

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน รหัสวิชา ค 22101

นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนสตรีศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

กระทรวงศึกษาธิการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เรื่อง สมบัติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง
(ค 2.2 ม.2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก (K)
- เขียนความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากตามทฤษฎีบทพีทาโกรัส (K)

3. หาความยาวของด้านใดด้านหนึ่งของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก เมื่อกำหนดความยาวของด้านอีกสองด้านให้ (K)

4. นำทฤษฎีบทพีทาโกรัสไปใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (K)

5. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)

6. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์ (A)

7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

1. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก

2. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก

6. สารการเรียนรู้

สมบัติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนเรื่องเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นสองโดยการยกตัวอย่างสมบัติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากแล้วให้นักเรียนหาคำตอบแล้วให้นักเรียนสังเกตว่า กำลังสองของจำนวนเต็ม เศษส่วนและทศนิยมมีค่าเป็นบวกเสมอ

ตัวอย่างที่ 1 จงหาผลบวกของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นสองต่อไปนี้

$$1) 5^2 + 3^2$$

$$2) 10^2 + 15^2$$

$$3) 1.6^2 + 0.7^2$$

$$4) \left(\frac{2}{5}\right)^2 + \left(\frac{1}{10}\right)^2$$

วิธีทำ1) $5^2 + 3^2 = 25 + 9$

$$= 36$$

ตอบ 36

วิธีทำ2) $10^2 + 15^2 = 100 + 225$

$$= 325$$

ตอบ 325

วิธีทำ3) $1.6^2 + 0.7^2 = 2.56 + 0.49$

$$= 3.05$$

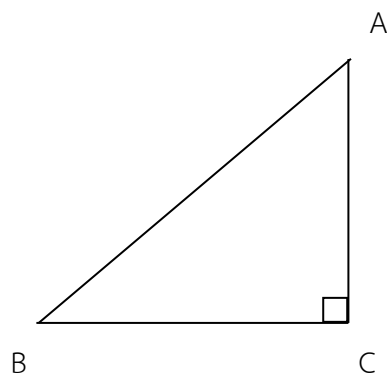
ตอบ 3.05

$$\begin{aligned}
 \text{วิธีทำ4)} \quad \left(\frac{2}{5}\right)^2 + \left(\frac{1}{10}\right)^2 &= \frac{2^2}{5^2} + \frac{1^2}{10^2} \\
 &= \frac{4}{25} + \frac{1}{100} \\
 &= \frac{4 \times 4}{25 \times 4} + \frac{1}{100} \\
 &= \frac{16}{100} + \frac{1}{100} \\
 &= \frac{17}{100}
 \end{aligned}$$

ตอบ $\frac{17}{100}$

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสมบัติของรูปเรขาคณิตที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้สมบัติของรูปเรขาคณิตในงานก่อสร้าง ใช้สมบัติของรูปสามเหลี่ยมในการประกอบโครงสร้างบ้านหรืออาคารให้มีความแข็งแรง ใช้มุมฉากในการตั้งเสาบ้านให้ตั้งฉากกับพื้นดิน เพื่อให้บ้านแข็งแรงและรับน้ำหนักได้ดี สร้างหน้าต่าง ประตูให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก

3. ครูให้นักเรียนพิจารณารูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ABC ที่มี $\hat{ACB}$ เป็นมุมฉาก

เรียก $\overline{AB}$ ว่าด้านตรงข้ามมุมฉาก

เรียก $\overline{AC}$ และ $\overline{BC}$ ว่าด้านประกอบมุมฉาก

4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนแล้วให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรม ด้านไหนยาวกว่ากัน ในหนังสือเรียนหน้า 14 – 15

5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบว่าด้านใดของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กำหนดให้เป็นด้านตรงข้ามมุมฉากและด้านใดเป็นด้านประกอบมุมฉากจากรูปที่ 1 - 6

6. ให้นักเรียนช่วยกันวัดความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก แล้วเติมในตารางในกิจกรรมด้านไหนยาวกว่ากัน ในหนังสือเรียนหน้า 15 ให้สมบูรณ์

7. ให้นักเรียนเขียนความสัมพันธ์ของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากลงในกิจกรรมด้าน
ไบนยาวกว่ากัน

8. ครูให้นักเรียนช่วยกันเติมตารางของกิจกรรมด้านไบนยาวกว่ากันบนกระดานแล้วร่วมกันสรุป

$$c^2 = a^2 + b^2$$

c แทนความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก

a และ b แทนความยาวของด้านประกอบมุมฉาก

ความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากเป็นไปตาม
สมบัติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กล่าวว่า “ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสอง
ของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉากเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวด้าน
ประกอบมุมฉาก ”

9. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปโดยการอ่านสาระสำคัญพร้อมกัน “ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก
ใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉากเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาว
ด้านประกอบมุมฉาก ”

10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียนหน้า 18 ข้อ 1 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการ ทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการ ทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การ ประเมินการฝึก ทักษะและ แบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อย ละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อย ละ 60
2. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ สื่อสาร สื่อ ความหมาย ทาง คณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ใน การสื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์			ประสบผลสำเร็จ อย่างี่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เรื่อง สมบัติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง
(ค 2.2 ม.2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก (K)
- เขียนความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากตามทฤษฎีบทพีทาโกรัส (K)

3. หาความยาวของด้านใดด้านหนึ่งของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก เมื่อกำหนดความยาวของด้านอีกสองด้านให้ (K)

4. นำทฤษฎีบทพีทาโกรัสไปใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (K)

5. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)

6. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ (A)

7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

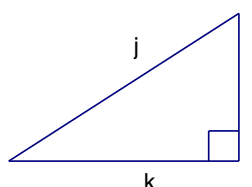
1. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก
2. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก

6. สารการเรียนรู้

สมบัติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนความสัมพันธ์ของความยาวด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากโดยการยกตัวอย่างรูปสามเหลี่ยมมุมฉากดังรูป

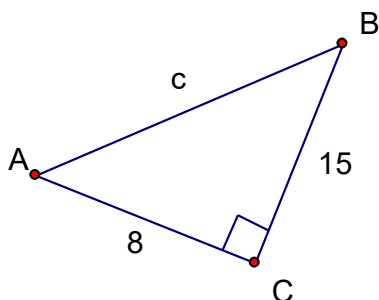
แล้วใช้การถาม-ตอบในการทบทวน

1. ด้านตรงข้ามมุมฉากของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากคือด้านใด (ด้าน j)
2. ด้านประกอบมุมฉากของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากคือด้านใด (ด้าน k และด้าน i)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยม ($j^2 = i^2 + k^2$)

หรือ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวด้านประกอบมุมฉาก

2. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาการหาความยาวของด้านใดด้านหนึ่งของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากเมื่อทราบความยาวของด้านอีกสองด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากจากตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่1 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉากABC ที่กำหนดให้ จงหาค่า c

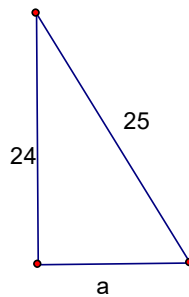
จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก จะได้

$$\begin{aligned}c^2 &= 8^2 + 15^2 \\&= 64 + 225 \\&= 289 \\&= 17 \times 17\end{aligned}$$

ดังนั้น $c = 17$

ตอบ 17 หน่วย

ตัวอย่าง ที่ 2 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กำหนดให้จงหาค่า a

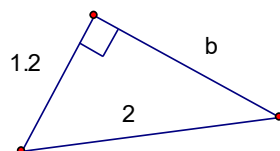
จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

$$\begin{aligned}\text{จะได้} \quad 25^2 &= a^2 + 24^2 \\a^2 &= 25^2 - 24^2 \\&= 625 - 576 \\&= 49 \\&= 7 \times 7\end{aligned}$$

ดังนั้น $a = 7$

ตอบ 7 หน่วย

ตัวอย่างที่ 3 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กำหนดให้ จงหาค่า b

จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

จะได้

$$2^2 = (1.2)^2 + b^2$$

$$\begin{aligned}
 b^2 &= 2^2 - (1.2)^2 \\
 &= 4 - 1.44 \\
 &= 2.56 \\
 &= 1.6 \times 1.6
 \end{aligned}$$

ดังนั้น $b = 1.6$

ตอบ 1.6 หน่วย

3. ครูให้นักเรียนจับคู่ทำแบบหัดในหนังสือเรียนหน้า 18 ข้อ 2 - 3 โดยนักเรียนแต่ละคู่ช่วยกันทำ ครูช่วยให้คำปรึกษาตอบข้อซักถามให้กับนักเรียน
4. ครูสุ่มนักเรียนออกมาแสดงวิธีทำ 2-3 กลุ่ม และให้นักเรียนที่เหลือช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องแล้วให้นักเรียนทุกคนบันทึกลงในสมุด
5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปโดยการอ่านสาระสำคัญพร้อมกัน “ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใดๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉากเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก ”
6. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียนหน้า 19 ข้อ 4 และ 5

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การประเมินความรอบคอบ	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
มุ่งมั่นในการ ทำงาน	ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง
(ค 2.2 ม.2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก
(K) 2. เขียนความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากตามทฤษฎีบทพีทาโกรัส (K)

3. หาคความยาวของด้านใดด้านหนึ่งของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก เมื่อกำหนดความยาวของด้านอีกสองด้านให้ (K)

4. นำทฤษฎีบทพีทาโกรัสไปใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (K)

5. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)

6. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)

7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร

2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา

3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก

2. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก

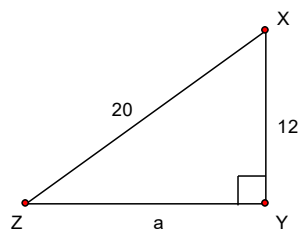
6. สาระการเรียนรู้

ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1.ครูทบทวนการหาความยาวด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากโดยยกตัวอย่างที่ 5,6 และ 7 แล้วให้นักเรียนออกมาแสดงวิธีทำทฤษฎีบทพีทาโกรัส

ตัวอย่างที่1 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก XYZ ที่กำหนดให้ จงหาค่า a

จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

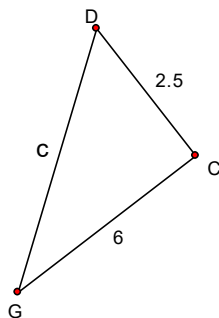
จะได้ $20^2 = a^2 + 12^2$

$$\begin{aligned} a^2 &= 20^2 - 12^2 \\ &= 400 - 144 \\ &= 256 \\ &= 16 \times 16 \end{aligned}$$

ดังนั้น $a = 16$

ตอบ 16 หน่วย

ตัวอย่างที่ 2 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก DCG ที่กำหนดให้ จงหาค่า c

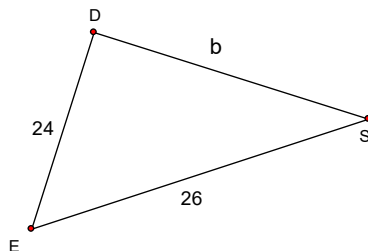
จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

$$\begin{aligned}\text{จะได้ } c^2 &= 6^2 + 2.5^2 \\ &= 36 + 6.25 \\ &= 42.25 \\ &= 6.5 \times 6.5\end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น } c = 6.5$$

ตอบ 6.5 หน่วย

ตัวอย่างที่ 3 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก EDS ที่กำหนดให้ จงหาค่า b

จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

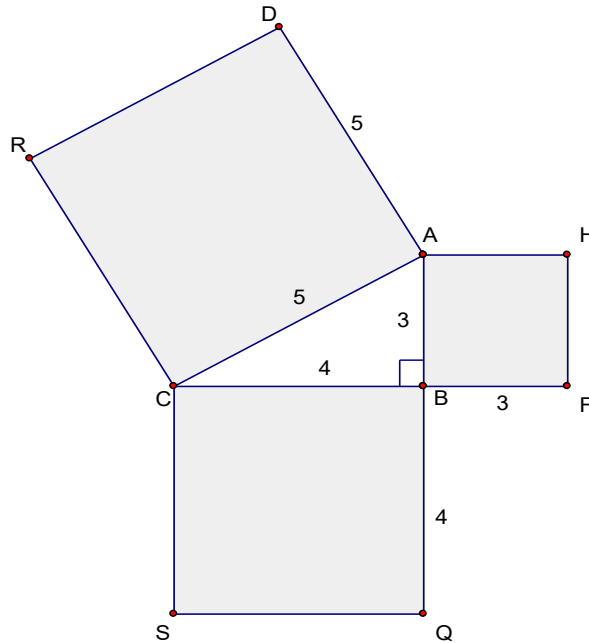
จะได้

$$\begin{aligned}26^2 &= 24^2 + b^2 \\ b^2 &= 26^2 - 24^2 \\ &= 676 - 576 \\ &= 100 \\ &= 10 \times 10\end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น } b = 10$$

ตอบ 10 หน่วย

2. ครูนำรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ABC ที่มีมุม $\hat{ABC}$ เป็นมุมฉากมี $AB=3$ หน่วย $BC=4$ หน่วยและ $AC=5$ หน่วย ตีคบนกระดานแล้วสร้างรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้าน AB , BC , AC ดังรูป

รูปที่ 1

จากนั้น ครูให้นักเรียนช่วยกันหาพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $ADRC$, พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $BQSC$ และ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $AHFB$

จะได้ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $ADRC$ เท่ากับ $5^2 = 25$ ตารางหน่วย

พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $BQSC$ เท่ากับ $4^2 = 16$ ตารางหน่วย

พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $AHFB$ เท่ากับ $3^2 = 9$ ตารางหน่วย

$$\text{ซึ่ง } 25 = 16 + 9$$

ดังนั้นพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $ADRC$ เท่ากับผลบวกของพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $BQSC$ และพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $AHFB$

3. ครูให้นักเรียนจับคู่ทำกิจกรรม ตัด – ต่อ ในหนังสือเรียนหน้า 22 โดยครูคอยเดินดูรอบๆ ห้องเรียนเพื่อให้คำปรึกษาและตอบข้อซักถาม

4. ครูถามนักเรียนว่า

1. จากรูปที่ 1 พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $ADRC$ เท่ากับเท่าใด

(ผลบวกของพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $BQSC$ และพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส $AHFB$)

2. พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสADRCคือ พื้นที่ด้านใดของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

(ด้านตรงข้ามมุมฉาก)

3. พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสBQSCและพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสAHFB คือพื้นที่ด้านใดของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (ด้านประกอบมุมฉาก)

5. ครูให้นักเรียนสรุปโดยการอ่านสาระสำคัญพร้อมกันดังนี้ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใดๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. กิจกรรม ตัด – ต่อ

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง
(ค 2.2 ม.2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก
(K) 2. เขียนความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากตามทฤษฎีบทพีทาโกรัส (K)

3. หาคความยาวของด้านใดด้านหนึ่งของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก เมื่อกำหนดความยาวของด้านอีกสองด้านให้ (K)

4. นำทฤษฎีบทพีทาโกรัสไปใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (K)

5. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)

6. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)

7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร

2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา

3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

1. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก

2. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก

6. สารการเรียนรู้

ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนโดยการถาม-ตอบนักเรียนในเรื่องสมบัติการเท่ากันดังนี้

ทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวไว้ว่าอย่างไร (สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก

2. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนคิดว่าความสัมพันธ์ของพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสองรูปเป็นอย่างไร (พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส DHFI เท่ากับผลบวกของพื้นที่ ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ABCD และพื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส BEFG หรือ จะได้ว่า $c^2 = a^2 + b^2$)

3. ครูนำเสนอว่าทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวอีกแบบหนึ่ง ดังนี้ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก

4. ครูยกตัวอย่างดังนี้ โดยครูและนักเรียนช่วยกันทำ

ตัวอย่างที่1 จงหาความยาวของด้านที่เหลือ เมื่อ c เป็นด้านตรงข้ามมุมฉาก a และ b เป็นด้านประกอบมุมฉาก ให้ $a = 9, b = 12$ และ $c = \square$

วิธีทำ จาก $c^2 = a^2 + b^2$

$$c^2 = 9^2 + 12^2$$

$$c^2 = 81^2 + 144^2$$

$$c^2 = 225$$

$$c = \sqrt{225} = 15$$

ตอบ c = 15

ตัวอย่างที่ 2 ให้ $a = 8, c = 17$ และ $b = \square$

วิธีทำ จาก $c^2 = a^2 + b^2$

$$17^2 = 8^2 + b^2$$

$$17^2 - 8^2 = b^2$$

$$289 - 64 = b^2$$

$$225 = b^2$$

$$b = 15$$

ตอบ $b = 15$

ตัวอย่างที่ 3 ให้ $b = 15, c = 25$ และ $a = \square$

วิธีทำ จาก $c^2 = a^2 + b^2$

$$25^2 = a^2 + 15^2$$

$$625 = a^2 + 225$$

$$625 - 225 = a^2$$

$$400 = a^2$$

$$a = \sqrt{400} = 20$$

ตอบ $a = 20$

5. ให้นักเรียนทำแบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	แบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการ ทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การ ประเมินการฝึก ทักษะและ แบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ สื่อสาร สื่อ ความหมาย ทาง คณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ใน การสื่อสาร สื่อ ความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความ หมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความ หมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความ หมาย สรุปผล และ นำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
4. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เรื่อง โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง

(ค 2.2 ม.2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก (K)
- เขียนความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากตามทฤษฎีบทพีทาโกรัส (K)

3. หาความยาวของด้านใดด้านหนึ่งของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก เมื่อกำหนดความยาวของด้านอีกสองด้านให้ (K)

4. นำทฤษฎีบทพีทาโกรัสไปใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (K)

5. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)

6. มีความสามารถในการแก้ปัญห (P)

7. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ (A)

8. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

1. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก
2. สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก

6. สารการเรียนรู้

ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนโดยการถาม-ตอบนักเรียนในเรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

ทฤษฎีบทพีทาโกรัสกล่าวไว้ว่าอย่างไร

(ทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก หรือ $c^2 = a^2 + b^2$)

ทฤษฎีบทพีทาโกรัสกล่าวอีกแบบหนึ่งว่าอย่างไร

(ทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวอีกแบบหนึ่ง ดังนี้ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก)

2. ครูอธิบายขั้นตอนการหาคำตอบของ ตัวอย่างที่ 1 และ 3 แล้วให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบใน จากนั้นถามนักเรียนว่าใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสมาช่วยในการแก้โจทย์ปัญหาได้อย่างไร พร้อมทั้งให้นักเรียนบอกเหตุผลประกอบ

โจทย์ปัญหาเรื่องทฤษฎีบทพีทาโกรัส

ตัวอย่างที่ 1 จงหาคำตอบของโจทย์ต่อไปนี้ จากรูป ส่วนต่าง ๆ ของจั่วมีชื่อเรียก ดังนี้

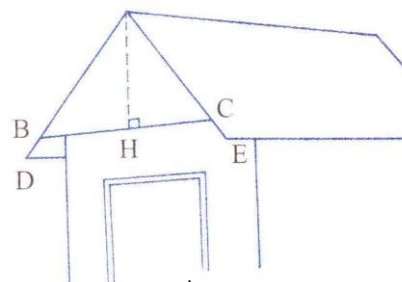
$\overline{AB}$ และ $\overline{AC}$ เรียกว่า กลอน

$\overline{BD}$ และ $\overline{CE}$ เรียกว่า ชายคา

$\overline{BC}$ เรียก ช่อ

$\overline{AH}$ เรียกตั้ง ส่วนที่เป็นตั้งจะต้องตั้งฉากกับช่อ

สามเหลี่ยม ABC เป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว เรียกส่วนนี้ของบ้านว่า หน้าจั่ว

ถ้ากลอนของจั่วบ้านยาว 4.9 เมตร ตั้งยาว 1.6 เมตร และช้อยาว 6 เมตร ชายคาจะมี ความยาวเท่าใด

วิธีทำ จากรูป AE (กลอน) = 4.9 เมตร AH (ตั้ง) = 1.6 เมตร และ BC (ช้อย) = 6 เมตร

เนื่องจาก สามเหลี่ยม ABC เป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว

$$\text{ดังนั้น } BH = HC = \frac{6}{2} = 3$$

และเนื่องจาก สามเหลี่ยม AHC เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากซึ่งมี มุม AHC เป็นมุมฉาก

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } AC^2 &= AH^2 + HC^2 \\ &= (1.6)^2 + 3^2 \\ &= 2.56 + 9 \\ &= 11.56 \end{aligned}$$

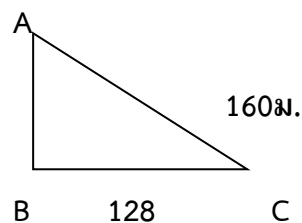
$$AC = 3.4$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } CE &= AE - AC \\ &= 4.9 - 3.4 \\ &= 1.5 \end{aligned}$$

นั่นคือ ชายคามีความยาว 1.5 เมตร

ตอบ ชายคามีความยาว 1.5 เมตร

ตัวอย่างที่ 2 นักสำรวจคนหนึ่งตั้งกล้องส่องอยู่ที่จุด C และปรับกล้องจนทำให้เห็น มุม ABC เป็นมุมฉาก ดังรูป วัดระยะห่างระหว่างจุด A และจุด C ได้ 160 เมตร วัดระยะห่างระหว่างจุด B และจุด C ได้ 128 เมตร จงหาระยะห่างจุด A และ จุด B

วิธีทำ เนื่องจาก สามเหลี่ยม ABC เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } AB^2 + BC^2 &= AC^2 \\ AB^2 &= AC^2 - BC^2 \\ &= 160^2 - 128^2 \end{aligned}$$

$$= 25,600 - 16,384$$

$$= 9,216$$

$$= 96 \times 96$$

$$\text{ดังนั้น } AB = 96$$

นั่นคือ ระยะห่างระหว่างจุด A และจุด B เป็น 96 เมตร

ตอบ 96 เมตร

ตัวอย่างที่ 3 ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ABCDEFGH มีด้าน AF ยาว 8 เซนติเมตร ด้าน AB ยาว 12 เซนติเมตร และด้าน BC ยาว 9 เซนติเมตร จงหาความยาวของ $\overline{FC}$

วิธีทำ เนื่องจาก สามเหลี่ยม AFC มีมุม FAC เป็นมุมฉาก

$$\text{ดังนั้น } FC^2 = AF^2 + AC^2$$

หา AC^2 จากสามเหลี่ยม ABC

เนื่องจาก สามเหลี่ยม ABC มีมุม ABC เป็นมุมฉาก

$$\text{ดังนั้น } AC^2 = AB^2 + BC^2$$

$$\text{จะได้ } FC^2 = AF^2 + (AB^2 + BC^2)$$

$$= 8^2 + (12^2 + 9^2)$$

$$= 64 + (144 + 81)$$

$$= 64 + (225)$$

$$= 289$$

$$= 17 \times 17$$

$$\text{ดังนั้น } FC = 17$$

นั่นคือ $\overline{FC}$ ยาว 17 เซนติเมตร

ตอบ 17 เซนติเมตร

3. ให้นักเรียนจับคู่แล้วศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติม ในหนังสือเรียนหน้า 23 - 25 แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1.1 ข ข้อ 1 - 6 จากนั้นร่วมกันเฉลยบนกระดาน โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนตรวจสอบ

4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและอธิบายจนเข้าใจจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนโดยการถาม-ตอบ ในเรื่อง ทฤษฎีพีทาโกรัส โดยครูถามนักเรียนดังนี้

- ทฤษฎีบทพีทาโกรัสกล่าวไว้ว่าอย่างไร

(ทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก หรือ $c^2 = a^2 + b^2$)

- ทฤษฎีพีทาโกรัสกล่าวอีกแบบหนึ่งว่าอย่างไร

(ทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวอีกแบบหนึ่ง ดังนี้ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก หรือ $c^2 = a^2 + b^2$

5. ครูถามนักเรียนว่าประโยชน์ของทฤษฎีพีทาโกรัส ได้แก่อะไรบ้าง จงยกตัวอย่าง

1. ใช้หาความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากได้
2. ใช้หาความยาว ความกว้าง และความสูง ของรูปทรงเรขาคณิตบางรูปได้
3. ใช้หาพื้นที่และปริมาตรของรูปทรงเรขาคณิตบางรูปได้

6. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1.1 ข ในหนังสือเรียน ข้อ 7 – 12

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	แบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของคำตอบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม แต่ความสมเหตุสมผลของคำตอบยังไม่ดีพอ และตรวจสอบความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มีผลสัมฤทธิ์และไม่มีตรวจสอบความถูกต้อง	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ มีร่องรอยของการวางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทาง

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เรื่อง บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกได้ว่ารูปสามเหลี่ยมที่กำหนดความยาวของด้านทั้งสามมาให้รูปใดเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก (K)
2. นำบทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัสมาใช้ในการแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (K)
3. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
4. มีความสามารถในการเชื่อมโยง (P)
5. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
6. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์ (A)
7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมใด ๆ ถ้ากำลังสองของความยาวของด้านด้านหนึ่งเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านอีกสองด้าน แล้วรูปสามเหลี่ยมนั้นเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

6. สารการเรียนรู้

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนโดยการถาม-ตอบนักเรียนในเรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

- ทฤษฎีบทพีทาโกรัสกล่าวไว้ว่าอย่างไร (ทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก หรือ $c^2 = a^2 + b^2$)

- ทฤษฎีบทพีทาโกรัสกล่าวอีกแบบหนึ่งว่าอย่างไร (ทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวอีกแบบหนึ่ง ดังนี้ สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใด ๆ พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านตรงข้ามมุมฉาก เท่ากับผลบวกของพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนด้านประกอบมุมฉาก)

2. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนโดยการถาม-ตอบนักเรียนในเรื่องบทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมใด ๆ ถ้ากำลังสองของความยาวของด้านด้านหนึ่งเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านอีกสองด้าน แล้วรูปสามเหลี่ยมนั้นเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

3. ครูยกตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 $\triangle ABC$ มีด้านยาว 21 เซนติเมตร 72 เซนติเมตร และ 75 เซนติเมตร ตามลำดับ $\triangle ABC$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากหรือไม่

วิธีทำ ให้ $a = 21$

$$b = 72$$

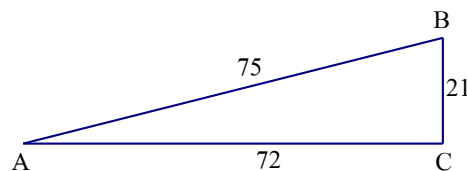
$$c = 75$$

จะได้ $a^2 = 441$

$$b^2 = 5,184$$

$$c^2 = 5,625$$

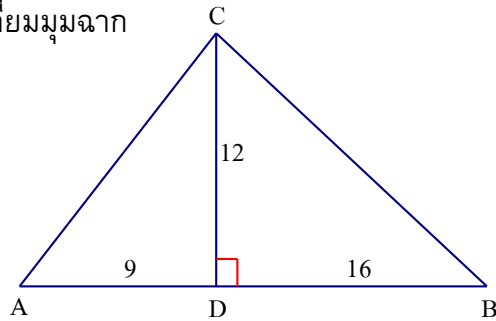
$$a^2 + b^2 = 441 + 5,184 = 5,625$$

ดังนั้น $c^2 = a^2 + b^2$

นั่นคือ $\triangle ABC$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

ตัวอย่างที่ 2 กำหนดรูปสามเหลี่ยม ABC ดังรูป จงแสดงว่า $\triangle ABC$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

วิธีทำ $\triangle CDB$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } BC^2 &= CD^2 + DB^2 \\ &= 12^2 + 16^2 \\ &= 144 + 256 \end{aligned}$$

ดังนั้น $BC^2 = 400$

$\triangle ADC$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } AC^2 &= CD^2 + AD^2 \\ &= 12^2 + 9^2 \\ &= 144 + 81 \end{aligned}$$

ดังนั้น $AC^2 = 225$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } AC^2 + BC^2 &= 225 + 400 \\ &= 625 \end{aligned}$$

และ $AB^2 = (9 + 16)^2$

$$= 625$$

ดังนั้น $AB^2 = AC^2 + BC^2$

นั่นคือ $\triangle ABC$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่มี $\hat{ACB}$ เป็นมุมฉาก

4. ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 34 – 35 แล้วช่วยกันทำแบบฝึกหัดที่ 1.2 ข้อ 1 ใหญ่

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมใด ๆ ถ้ากำลังสองของความยาวของด้านด้านหนึ่งเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านอีกสองด้าน แล้วรูปสามเหลี่ยมนั้นเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1.2 ข้อ 2 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	แบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่อ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่อ	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เรื่อง บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกได้ว่ารูปสามเหลี่ยมที่กำหนดความยาวของด้านทั้งสามมาให้รูปใดเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก (K)
2. นำบทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัสมาใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (K)
3. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
4. มีความสามารถในการเชื่อมโยง (P)
5. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
6. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมใด ๆ ถ้ากำลังสองของความยาวของด้านด้านหนึ่งเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านอีกสองด้าน แล้วรูปสามเหลี่ยมนั้นเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

6. สาระการเรียนรู้

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนโดยการถาม-ตอบนักเรียนในเรื่องบทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมใด ๆ ถ้ากำลังสองของความยาวของด้านด้านหนึ่งเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านอีกสองด้าน แล้วรูปสามเหลี่ยมนั้นเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

2. ครูยกตัวอย่างที่ 1 และ 2 บนกระดาน

ตัวอย่างที่ 1 กำหนดความยาวด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมเป็นดังนี้ 8, 10 และ 12 จงหารูปสามเหลี่ยมที่กำหนดให้เป็นสามเหลี่ยมมุมฉากหรือไม่

วิธีทำ ให้

$$\begin{aligned}a &= 8 \\b &= 10 \\c &= 12\end{aligned}$$

จะได้

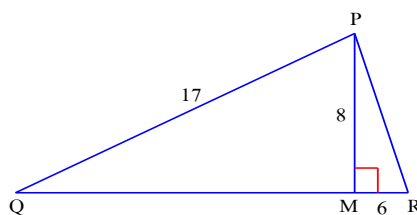
$$\begin{aligned}a^2 &= 64 \\b^2 &= 100 \\c^2 &= 144 \\a^2 + b^2 &= 64 + 100 \\&= 164\end{aligned}$$

ดังนั้น $c^2 \neq a^2 + b^2$

เพราะฉะนั้น รูปสามเหลี่ยมรูปนี้จึงไม่เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

ตัวอย่างที่ 2 PQR เป็นรูปสามเหลี่ยมรูปหนึ่ง $\overline{PM}$ ตั้งฉากกับ $\overline{QR}$, $PM = 8$ หน่วย,

$PQ = 17$ หน่วย และ $MR = 6$ หน่วย $\triangle PQR$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากหรือไม่

วิธีทำ เนื่องจาก $\triangle PMR$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

จะได้ $PR^2 = PM^2 + MR^2$

$$= 8^2 + 6^2$$

$$\text{ดังนั้น } PR^2 = 64 + 36$$

$$= 100$$

เนื่องจาก $\triangle PQM$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

$$\text{จะได้ } PQ^2 = PM^2 + QM^2$$

$$17^2 = 8^2 + QM^2$$

$$\text{ดังนั้น } QM^2 = 17^2 - 8^2$$

$$= 289 - 64$$

$$= 225$$

$$= 15 \times 15$$

$$\text{นั่นคือ } QM = 15$$

$$\text{แต่ } QR = QM + MR$$

$$= 15 + 6$$

$$= 21$$

$$\text{ดังนั้น } QR^2 = 21^2$$

$$= 441$$

$$PR^2 + PQ^2 = 100 + 289$$

$$= 389$$

$$\text{จะได้ } QR^2 \neq PR^2 + PQ^2$$

นั่นคือ $\triangle PQR$ ไม่เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

3. ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 36 แล้วช่วยกันทำแบบฝึกหัดที่ 1.2 ข้อ 3 - 4 ใหญ่

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมใด ๆ ถ้ากำลังสองของความยาวของด้านด้านหนึ่งเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านอีกสองด้าน แล้วรูปสามเหลี่ยมนั้นเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

5. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1.2 ข้อ 5 - 6 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	แบบฝึกที่ 1.1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
สามารถในการเชื่อมโยง	เครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	เครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	เครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	เครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จ	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์			ประสบผลสำเร็จ อย่างเต็มที่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

เรื่อง แบบทดสอบท้ายบท

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์
ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดขั้นปี

เข้าใจและใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง
(ค 2.2 ม.2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- นำทฤษฎีบทพีทาโกรัสไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- นำบทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัสไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยง (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

บทกลับของทฤษฎีบทพีทาโกรัส กล่าวว่า สำหรับรูปสามเหลี่ยมใด ๆ ถ้ากำลังสองของความยาวของด้านด้านหนึ่งเท่ากับผลบวกของกำลังสองของความยาวของด้านอีกสองด้าน แล้วรูปสามเหลี่ยมนั้นเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

6. สาระการเรียนรู้

ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องของ ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

แบบทดสอบเรื่องทฤษฎีบทพีทาโกรัส

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบเรื่องทฤษฎีบทพีทาโกรัส	แบบทดสอบเรื่องทฤษฎีบทพีทาโกรัส	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหา	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหา	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	ปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง จำนวนตรรกยะ (1)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วน (K)
- แสดงได้ว่าจำนวนที่กำหนดให้เป็นจำนวนตรรกยะ (K)
- ยกตัวอย่างจำนวนตรรกยะ (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

จำนวนตรรกยะ คือ จำนวนที่เขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำหรือเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็นจำนวนเต็มที่ $b \neq 0$

6. สารการเรียนรู้

จำนวนตรรกยะ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูสนทนาซักถามและทบทวนการเขียนเศษส่วนให้อยู่ในรูปทศนิยม โดยการนำตัวส่วนไปหารตัวเศษ ดังตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 1 เศษส่วนใด ๆ $\frac{a}{b}$ เมื่อ a เป็นจำนวนเต็ม และ b เป็นจำนวนเต็มที่ไม่เท่ากับศูนย์ สามารถเขียนให้อยู่ในรูปทศนิยมได้ โดยการนำตัวส่วนไปหารตัวเศษ

$$\begin{array}{r} \frac{9}{4} = 9 \div 4 = 2.25 \\ \begin{array}{r} 4 \overline{)9.00} \\ \underline{8} \\ 10 \\ \underline{8} \\ 20 \\ \underline{20} \\ 0 \end{array} \end{array}$$

$$\text{ดังนั้น } \frac{9}{4} = 2.25$$

2. กำหนดเศษส่วนให้นักเรียนเขียนให้อยู่ในรูปทศนิยม 5 ข้อ เช่น $\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{3}{9}$, $\frac{3}{11}$ และ $\frac{5}{7}$ และ
ให้นักเรียนตอบคำถามจากผลลัพธ์ของนักเรียนที่หาได้

3. ให้นักเรียนแต่ละคู่ร่วมกันพิจารณาคำตอบที่ได้ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยลักษณะของผลลัพธ์
ที่ได้คือ เป็นทศนิยมซ้ำ

4. ครูอธิบายเกี่ยวกับทศนิยมซ้ำ ซึ่งจัดเป็นสองกลุ่ม ดังนี้

1) ทศนิยมซ้ำศูนย์ เช่น $0.2\dot{0}$ และ $1.28\dot{0}$ ในกลุ่มนี้ไม่นิยมเขียนตัวซ้ำศูนย์
พร้อมยกตัวอย่างที่ 2 ประกอบ

ตัวอย่างที่ 2 การเขียนเศษส่วนให้อยู่ในรูปทศนิยมซ้ำ

$$\frac{1}{2} = 1 \div 2 = \begin{array}{r} 0.500\ldots \\ 2 \overline{)1.0} \\ \underline{0} \\ 10 \\ \underline{10} \\ 00 \\ \underline{00} \\ 00 \end{array}$$

ดังนั้น $\frac{1}{2} = 0.500\ldots$ เขียนแทนด้วย $0.5\dot{0}$
 $= 0.5$ (ในกรณีซ้ำศูนย์เราจะไม่เขียนการซ้ำศูนย์)

2) ทศนิยมที่ไม่ใช่ทศนิยมซ้ำศูนย์ เช่น $1.1\dot{8}$, $-2.06\dot{3}$, $-2.1\dot{3}2\dot{7}$ และ

$12.64238\dot{5}1$

ดังตัวอย่างที่ 3 – 6

ตัวอย่างที่ 3 การเขียนเศษส่วนให้อยู่ในรูปทศนิยมซ้ำ

$$\frac{1}{3} = 1 \div 3 = \begin{array}{r} 0.333\ldots \\ 3 \overline{)1.000} \\ \underline{0} \\ 10 \\ \underline{9} \\ 10 \\ \underline{9} \\ 10 \\ \underline{9} \end{array}$$

ดังนั้น $\frac{1}{3} = 0.333\ldots$ เขียนแทนด้วย $0.\dot{3}$ เพราะเศษ 1 ในขั้นสุดท้ายทำให้ตัวเลข

ในผลหารจะเริ่มซ้ำ

ตัวอย่างที่ 4 $\frac{1}{6} = 1 \div 6 = \begin{array}{r} 0.1666 \\ 6 \overline{)1.0000} \\ \underline{6} \\ 40 \\ \underline{36} \\ 40 \\ \underline{36} \end{array}$

ดังนั้น $\frac{1}{6} = 0.1666\dots$ เขียนแทนด้วย $0.1\dot{6}$ เพราะเศษ 4 ในขั้นสุดท้ายทำให้ตัวเลขในผลหารจะเริ่มซ้ำ

ตัวอย่างที่ 5 $\frac{7}{11} = 7 \div 11 = 11 \overline{) 7.000}^{0.6363\dots}$

$$\begin{array}{r} \underline{66} \\ 40 \\ \underline{33} \\ 70 \\ \underline{66} \\ 40 \\ \underline{33} \\ \underline{7} \end{array}$$

ดังนั้น $\frac{7}{11} = 0.6363\dots$ เขียนแทนด้วย $0.\dot{6}\dot{3}$ เพราะเศษ 7 ในขั้นสุดท้ายทำให้ตัวเลขในผลหารจะเริ่มซ้ำ

ตัวอย่างที่ 6 $\frac{1}{7} = 1 \div 7 = 7 \overline{) 1.000000}^{0.142857}$

$$\begin{array}{r} \underline{7} \\ 30 \\ \underline{28} \\ 20 \\ \underline{14} \\ 60 \\ \underline{56} \\ 40 \\ \underline{35} \\ 50 \\ \underline{49} \\ 1 \end{array}$$

ดังนั้น $\frac{1}{7} = 0.1424857...$ เขียนแทนด้วย $0.\dot{1}42857...$ เพราะเศษ 1 ในชั้น

สุดท้ายทำให้ตัวเลขในผลหารจะเริ่มซ้ำ

8. ครูยกตัวอย่างเพิ่มเติมบนกระดานดำ โดยให้นักเรียนเขียนคำอ่านที่ถูกต้อง เช่น

$$8.1 \quad \frac{2}{3} = 0.6666666...$$

เขียนแทนด้วย $0.\dot{6}$ อ่านว่า ศูนย์จุดหกหกหกซ้ำ

$$8.2 \quad \frac{160}{45} = 3.555555...$$

เขียนแทนด้วย $3.\dot{5}$ อ่านว่า สามจุดห้าห้าห้าซ้ำ

$$8.3 \quad \frac{12}{33} = 0.36363636...$$

เขียนแทนด้วย $0.\dot{3}\dot{6}$ อ่านว่า ศูนย์จุดสามหกสามหกซ้ำ

$$8.4 \quad \frac{9}{37} = 0.243243243...$$

เขียนแทนด้วย $0.\dot{2}4\dot{3}$ อ่านว่า ศูนย์จุดสองสี่สามสองสี่สามซ้ำ

$$8.5 \quad \frac{3}{7} = 0.42857142857142...$$

เขียนแทนด้วย $0.\dot{4}2857\dot{1}$ อ่านว่า ศูนย์จุดสี่สองแปดห้าเจ็ดหนึ่งสี่สองแปดห้าเจ็ดหนึ่งซ้ำ

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยให้นักเรียนสังเกตวิธีการเขียนทศนิยมที่ครูเขียนไว้บนกระดานเพื่อให้ได้ข้อสรุปดังนี้ “ จำนวนใดซ้ำจะใส่จุดเหนือตัวเลขตัวนั้น แต่ถ้าตัวเลขที่ซ้ำกันตั้งแต่สามจำนวนขึ้นไปจะใส่จุดเหนือตัวเลขตัวแรกกับตัวสุดท้ายเท่านั้น ”

10. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และบันทึกสาระสำคัญลงสมุดเพื่อเก็บไว้ทบทวนในครั้งต่อไป

11. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.1 ข้อ 1 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
สามารถในการเชื่อมโยง	เครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	เครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	เครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	เครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบความสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง จำนวนตรรกยะ (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาวศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วน (K)
- แสดงได้ว่าจำนวนที่กำหนดให้เป็นจำนวนตรรกยะ (K)
- ยกตัวอย่างจำนวนตรรกยะ (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

จำนวนตรรกยะ คือ จำนวนที่เขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำหรือเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็นจำนวนเต็มที่ $b \neq 0$

6. สารการเรียนรู้

จำนวนตรรกยะ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูสนทนาซักถามและทบทวนการเขียนเศษส่วนให้อยู่ในรูปทศนิยม โดยการนำตัวส่วนไปหารตัวเศษ ดังตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 1 การเขียนเศษส่วนให้อยู่ในรูปทศนิยมซ้ำ

$$\frac{1}{2} = 1 \div 2 = \begin{array}{r} 0.5 \\ 2 \overline{)1.0} \\ \underline{10} \end{array}$$

$$\frac{1}{2} = 0.500... \quad \text{เขียนแทนด้วย } 0.5\dot{0}$$

(ในกรณีซ้ำศูนย์เราจะไม่เขียนการซ้ำศูนย์)

2. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนการเขียนทศนิยมซ้ำศูนย์ให้อยู่ในรูปของเศษส่วนที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว เช่น $0.7 = \frac{7}{10}$, $-0.95 = -\frac{95}{100}$ และ $4.175 = 4\frac{175}{1000}$ เป็นต้น

3. ครูให้นักเรียนแต่ละคู่ร่วมกันพิจารณาคำตอบที่ได้ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยลักษณะของผลลัพธ์ที่ได้คือ การเขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วน โดยการนำ 10 , 100 , 1,000 , ... มาคูณทศนิยมซ้ำเพื่อให้ตัวเลขโดดหลังจุดทศนิยมซ้ำเป็นเลขตัวเดียวกัน เมื่อนำมาลบกันและจะได้ตัวเลขหลังจุดทศนิยมเป็น 0 ทำให้คำนวณหาค่าได้ง่ายขึ้น ตรวจสอบคำตอบด้วยการเปลี่ยนเศษส่วนกลับเป็นทศนิยม

4. ครูอธิบายการเขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วน พร้อมกับยกตัวอย่างที่ 2 - 4 ประกอบ

ตัวอย่างที่ 2 จงเขียน $0.\dot{6}$ ให้อยู่ในรูปเศษส่วน

วิธีทำ ให้ $N = 0.\dot{6}$

$$\text{ดังนั้น } N = 0.666... \quad \text{----- (1)}$$

คูณทั้งสองข้างของสมการ (1) ด้วย 10

$$\text{จะได้ } 10N = 10 \times 0.666...$$

$$\text{หรือ } 10N = 6.666... \quad \text{----- (2)}$$

สมการ (2) ลบด้วยสมการ (1)

$$\text{จะได้ } 10N - N = (6.666...) - (0.666...)$$

$$99 N = 6$$

$$\text{ดังนั้น } N = \frac{6}{9}$$

$$\text{นั่นคือ } 0.\dot{6} = \frac{6}{9} \text{ หรือ } \frac{2}{3}$$

$$\text{ตอบ } \frac{2}{3}$$

ตัวอย่างที่ 3 จงเขียน $0.\dot{5}4$ ในรูปเศษส่วน

$$\text{วิธีทำ ให้ } N = 0.\dot{5}4 = 0.545454... \quad (1)$$

คูณทั้งสองข้างของสมการด้วย 100 (สังเกตว่าจะคูณด้วยจำนวนใดนั้น เมื่อคูณแล้ว

ทศนิยมชุดหลังจุดของ สมการที่ 1 จะเท่ากับสมการที่ 2

$$100N = 54.545454... \quad (2)$$

จากสมการ (2) – (1) จะได้

$$100N - N = (54.545454... - 0.545454...)$$

$$99N = 54$$

$$N = \frac{54}{99}$$

$$N = \frac{6}{11}$$

$$\text{นั่นคือ } 0.\dot{5}4 = \frac{6}{11}$$

ตัวอย่างที่ 4 จงเขียน $0.29\dot{7}3$ ในรูปเศษส่วน

$$\text{วิธีทำ ให้ } N = 0.29\dot{7}3 = 0.29737373... \quad (1)$$

คูณทั้งสองข้างของสมการด้วย 10,000 (สังเกตว่าจะคูณด้วยจำนวนใดนั้น เมื่อคูณแล้ว

ทศนิยมชุดหลังจุดของ สมการที่ 1 จะเท่ากับสมการที่ 2)

$$100N = 29.73737373... \quad (2)$$

$$10,000N = 2973.737373... \quad (3)$$

จากสมการ (3) – (2) จะได้

$$10,000N - 100N = (2973.737373... - 29.73737373...)$$

$$9,900N = 2,973 - 29$$

$$N = \frac{2973 - 29}{9900}$$

$$N = \frac{2944}{9900}$$

$$N = \frac{736}{2475}$$

นั่นคือ $0.2973 = \frac{736}{2475}$

5. ครูให้นักเรียนจับคู่ศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียน หน้า 53 – 54 แล้วให้ทำแบบฝึกหัดที่ 2.1 ข้อ 2 ใหญ่

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยให้นักเรียนสังเกตวิธีการเขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วนที่ครูเขียนไว้บนกระดานเพื่อให้ได้ข้อสรุปดังนี้

1) การเขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วน โดยการนำ 10 , 100 , 1,000 , ... มาคูณทศนิยมซ้ำเพื่อให้ตัวเลขโดดหลังจุดทศนิยมซ้ำเป็นเลขตัวเดียวกันเมื่อนำมาลบกันและจะได้ตัวเลขหลังจุดทศนิยมเป็น 0 ทำให้คำนวณหาค่าได้ง่ายขึ้น ตรวจสอบคำตอบด้วยการเปลี่ยนเศษส่วนกลับเป็นทศนิยม

2) การนำ 10 , 100 , 1,000 , ... มาคูณทศนิยมซ้ำและจะเลือกตัวใดมาคูณ (เพื่อให้เลขโดดหลังจุดทศนิยมซ้ำเป็นเลขชุดเดียวกัน เมื่อลบกันแล้วจะได้ตัวเลขหลังจุดทศนิยมเป็น 0 ทำให้คำนวณหาค่า N ได้ง่ายขึ้น

7. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และบันทึกสาระสำคัญลงสมุดเพื่อเก็บไว้ทบทวนในครั้งต่อไป

8. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.1 ข้อ 3 – 4 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน		และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง จำนวนตรรกยะ (3)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาวศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วน (K)
- แสดงได้ว่าจำนวนที่กำหนดให้เป็นจำนวนตรรกยะ (K)
- ยกตัวอย่างจำนวนตรรกยะ (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

จำนวนตรรกยะ คือ จำนวนที่เขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำหรือเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็นจำนวนเต็มที่ $b \neq 0$

6. สารการเรียนรู้

จำนวนตรรกยะ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูสนทนาซักถามและทบทวนการเขียนทศนิยมให้อยู่ในรูปเศษส่วน โดยการนำตัวส่วนไปหารตัวเศษ

2. ครูและนักเรียนในแต่ละคนร่วมกันศึกษาทบทวนการเขียนทศนิยมซ้ำศูนย์ให้อยู่ในรูปของเศษส่วนดังนี้

1) การเขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วน โดยการนำ 10 , 100 , 1,000 , ... มาคูณทศนิยมซ้ำเพื่อให้ตัวเลขโดดหลังจุดทศนิยมซ้ำเป็นเลขตัวเดียวกันเมื่อนำมาลบกันและจะได้ตัวเลขหลังจุดทศนิยมเป็น 0 ทำให้คำนวณหาค่าได้ง่ายขึ้น ตรวจสอบคำตอบด้วยการเปลี่ยนเศษส่วนกลับเป็นทศนิยม

2) การนำ 10 , 100 , 1,000 , ... มาคูณทศนิยมซ้ำและจะเลือกตัวใดมาคูณ (เพื่อให้เลขโดดหลังจุดทศนิยมซ้ำเป็นเลขชุดเดียวกัน เมื่อลบกันแล้วจะได้ตัวเลขหลังจุดทศนิยมเป็น 0 ทำให้คำนวณหาค่า N ได้ง่ายขึ้น

3. ครูอธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับ จำนวนตรรกยะ ดังนี้

1) จำนวนตรรกยะ คือ จำนวนที่เขียนแทนได้ด้วยเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็นจำนวนเต็มที่ $b \neq 0$

2) จำนวนตรรกยะ คือ จำนวนที่เขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำพร้อมกับยกตัวอย่างที่ 1

- 5

ประกอบ

ตัวอย่างที่ 1 จำนวนที่กำหนดให้ต่อไปนี้ จำนวนใดเป็นจำนวนตรรกยะ

$-\frac{4}{5}$, $\frac{22}{7}$, 4 , - 3 , 0.101101101... , 0.010010001... , 5 , - 2

วิธีทำ $-\frac{4}{5}$, $\frac{22}{7}$ เป็นเศษส่วนของจำนวนเต็ม ดังนั้นเป็นจำนวนตรรก

ยะ

4 , - 3 เป็นจำนวนเต็ม ดังนั้นเป็นจำนวนตรรกยะ

5 - 2 เป็นจำนวนเต็ม ดังนั้นเป็นจำนวนตรรกยะ

0.101101101... = 0.i0i เป็นทศนิยมซ้ำ ดังนั้นเป็นจำนวนตรรกยะ

0.010010001... เป็นทศนิยมไม่ซ้ำ ดังนั้นไม่เป็นจำนวนตรรกยะ

ตัวอย่างที่ 2 คุณแม่มีลูกเกิดอยู่ 1 กล้อง เมื่อแบ่งให้ลูก 3 คน เท่า ๆ

กันจะแบ่งได้ $1 \div 3$ ซึ่งเท่ากับ 0.3 ของกล้อง

จึงกล่าวว่า ลูกแต่ละคนได้ลูกเกิด $\frac{1}{3}$ ของกล้อง

ตัวอย่างที่ 3 บ๊อมซื้อกล้วยหอมมาหนึ่งหวี ราคา 28 บาท มีกล้วยอยู่ 9 ผล บ๊อม

คำนวณราคากล้วยหอมได้ผลละ 3.1 บาท เขาจึงประมาณกล้วยหอมราคาผลละ 3 บาท

ตัวอย่างที่ 4 ครอบครัวแก้วซึ่งมีสมาชิก 6 คน ไปรับประทานอาหารเย็นที่สวนอาหาร

แห่งหนึ่งคิดเป็นเงิน 1,120 บาท เมื่อคำนวณค่าอาหารต่อคนแล้วได้ 186.6 บาท แก้ว

จึงประมาณเป็นจำนวนเต็มสิบ แล้วบอกพ่อว่า ค่าอาหารต่อคนประมาณ 190 บาท

ตัวอย่างที่ 5 ร้านค้าแห่งหนึ่งติดป้ายขายปากกา กล้องหนึ่งที่มี 6 ด้าม ใน 200 บาท ตุ่ม

บอกเจ้าของร้านว่าต้องการซื้อเพียงด้ามเดียวคำนวณราคาต่อด้ามได้ 33.50 บาท เจ้าของ

ร้านจึงประมาณราคาเป็น 33.50 บาท

แล้วบอกตุ้มว่า ถ้าซื้อด้ามเดียวราคา 33 บาท 50 สตางค์

4. ครูให้นักเรียนจับคู่กันเพื่อศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 56 – 57 แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.1 ข้อ 5 – 6 ใหญ่

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ดังนี้

1) จำนวนตรรกยะ คือ จำนวนที่เขียนแทนได้ด้วยเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็น

จำนวนเต็มที่ $b \neq 0$

2) จำนวนตรรกยะ คือ จำนวนที่เขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำ

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และบันทึกสาระสำคัญลงสมุดเพื่อเก็บไว้ทบทวนในครั้งต่อไป

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.1 ข้อ 7 - 8

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อ	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ความหมาย ทาง คณิตศาสตร์	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ ให้ เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผล อ้างอิงหลัก วิชาการ	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผลแต่ ขาดหลักฐาน อ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผล ที่สมเหตุสมผล ประกอบการ ตัดสินใจอ้างอิง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน	รหัสวิชา ค 22101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2		ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง		
เรื่อง จำนวนอตรรกยะ (1)		เวลา 1 ชั่วโมง
ครูผู้สอน นางสาวศศิวิมล เอี่ยมแบน		

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ยกตัวอย่างจำนวนอตรรกยะ (K)

2. จำแนกจำนวนจริงได้ว่า จำนวนใดเป็นจำนวนตรรกยะและจำนวนใดเป็นจำนวนอตรรกยะ (K)

3. บอกความเกี่ยวข้องระหว่างจำนวนเต็ม จำนวนตรรกยะ และจำนวนอตรรกยะ (K)

4. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)

5. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)

6. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)

7. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)

8. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร

2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา

3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. จำนวนที่ไม่สามารถเขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำหรือเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็นจำนวนเต็มที่ $b \neq 0$ เรียกว่า จำนวนอตรรกยะ

2. จำนวนที่เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ เรียกว่า จำนวนจริง

6. สาระการเรียนรู้

จำนวนอตรรกยะ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนความรู้จากที่นักเรียนได้เคยรู้จักและใช้ π ในการหาความยาวของเส้นรอบวงของวงกลมและหาความยาวของพื้นที่ของวงกลม

2. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยนำเรื่อง π มาแนะนำเป็นตัวอย่างจำนวนอตรรกยะ พร้อมกับยกตัวอย่างที่ 1 ประกอบ และแนะนำให้รู้จัก $\sqrt{2}$ ซึ่งเป็นจำนวนอตรรกยะอีกจำนวนหนึ่งที่ใช้บ่อยพร้อมกับยกตัวอย่างที่ 2 ประกอบ

ตัวอย่างที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่งต้องการทำสวนหย่อมหน้าโรงเรียนเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส โดยมีพื้นที่ขนาด 2 ตารางวา สวนหย่อมนี้จะมีด้านแต่ละด้านยาวเท่าไร

นักเรียนทราบว่าพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเท่ากับผลคูณของความยาวของด้าน เมื่อให้ x แทนความยาวของด้าน จึงได้ว่า

$$x \cdot x = 2$$

$$x^2 = 2$$

ดังนั้น การหาความยาวของด้านจึงเป็นการหาจำนวนที่ยกกำลังสองแล้วได้ 2 โดยเริ่มจากการลองแทนค่า x ด้วยจำนวนเต็มบวก ดังนี้

x	1	2
x^2	1	4

จากตารางจะได้ว่า x มีค่าอยู่ระหว่าง 1 กับ 2

เพื่อหาค่า x เป็นทศนิยมหนึ่งตำแหน่ง จึงแบ่งช่วงระหว่าง 1 กับ 2 ออกเป็นสิบส่วนเท่า ๆ กัน แล้วพิจารณาค่า x ควรจะมีค่าเท่าใด โดยลองแทนค่า x ด้วยทศนิยมหนึ่งตำแหน่งที่อยู่ระหว่าง 1 และ 2 ดังนี้

x	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5
x^2	1.21	1.44	1.69	1.96	2.25

จากตาราง จะได้ว่า x มีค่าอยู่ระหว่าง 1.4 กับ 1.5

เพื่อหาค่า x เป็นทศนิยมสองตำแหน่ง จึงแบ่งช่วงระหว่าง 1.4 และ 1.5 ออกเป็นสิบส่วนเท่า ๆ กัน แล้วพิจารณาค่า x ควรจะมีค่าเท่าใด โดยลองแทนค่า x ด้วยทศนิยมสองตำแหน่งที่อยู่ระหว่าง 1.4 และ 1.5 ดังนี้

x	1.41	1.42	1.43
x^2	1.9881	2.0164	2.0449

จากตาราง จะได้ว่า x มีค่าอยู่ระหว่าง 1.41 และ 1.42

เพื่อหาค่า x เป็นทศนิยมตำแหน่งถัด ๆ ไป จึงทำในทำนองเดียวกัน ดังตารางต่อไปนี้

x	1.411	1.412	1.413	1.414	1.415
x^2	1.990921	1.993744	1.996569	1.999396	2.002225

จากตาราง จะได้ว่า x มีค่าอยู่ระหว่าง 1.414 กับ 1.415

x	1.4141	1.4142	1.4143
x^2	1.99967881	1.99996164	2.00024449

จากตาราง จะได้ว่า x มีค่าอยู่ระหว่าง 1.4142 กับ 1.4143

x	1.41421	1.41422

x^2	1.9999899241	2.0000182048

จากตาราง จะได้ว่า x มีค่าอยู่ระหว่าง 1.41421 กับ 1.41422

ถ้าหาค่า x ต่อไปเรื่อย ๆ จะพบว่า ค่าที่ได้นั้นเป็นทศนิยมที่ต่อไปได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งอาจใช้เครื่องคำนวณคิดได้ x เป็นทศนิยมหลายตำแหน่ง

ดังนี้ 1.414213562373095048801688724209... ทศนิยมในลักษณะนี้ไม่สามารถเขียนแทนได้ด้วยเศษส่วนหรือทศนิยมซ้ำ

เมื่อไม่สามารถแทน x ได้ด้วยเศษส่วนหรือทศนิยมซ้ำ จึงจำเป็นต้องแทน x ด้วยจำนวนชนิดใหม่โดยใช้เครื่องหมายกรณฑ์ ($\sqrt{\quad}$) ดังนั้นจึงเขียนสัญลักษณ์ $\sqrt{2}$ แทนจำนวนบวกที่ยกกำลังสองแล้วได้ 2

นั่นคือ จากปัญหาการทำสวนหย่อมข้างต้น จะได้คำตอบว่าสวนหย่อมนี้มีด้านแต่ละด้านยาว $\sqrt{2}$ วา

ตัวอย่างที่ 2 จำนวนอตรรกยะ เช่น

1.234567891011121314...

3.432223222...

16.79779777977779...

-4.399339933399...

3. จากตัวอย่างข้างต้นครูชี้ให้นักเรียนสังเกตเห็นว่า เราไม่สามารถจัดชุดตัวเลขหลังจุดทศนิยมของจำนวนอตรรกยะแต่จำนวนอตรรกยะแต่ละจำนวน ให้เป็นชุดตัวเลขที่ซ้ำกันได้

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ดังนี้

1. จำนวนที่ไม่สามารถเขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำหรือเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็น

จำนวนเต็มที่ $b \neq 0$ เรียกว่า จำนวนอตรรกยะ

2. จำนวนที่เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ เรียกว่า จำนวนจริง

5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และบันทึกสาระสำคัญลงสมุดเพื่อเก็บไว้ ทบทวนในครั้งต่อไป

6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.2 ข้อ 1 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทาง

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	คณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน รหัสวิชา ค 22101
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง
 เรื่อง จำนวนอตรรกยะ (2) เวลา 1 ชั่วโมง
 ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหา
คณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนทศนิยมซ้ำให้อยู่ในรูปเศษส่วน (K)
2. แสดงได้ว่าจำนวนที่กำหนดให้เป็นจำนวนตรรกยะ (K)
3. ยกตัวอย่างจำนวนตรรกยะ (K)
4. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
5. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
6. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
7. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
8. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. จำนวนที่ไม่สามารถเขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำหรือเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็นจำนวนเต็มที่ $b \neq 0$ เรียกว่า จำนวนอตรรกยะ
2. จำนวนที่เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ เรียกว่า จำนวนจริง

6. สาระการเรียนรู้

จำนวนอตรรกยะ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนโดยการสุ่มตอบคำถาม

คำถาม	คำตอบ
1. $\frac{9}{7}$ เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ	1. จำนวนอตรรกยะ

2. 0 เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ	2. จำนวนตรรกยะ
3. 1.3666666... เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ	3. จำนวนตรรกยะ
4. 2.133113331113333.... เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ	4. จำนวนอตรรกยะ
5. -0.1666670..... เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ	5. จำนวนอตรรกยะ
6. π คือจำนวนอตรรกยะใช่หรือไม่ และมีค่าประมาณเท่ากับเท่าใด	6. π เป็นจำนวนอตรรกยะ มีค่าประมาณ 3.14159265358979238462...

2. ครูอธิบายเนื้อหาจำนวนอตรรกยะคือ π ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.14159265358979238462...

3. ครูอธิบายพร้อมกับยกตัวอย่างแผนผังแสดงความเกี่ยวข้องระหว่างจำนวนชนิดต่าง ๆ ดังตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 1 จำนวนตรรกยะ คือ π ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.14159265358979238462...

π คือ อัตราส่วนของความยาวของเส้นรอบวงของวงกลมต่อความยาวของเส้นผ่าศูนย์กลาง

ของวงกลม

การคำนวณหาพื้นที่ของวงกลมโดยใช้สูตร πr^2 หรือ

คำนวณหาความยาวของเส้นรอบวงของวงกลมโดยใช้สูตร $2\pi r$

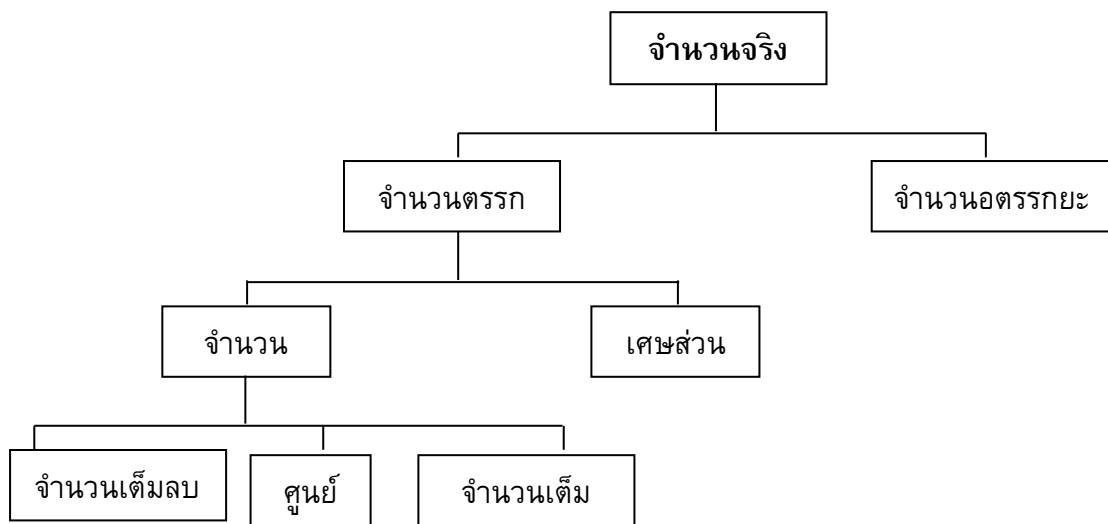
เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลม มักใช้ค่าประมาณของ π เป็น $\frac{22}{7}$ หรือ 3.1416

หรือ 3.142 ซึ่งเป็นจำนวนตรรกยะทั้งหมด

4. เมื่อนักเรียนเรียนผ่านมาแล้วพบว่า เชื่อมโยงความรู้เรื่องจำนวนจริงได้ ดังตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างที่ 2 แผนผังแสดงความเกี่ยวข้องระหว่างจำนวนชนิดต่าง ๆ

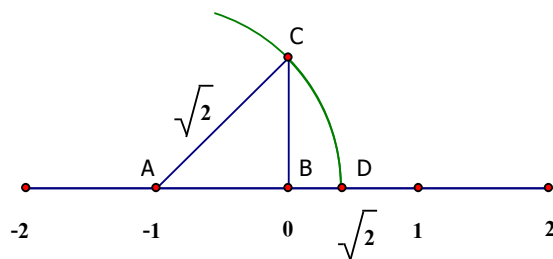
แผนผังแสดงความเกี่ยวข้องระหว่างจำนวนชนิดต่าง ๆ ดังนี้

นักเรียนทราบแล้วว่า เราสามารถแทนจำนวนตรรกยะแต่ละจำนวนได้ด้วยจุดบนเส้นจำนวน สำหรับจำนวนอตรรกยะเราก็สามารถแทนได้ด้วยจุดบนเส้นจำนวนเช่นกัน

5. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการหาจุดที่แทน π บนเส้นจำนวน ซึ่งทำได้ดังตัวอย่างที่ 3

ตัวอย่างที่ 3 การหาจุดบนเส้นจำนวนที่แทน $\sqrt{2}$ นั้น อาจใช้ทฤษฎีบทพีทาโกรัส มาช่วยในการหาได้ ดังนี้

บนเส้นจำนวน กำหนดจุดที่แทน 0 และ 1 เป็น A และ B ตามลำดับ จะได้ $\overline{AB}$ ยาว 1 หน่วย ลาก $\overline{BC}$ ตั้งฉากกับ $\overline{AB}$ โดยให้ $\overline{BC}$ ยาว 1 หน่วย ตามทฤษฎีบทพีทาโกรัสจะหา AC ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 AC^2 &= AB^2 + BC^2 \\
 &= 1^2 + 1^2 \\
 &= 2 \\
 AC &= \sqrt{2}
 \end{aligned}$$

เมื่อใช้ A เป็นจุดศูนย์กลางรัศมี AC เขียนส่วนโค้งของวงกลมตัดเส้นจำนวนที่จุด D จะได้จุด D ที่แทน $\sqrt{2}$ บนเส้นจำนวน

นักเรียนคิดว่าจะหาจุดที่แทน $-\sqrt{2}$ บนเส้นจำนวนได้หรือไม่ ถ้าได้ ทำได้อย่างไร
จงอธิบายสำหรับการหาจุดที่แทน π บนเส้นจำนวน อาจทำได้ดังนี้

$$\text{เนื่องจาก } \pi = \frac{\text{ความยาวของเส้นรอบวงกลม}}{\text{ความยาวของเส้นผ่านศูนย์กลาง}}$$

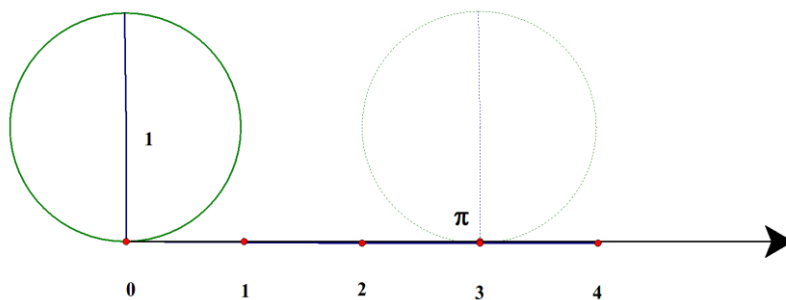
ถ้าเราสร้างวงกลมที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางยาว 1 หน่วย ความยาวของเส้นรอบวงของวงกลม

นั้นจะเท่ากับ π

หรือกล่าวได้ว่า π เท่ากับความยาวของเส้นรอบวงของวงกลมที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางยาว 1 หน่วย

6. เมื่อนักเรียนสามารถหาจุดบนเส้นจำนวนที่แทน π ได้ ดังตัวอย่างที่ 4

ตัวอย่างที่ 4 เราสามารถหาจุดบนเส้นจำนวนที่แทน π ได้ โดยกลิ้งรูปวงกลมที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางยาวเท่ากับ 1 หน่วย จากจุดที่แทน 0 บนเส้นจำนวนไปทางขวาบนเส้นจำนวนให้ครบ 1 รอบ จุดที่รูปวงกลมกลับไปได้ครบ 1 รอบนั้น คือจุดที่แทน π บนเส้นจำนวน

นักเรียนคิดว่าจะหาจุดที่แทน $-\pi$ บนเส้นจำนวนได้หรือไม่ ถ้าได้ ทำได้อย่างไร จงอธิบาย
ในทางคณิตศาสตร์ เราสามารถเขียนแทนจำนวนจริงใด ๆ ด้วยจุดบนเส้นจำนวนได้ และจุดใด ๆ บนเส้นจำนวนแต่ละจุดจะแทนจำนวนจริงจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ ก็ได้ ดังนั้น เส้นจำนวนที่เรากล่าวถึง หมายถึง เส้นจำนวนจริง

7. ครูสอบถามความเข้าใจของนักเรียนว่ามีข้อสงสัยในจุดใดบ้าง ในกรณีที่มีให้นักเรียนซักถามและอธิบายข้อสงสัยให้นักเรียนเข้าใจพร้อม ๆ กันทุกคน

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องจำนวนอตรรกยะ ดังนี้

1. จำนวนที่ไม่สามารถเขียนแทนได้ด้วยทศนิยมซ้ำหรือเศษส่วน $\frac{a}{b}$ เมื่อ a และ b เป็น

จำนวนเต็มที่ $b \neq 0$ เรียกว่า จำนวนอตรรกยะ

2. จำนวนที่เป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ เรียกว่า จำนวนจริง

9. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 2.2 ข้อ 2 - 3

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องแต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	อ้างอิงหลัก วิชาการ	ขาดหลักฐาน อ้างอิง		ประกอบ การตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง รากที่สอง

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของรากที่สองของจำนวนจริง (K)
- อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt{\quad}$ ได้ถูกต้อง (K)
- อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสองและการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
  - หารากที่สองของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการประมาณหรือการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญหา (K)
- อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. บทนิยาม ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a

2. ถ้า a เป็นจำนวนจริงบวก รากที่สองของ a มีสองราก คือ รากที่สองที่เป็นบวกซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt{a}$ และรากที่สองที่เป็นลบ ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $-\sqrt{a}$

3. ถ้า $a = 0$ รากที่สองของ a คือ 0

6. สาระการเรียนรู้

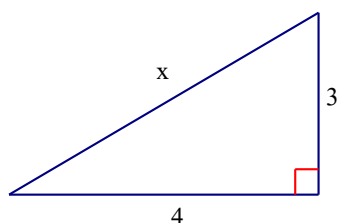
รากที่สอง

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก โดยยกตัวอย่างที่

1 – 2 และครูอธิบายว่า เรียก $\sqrt{2}$ ว่ารากที่สองที่เป็นบวกของ 2

ตัวอย่างที่ 1 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กำหนดให้ จงหาค่า x

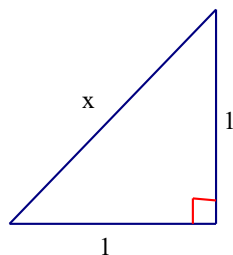

วิธีทำ จากรูปจะได้ $x^2 = 3^2 + 4^2$

$$x^2 = 25$$

ดังนั้น $x = 5$

ตัวอย่างที่ 2 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กำหนดให้ จงหาค่า x

วิธีทำ จากรูปจะได้ $x^2 = 1^2 + 1^2$

$$x^2 = 2$$

ดังนั้น $x = \sqrt{2}$

2. ครูยกตัวอย่างที่ 3 - 6 บนกระดาน

ตัวอย่างที่ 3   7 เป็นรากที่สองของ 49 เนื่องจาก $7^2 = 49$
                   -7 เป็นรากที่สองของ 49 เนื่องจาก $(-7)^2 = 49$
                   13 เป็นรากที่สองของ 169 เนื่องจาก $13^2 = 169$
                   -13 เป็นรากที่สองของ 169 เนื่องจาก $(-13)^2 = 169$

ตัวอย่างที่ 4   จาก $2 \times 2 = 4$ หรือ $2^2 = 4$
                               เราอาจกล่าวได้ว่า 2 เป็นรากที่สองของ 4

ตัวอย่างที่ 5 $(-2) \times (-2) = 4$ หรือ $(-2)^2 = 4$
                               ดังนั้น (-2) เป็นรากที่สองของ 4

ตัวอย่างที่ 6 $5^2 = 25$ และ $(-5)^2 = 25$
                               จะได้ 5 และ (-5) เป็นรากที่สองของ 25

3. ครูเขียนบทนิยาม บนกระดาน แล้วให้นักเรียนอ่านและจดลงสมุด ดังนี้

บทนิยาม   ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ จำนวน
 จริงที่

ยกกำลังสองแล้วได้ a

4. ครูอธิบายว่า สำหรับรากที่สองของจำนวนจริงลบจะไม่กล่าวถึง เนื่องจากไม่มีจำนวนจริงใดที่
 ยกกำลังสองแล้วได้จำนวนจริงลบ

5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 2 คน แบบละความสามารถ แล้วให้ผู้เรียนแต่ละคนทำแบบฝึก
 ทักษะที่ 2.1 เรื่องรากที่สองของจำนวนจริง แล้วจับคู่ภายในกลุ่มของตนเพื่อแลกเปลี่ยนกันตรวจแบบฝึก
 ทักษะ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

บทนิยาม   ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ จำนวน
 จริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a

7. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.3 ก ข้อ 1 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด
3. แบบฝึกทักษะที่ 2.1 เรื่องรากที่สองของจำนวนจริง

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง รากที่สอง (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของรากที่สองของจำนวนจริง (K)
- อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt{\quad}$ ได้ถูกต้อง (K)
- อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสองและการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- หารากที่สองของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการประมาณหรือการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญหา (K)

- อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

1. บทนิยาม ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a
2. ถ้า a เป็นจำนวนจริงบวก รากที่สองของ a มีสองราก คือ รากที่สองที่เป็นบวกซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt{a}$ และรากที่สองที่เป็นลบ ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $-\sqrt{a}$
3. ถ้า $a = 0$ รากที่สองของ a คือ 0

6. สารการเรียนรู้

รากที่สอง

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนการหารากที่สองของจำนวนจริงบวกที่เรียนมาแล้ว โดยใช้การถาม – ตอบ เกี่ยวกับบทนิยามว่า ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ (จำนวนจริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a)

คำถาม	คำตอบ
1. 8 เป็นรากที่สองของจำนวนใด เพราะเหตุใด	1. 8 เป็นรากที่สองของ 64 เนื่องจาก $8^2 = 64$
2. -8 เป็นรากที่สองของจำนวนใด เพราะเหตุใด	2. -8 เป็นรากที่สองของ 64 เนื่องจาก $(-8)^2 = 64$
3. -19 เป็นรากที่สองของจำนวนใด เพราะเหตุใด	3. -19 เป็นรากที่สองของ 361 เนื่องจาก $(-19)^2 = 361$
4. 10 เป็นรากที่สองของ 100 เนื่องจากอะไร	4. $(10)^2 = 100$
5. -12 เป็นรากที่สองของ 144 เนื่องจากอะไร	5. $(-12)^2 = 144$

2. ครูอธิบายบทนิยามว่า

ถ้า a เป็นจำนวนจริงบวก รากที่สองของ a มีสองราก คือ รากที่สองที่เป็นบวกซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt{a}$ และรากที่สองที่เป็นลบ ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $-\sqrt{a}$

ถ้า $a = 0$ รากที่สองของ a คือ 0

3. ครูอธิบายว่าจากนิยามจะได้ $(\sqrt{a})^2 = a$ และ $(-\sqrt{a})^2 = a$ รากที่สองที่เป็นบวกของ a อาจเรียกอีกอย่างว่า กรณฑ์ที่สองของ a

4. ครูยกตัวอย่างที่ 1 - 3 และสื่อนักเรียนออกมาทำบนกระดาน

ตัวอย่างที่ 1 รากที่สองของ 36 มีสองราก เขียนแทนด้วย $\sqrt{36}$ และ $-\sqrt{36}$

$$\sqrt{36} = 6 \text{ และ } -\sqrt{36} = -6$$

ดังนั้น รากที่สองของ 36 คือ 6 และ -6

ตัวอย่างที่ 2 รากที่สองของ 0.01 มีสองราก เขียนแทนด้วย $\sqrt{0.01}$ และ $-\sqrt{0.01}$

$$\sqrt{0.01} = 0.1 \text{ และ } -\sqrt{0.01} = -0.1$$

ดังนั้น รากที่สองของ 0.01 คือ 0.1 และ -0.1

ตัวอย่างที่ 3 รากที่สองของ 15 มีสองราก เขียนแทนด้วย $\sqrt{15}$ และ $-\sqrt{15}$

เนื่องจาก ไม่มีจำนวนเต็มใดที่ยกกำลังสองแล้วเท่ากับ 15

ดังนั้น จึงเขียน $\sqrt{15}$ และ $-\sqrt{15}$ แทนรากที่สองของ 15

$\sqrt{15}$ และ $-\sqrt{15}$ เป็นจำนวนอตรรกยะ

5. ครูอธิบายว่า การพิจารณาว่ารากที่สองของจำนวนตรรกยะบวกเป็นจำนวนตรรกยะหรือจำนวนอตรรกยะ ทำได้ดังนี้

- 1) ถ้าสามารถหาจำนวนเต็มจำนวนหนึ่งที่ยกกำลังสอง แล้วเท่ากับจำนวนเต็มบวกที่กำหนดให้ รากที่สองของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะที่เป็นจำนวนเต็ม
- 2) ถ้าไม่สามารถหาจำนวนเต็มที่ยกกำลังสอง แล้วเท่ากับจำนวนเต็มบวกที่กำหนดให้ รากที่สองของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ

6. ครูให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 72 - 76

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

- 1) บทนิยาม ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ

จำนวน

จริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a

- 2) ถ้า a เป็นจำนวนจริงบวก รากที่สองของ a มีสองราก คือ รากที่สองที่เป็นบวก

ซึ่ง

แทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt{a}$ และรากที่สองที่เป็นลบ ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $-\sqrt{a}$

ถ้า $a = 0$ รากที่สองของ a คือ 0

8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.3 ก ข้อ 2 - 3 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องแต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ มี	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ มี	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทน	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทน	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ ไม่มี

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง การหารากที่สอง

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของรากที่สองของจำนวนจริง (K)
- อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt{\quad}$ ได้ถูกต้อง (K)
- อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสองและการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- หารากที่สองของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการประมาณหรือการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญหา (K)
- อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

1. บทนิยาม ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a
2. ถ้า a เป็นจำนวนจริงบวก รากที่สองของ a มีสองราก คือ รากที่สองที่เป็นบวกซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt{a}$ และรากที่สองที่เป็นลบ ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $-\sqrt{a}$
3. ถ้า $a = 0$ รากที่สองของ a คือ 0

6. สารการเรียนรู้

การหารากที่สอง

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวน เรื่อง การแยกตัวประกอบ โดยยกตัวอย่างที่ 1 ประกอบ

ตัวอย่างที่ 1 จงแยกตัวประกอบของ 630 (ทบทวน)

วิธีทำ $2 \overline{)630}$

$$3 \overline{)315}$$

$$3 \overline{)105}$$

$$5 \overline{)35}$$

$$\underline{\underline{7}}$$

$$\text{ดังนั้น } 630 = 2 \times 3 \times 3 \times 5 \times 7$$

$$= 2 \times 3^2 \times 5 \times 7$$

ตอบ $2 \times 3^2 \times 5 \times 7$

2. ครูอธิบายการหารากที่สองโดยการแยกตัวประกอบ โดยยกตัวอย่างที่ 2 - 3 จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันทำบนกระดาน

ตัวอย่างที่ 2 จงหารากที่สองของ 400

$$\text{วิธีทำ เนื่องจาก } 400 = 2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 5 \times 5$$

$$= (2 \times 2 \times 5)^2$$

$$= 20^2$$

$$\text{และ } 400 = (-20)^2$$

ดังนั้น รากที่สองของ 400 คือ 20 และ -20

ตอบ 20 และ -20

ตัวอย่างที่ 3 จงหา $-\sqrt{1,764}$

$$\begin{aligned}\text{วิธีทำ} \quad \text{เนื่องจาก } -\sqrt{1,764} &= -\sqrt{2 \times 2 \times 3 \times 3 \times 7 \times 7} \\ &= -\sqrt{(2 \times 3 \times 7)^2} \\ &= -(2 \times 3 \times 7) \\ &= -42\end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น } -\sqrt{1,764} = -42$$

ตอบ -42

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 2 คน แล้วศึกษาตัวอย่างในหนังสือเรียนหน้า 78 – 79

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

1. **บทนิยาม** ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ

จำนวน

จริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a

2. ถ้า a เป็นจำนวนจริงบวก รากที่สองของ a มีสองราก คือ รากที่สองที่เป็นบวก

ซึ่ง

แทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt{a}$ และรากที่สองที่เป็นลบ ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $-\sqrt{a}$

ถ้า $a = 0$ รากที่สองของ a คือ 0

5. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 2.3 ข ข้อ 1 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหา

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง การหาค่าประมาณของรากที่สองและการเปรียบเทียบ

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของรากที่สองของจำนวนจริง (K)
- อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt{\quad}$ ได้ถูกต้อง (K)
- อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสองและการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- หารากที่สองของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการประมาณหรือการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญหา (K)
- อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

1. จำนวนที่ต้องการหารากที่สองมีค่าใกล้เคียงกับจำนวนที่สามารถหารากที่สองได้โดยง่าย ก็ประมาณรากที่สองของจำนวนนั้นด้วยรากที่สองของจำนวนที่ใกล้เคียง

2. เมื่อ $a > 0$, $b > 0$ ถ้า $a < b$ แล้ว $\sqrt{a} < \sqrt{b}$

3. เมื่อ $a > 0$, $b > 0$

$$1) \sqrt{a}\sqrt{b} = \sqrt{ab}$$

$$2) \frac{\sqrt{a}}{\sqrt{b}} = \sqrt{\frac{a}{b}}$$

6. สารการเรียนรู้

การหาค่าประมาณของรากที่สองและการเปรียบเทียบ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนการหารากที่สองโดยการแยกตัวประกอบ โดยยกตัวอย่างที่ 1 - 2 จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันทำบนกระดาน

ตัวอย่างที่ 1 จงหารากที่สองของ 400

$$\begin{aligned} \text{วิธีทำ} \quad \text{เนื่องจาก } 400 &= 2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 5 \times 5 \\ &= (2 \times 2 \times 5)^2 \\ &= 20^2 \end{aligned}$$

$$\text{และ } 400 = (-20)^2$$

ดังนั้น รากที่สองของ 400 คือ 20 และ -20

ตอบ 20 และ -20

ตัวอย่างที่ 2 จงหา $-\sqrt{1,764}$

$$\begin{aligned} \text{วิธีทำ} \quad \text{เนื่องจาก } -\sqrt{1,764} &= -\sqrt{2 \times 2 \times 3 \times 3 \times 7 \times 7} \\ &= -\sqrt{(2 \times 3 \times 7)^2} \\ &= -(2 \times 3 \times 7) \\ &= -42 \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น } -\sqrt{1,764} = -42$$

ตอบ -42

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 2 คน แบบคณะกรรมการ แล้วให้ผู้เรียนแต่ละคนทำกิจกรรม ค่าประมาณของรากที่สอง ในหนังสือเรียนหน้า 80 - 81

3. ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเฉลยกิจกรรม ค่าประมาณของรากที่สอง
4. ครูให้นักเรียนแต่ละทำแบบฝึกหัดที่ 2.3 ข ข้อ 2 – 4 ใหญ่ พร้อมทั้งเฉลยแบบฝึกหัดพร้อมกัน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

1. จำนวนที่ต้องการหารากที่สองมีค่าใกล้เคียงกับจำนวนที่สามารถหารากที่สองได้
โดยง่าย ก็ประมาณรากที่สองของจำนวนนั้นด้วยรากที่สองของจำนวนที่ใกล้เคียง

2. เมื่อ $a > 0$, $b > 0$ ถ้า $a < b$ แล้ว $\sqrt{a} < \sqrt{b}$

3. เมื่อ $a > 0$, $b > 0$

$$1) \sqrt{a}\sqrt{b} = \sqrt{ab}$$

$$2) \frac{\sqrt{a}}{\sqrt{b}} = \sqrt{\frac{a}{b}}$$

6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.3 ข ข้อ 5 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับรากที่สอง

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของรากที่สองของจำนวนจริง (K)
- อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt{\quad}$ ได้ถูกต้อง (K)
- อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสองและการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- หารากที่สองของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการประมาณหรือการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญหา (K)

- อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สองของจำนวนจริง (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

1. บทนิยาม ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a
2. ถ้า a เป็นจำนวนจริงบวก รากที่สองของ a มีสองราก คือ รากที่สองที่เป็นบวกซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt{a}$ และรากที่สองที่เป็นลบ ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $-\sqrt{a}$
3. ถ้า $a = 0$ รากที่สองของ a คือ 0

6. สารการเรียนรู้

โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับรากที่สอง

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนความรู้เรื่องการหารากที่สองโดยการเปิดตาราง (ดูตารางท้ายเล่ม) เช่น ให้หาค่า $\sqrt{n}$ เมื่อ $n = 26, 84, 99$

2. ครูยกตัวอย่างที่ 1 – 3 และสื่อนักเรียนออกมาทำบนกระดาน

ตัวอย่างที่ 1 ห้องนั่งเล่นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีพื้นที่ใช้สอยขนาด 37 ตารางเมตร

ห้องนั่งเล่นกว้างประมาณกี่เมตร (ตอบเป็นทศนิยมหนึ่งตำแหน่ง)

วิธีทำ เนื่องจาก $6^2 = 36$ และ $7^2 = 49$

จะได้ว่าห้องนั่งเล่นต้องกว้างมากกว่า 6 เมตร เล็กน้อย

และเนื่องจาก $(6.1)^2 = 37.21$ และ $(6.2)^2 = 38.44$

จะได้ $(6.1)^2$ มีค่าใกล้เคียง 37 มากกว่า

ดังนั้น ห้องนั่งเล่นกว้างประมาณ 6.1 เมตร

ตอบ ประมาณ 6.1 เมตร

ตัวอย่างที่ 2 พ่อต้องการแบ่งที่ดินบริเวณหลังบ้านทำบ่อปลา คอกหมู และเล้าไก่ เมื่อคำนวณแล้ว พ่อจะเหลือพื้นที่สำหรับเล้าไก่ 38.5 ตารางฟุต พ่อให้หนูช่วยคิดว่า ถ้าต้องการล้อมบริเวณเล้าไก่ด้วยแผงไม้ไผ่เป็นวงกลม จะต้องใช้แผงไม้ไผ่ยาวอย่างน้อยกี่ฟุต

(กำหนดให้ π เท่ากับ $\frac{22}{7}$)

วิธีทำ เนื่องจาก พื้นที่ของรูปวงกลมเท่ากับ πr^2 เมื่อ r แทนรัศมี เล้าไก่มีพื้นที่ 38.5 ตารางฟุต จะได้ $\pi r^2 = 38.5$

$$\begin{aligned}\frac{22}{7} \times r^2 &= 38.5 \\ r^2 &= 38.5 \times \frac{7}{22} \\ &= 12.25 \\ r &= \sqrt{12.25} \\ &= 3.5\end{aligned}$$

จะได้เส้นกำกับเป็นรูปวงกลมที่มีรัศมี 3.5 ฟุต

และเนื่องจากความยาวของเส้นรอบวงของวงกลมเท่ากับ $2\pi r$ เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลม

$$\begin{aligned}\text{จะได้} \quad 2\pi r &= 2 \times \frac{22}{7} \times 3.5 \\ &= 22\end{aligned}$$

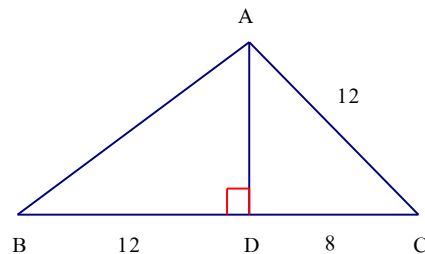
ดังนั้น จะต้องใช้แผงไม้ไผ่ยาวอย่างน้อย 22 ฟุต

ตอบ 22 ฟุต

ตัวอย่างที่ 3 จากรูป $\triangle ABC$ มี $\overline{AD}$ ตั้งฉากกับ $\overline{BC}$ ให้

$AC = BD = 12$ หน่วย และ $CD = 8$ หน่วย

จงหา ความยาวของ $\overline{AB}$ (ตอบเป็นจำนวนเต็มหน่วย)

วิธีทำ เนื่องจาก $\triangle ACD$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

$AC = 12$ หน่วย และ $CD = 8$ หน่วย

$$\begin{aligned}\text{จะได้} \quad AD^2 &= AC^2 - CD^2 \\ AD^2 &= 12^2 - 8^2 \\ &= 144 - 64 = 80\end{aligned}$$

เนื่องจาก $\triangle ABD$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

มี $BD = 12$ หน่วย

$$\text{จะได้} \quad AB^2 = AD^2 + BD^2$$

$$= 80 + 12^2$$

$$= 80 + 144$$

$$= 224$$

$$\text{ดังนั้น } AB = \sqrt{224}$$

$$\text{หรือ } AB \approx 15 \text{ หน่วย}$$

ตอบ ประมาณ 15 หน่วย

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 2 -3 คน แล้วให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 84 – 85 พร้อมให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.3 ข ข้อที่ 6 – 8

ครูให้สมาชิกแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัด 2.3 ข ข้อ 5 – 7 ใหญ่ หน้า 69

4. ครูสุ่มสมาชิกของกลุ่มออกมา เฉลยคำตอบโดยมีครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ คอยพิจารณาคำตอบ

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

1. **บทนิยาม** ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสองแล้วได้ a

2. ถ้า a เป็นจำนวนจริงบวก รากที่สองของ a มีสองราก คือ รากที่สองที่เป็นบวกซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt{a}$ และรากที่สองที่เป็นลบ ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $-\sqrt{a}$

3. ถ้า $a = 0$ รากที่สองของ a คือ 0

6. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.3 ข ข้อที่ 9 – 12

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ		สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง รากที่สาม

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของรากที่สามของจำนวนจริง (K)
- อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$ ได้ถูกต้อง (K)
- อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสามและการหารากที่สามของจำนวนจริง (K)
- หารากที่สามของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญห (K)
- อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สามของจำนวนจริง (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร

2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. **บทนิยาม** ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ รากที่สามของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสามแล้วได้ a เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$
2. รากที่สามของจำนวนเต็ม
  - ถ้าสามารถหาจำนวนเต็มจำนวนหนึ่งที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะที่เป็นจำนวนเต็ม
  - ถ้าไม่สามารถหาจำนวนเต็มที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ
3. รากที่สามของจำนวนตรรกยะอื่นๆที่ไม่ใช่จำนวนเต็ม
  - ถ้าสามารถหาจำนวนตรรกยะยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะ
  - ถ้าไม่สามารถหาจำนวนตรรกยะที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ

6. สาระการเรียนรู้

รากที่สาม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนเรื่องการหารากที่สองโดยการถาม – ตอบ ดังนี้

คำถามที่ 1. ถ้า a เป็นจำนวนเต็มบวกหรือศูนย์ แล้ว รากที่สองของ a คือจำนวนใด

ตอบ ถ้า a เป็นจำนวนเต็มบวกหรือศูนย์ แล้ว รากที่สองของ a คือจำนวนที่ยกกำลังสองแล้วได้ a

คำถามที่ 2. รากที่สองของ 81 คือจำนวนใด เพราะอะไร

ตอบ 9 และ -9 เพราะ 9 และ -9 ยกกำลังสองเท่ากับ 81

2. จากตัวอย่างทั้ง 2 ครูชี้แนะให้นักเรียนว่า การหารากที่สองของศูนย์และจำนวนจริงใดๆ ก็คือการหาจำนวนที่ยกกำลังสองแล้วได้จำนวนจริงนั้น และในทำนองเดียวกัน การหารากที่สาม ของจำนวนจริงใดๆ ก็คือการหาจำนวนจริงที่ยกกำลังสามแล้วได้จำนวนจริงนั้น

3. ครูตีตแผนภูมิ บทนิยามรากที่สาม บนกระดานและให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน พร้อมทั้งบันทึกลงในสมุด

บทนิยาม

ให้ a แทนจำนวนจริงใดๆ รากที่สามของ a รากที่สามของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสามแล้วได้ a เขียนแทนสัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$
สัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$ อ่านว่ารากที่สามของ a

4. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณารากที่สามของจำนวนจริงต่างดังนี้

1. เนื่องจาก $3^3 = 3 \times 3 \times 3$
 $= 27$

ดังนั้น 3 เป็นรากที่สามของ 27 หรือ $\sqrt[3]{27} = 3$

2. เนื่องจาก $(-10)^3 = (-10) \times (-10) \times (-10)$
 $= -1,000$

ดังนั้น -10 รากที่สามของ -1,000 หรือ $\sqrt[3]{-1,000} = -10$

3. เนื่องจากไม่มีจำนวนเต็มใดที่ยกกำลังสามแล้วเท่ากับ 10

ดังนั้น จึงเขียน $\sqrt[3]{10}$ แทนรากที่สามของ 10 นั่นคือ $\sqrt[3]{10}$ เป็นจำนวนอตรรกยะ

5. ครูให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน เพื่อศึกษาตัวอย่างในหนังสือเรียนหน้า 88 – 90 แล้วทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียนที่ 2.4 ก ข้อ 1 ใหญ่

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาแสดงวิธีหาคำตอบของแบบฝึกหัดที่ 2.4 ก ข้อ 1 ใหญ่

7. จากการพิจารณาครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญได้ข้อสรุปดังนี้

1. **บทนิยาม** ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ รากที่สามของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสามแล้วได้ a เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$

2. รากที่สามของจำนวนเต็ม

- ถ้าสามารถหาจำนวนเต็มจำนวนหนึ่งที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะที่เป็นจำนวนเต็ม
- ถ้าไม่สามารถหาจำนวนเต็มที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ

3. รากที่สามของจำนวนตรรกยะอื่นๆที่ไม่ใช่จำนวนเต็ม
    - ถ้าสามารถหาจำนวนตรรกยะยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะ
    - ถ้าไม่สามารถหาจำนวนตรรกยะที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ
8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.4 ก ข้อ 2 – 3

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จ	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์			ประสบผลสำเร็จ อย่างี่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101
ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง การหารากที่สาม

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของรากที่สามของจำนวนจริง (K)
- อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt[n]{a}$ ได้ถูกต้อง (K)

3. อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสามและการหารากที่สามของจำนวนจริง (K)
4. หารากที่สามของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญหา (K)
5. อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สามของจำนวนจริง (K)
6. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
9. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. บทนิยาม ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ รากที่สามของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสามแล้วได้ a เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$
4. รากที่สามของจำนวนเต็ม
  - ถ้าสามารถหาจำนวนเต็มจำนวนหนึ่งที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะที่เป็นจำนวนเต็ม
  - ถ้าไม่สามารถหาจำนวนเต็มที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ
5. รากที่สามของจำนวนตรรกยะอื่นๆที่ไม่ใช่จำนวนเต็ม
  - ถ้าสามารถหาจำนวนตรรกยะยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะ
  - ถ้าไม่สามารถหาจำนวนตรรกยะที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ

6. สาระการเรียนรู้

การหารากที่สาม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนการหารากที่สองโดยการแยกตัวประกอบในตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 จงหารากที่สองของ 324

$$\begin{aligned}\text{วิธีทำ } 324 &= 2 \times 2 \times 3 \times 3 \times 3 \times 3 \\ &= (2 \times 3 \times 3)^2 \\ &= 18^2\end{aligned}$$

$$\text{และ } 324 = -18^2$$

ดังนั้นรากที่สองของ 324 คือ 18 และ -18 ตอบ 18 และ -18

2. ครูติดตามสาระสำคัญวิธีการหารากที่สาม บนกระดานให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน พร้อมทั้งบันทึกลง

สมุด

วิธีการหารากที่สาม

หารากที่สามของจำนวนจริงใดๆ
ทำได้หลายวิธี เช่นเดียวกับการหารากที่สอง อาจใช้การแยกตัวประกอบ การประมาณ การเปิดตาราง และการใช้เครื่องคำนวณ

วิธีการแยกตัวประกอบ

โดยวิธีการแยกตัวประกอบนำจำนวนที่ต้องหารากที่สามมาแยกตัวประกอบ แล้วจัดให้อยู่ในรูปของกำลังสาม

3. ครูยกตัวอย่างการหารากที่สามโดยการแยกตัวประกอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 จงหา $\sqrt[3]{125}$

$$\begin{aligned}\text{วิธีทำ } \text{เนื่องจาก } \sqrt[3]{125} &= \sqrt[3]{5 \times 5 \times 5} \\ &= \sqrt[3]{5^3} \\ &= 5\end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น } \sqrt[3]{125} = 5$$

ตอบ 5

ตัวอย่างที่ 3 จงหา $\sqrt[3]{-5832}$

$$\begin{aligned}\text{วิธีทำ } \text{เนื่องจาก } \sqrt[3]{-5832} &= \sqrt[3]{(-3) \times (-3) \times (-3) \times 6 \times 6 \times 6} \\ &= \sqrt[3]{(-3) \times 6^3} \\ &= \sqrt[3]{(-18)^3}\end{aligned}$$

$$= -18$$

$$\text{ดังนั้น } \sqrt[3]{-5832} = -18$$

$$\underline{\text{ตอบ}} \quad -18$$

ตัวอย่างที่ 4

$$\text{จงหา } \sqrt[3]{-0.064}$$

วิธีทำ

$$\begin{aligned} \text{เนื่องจาก } \sqrt[3]{-0.064} &= \sqrt[3]{(-0.4) \times (-0.4) \times (-0.4)} \\ &= \sqrt[3]{(-0.4)^3} \\ &= -0.4 \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น } \sqrt[3]{-0.064} = -0.4$$

$$\underline{\text{ตอบ}} \quad -0.4$$

4. ให้ผู้เรียนจับคู่ทำแบบฝึกหัดที่ 2.4 ข ข้อ 1 แล้วพร้อมกันเฉลย

5. สรุปสาระสำคัญโดยการถาม-ตอบ ดังนี้

คำถาม	คำตอบ
1. สัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$ อ่านว่าอย่างไร	✓ อ่านว่ารากที่สามของ a
2. รากที่สามของ a คือจำนวนใด	✓ จำนวนที่ยกกำลังสามแล้วได้ a
3. วิธีการหารากที่สามโดยการแยกตัวประกอบ มีวิธีการหาอย่างไร	✓ นำจำนวนที่ต้องหารากที่สามมาแยกตัวประกอบ แล้วจัดให้อยู่ในรูปของกำลังสาม

6. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัด 2.4 ข ในหนังสือเรียน ข้อที่ 2 - 3

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- หนังสือเรียน
- แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องแต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาและ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มี	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทน	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทน	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มี

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	ความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	และท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	และท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์   รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน   รหัสวิชา ค 22101
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2   ภาคเรียนที่ 1
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง
 เรื่อง โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับรากที่สาม   เวลา 1 ชั่วโมง
 ครูผู้สอน นางสาวศศิวิมล เอี่ยมแบน

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหา
คณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของรากที่สามของจำนวนจริง (K)
2. อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$ ได้ถูกต้อง (K)
3. อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสามและการหารากที่สามของจำนวนจริง (K)
4. หารากที่สามของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญหา (K)
5. อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สามของจำนวนจริง (K)
6. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา (P)
8. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
9. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. บทนิยาม ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ รากที่สามของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสามแล้วได้ a เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$
6. รากที่สามของจำนวนเต็ม
  - ถ้าสามารถหาจำนวนเต็มจำนวนหนึ่งที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะที่เป็นจำนวนเต็ม
  - ถ้าไม่สามารถหาจำนวนเต็มที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ
7. รากที่สามของจำนวนตรรกยะอื่นๆที่ไม่ใช่จำนวนเต็ม
  - ถ้าสามารถหาจำนวนตรรกยะยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะ
  - ถ้าไม่สามารถหาจำนวนตรรกยะที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ

6. สารการเรียนรู้

โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับรากที่สาม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนโดยให้นักเรียน อ่านสาระสำคัญดังนี้

บทนิยาม	บทนิยาม
ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใดๆ หรือศูนย์ รากที่สองของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลัง สองแล้ว ได้ a	ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใดๆ รากที่สาม ของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสามแล้ว ได้ a

2. ครูยกตัวอย่างการนำความรู้เรื่อง รากที่สามไปใช้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ที่ 1 จงหา $\sqrt[3]{1331} - \sqrt[3]{-729}$

$$\begin{aligned}\text{วิธีทำ } \sqrt[3]{1331} - \sqrt[3]{-729} &= \sqrt[3]{11^3} - \sqrt[3]{(-9)^3} \\ &= 11 - (-9) \\ &= 20\end{aligned}$$

ตอบ 20

ตัวอย่างที่ 2 จงหา $\sqrt[3]{84} + \sqrt[3]{16} + \sqrt[3]{30}$

$$\begin{aligned}\text{วิธีทำ } \text{เนื่องจาก } \sqrt[3]{84} + \sqrt[3]{16} + \sqrt[3]{30} &= 4.380 + 2.520 + (-3.107) \\ &= 6.900 + (-3.107) \\ &= 3.793\end{aligned}$$

ตอบ ≈ 3.793

ตัวอย่างที่ 3 แท็งก์น้ำทรงลูกบาศก์ 2 ใบใบแรกจุน้ำได้ 512,000 ลบ.ซม. ใบที่สองจุได้ 729,000 ลบ.ซม. แท็งก์ใบที่สองมีด้านแต่ละด้านยาวกว่าแท็งก์ใบแรกกี่เซนติเมตร

วิธีทำ แท็งก์ใบแรกจุน้ำได้ 512,000 ลบ.ซม. คือ $\sqrt[3]{512000}$

$$\text{แท็งก์ใบแรกยาวด้านละ } \sqrt[3]{80^3} = 80 \text{ ซม.}$$

$$\text{แท็งก์ใบแรกจุน้ำได้ 729,000 ลบ.ซม. คือ } \sqrt[3]{729000}$$

$$\text{แท็งก์ใบแรกยาวด้านละ } \sqrt[3]{90^3} = 90 \text{ ซม.}$$

จะได้ว่าแท็งก์ใบที่สองมีด้านแต่ละด้านยาวกว่าแท็งก์ใบแรก $= 90 - 80$ ซม.

$$= 10 \text{ ซม.}$$

ตอบ 10 ซม.

ตัวอย่างที่ 4 ถาดน้ำแข็งยี่ห้อหนึ่งทำน้ำแข็งยูนิททรงลูกบาศก์ที่มีความยาวด้านละ 2 ซม.จำนวน 18 ก้อน คุณแม่บอกว่าน้ำแข็งที่ได้ก้อนเล็กและละลายเร็วเกินไปจึงซื้อถาดที่มีปริมาตรเท่าเดิมแต่ทำน้ำแข็งได้เพียง 12ก้อน น้ำแข็งจากถาดใหม่จะมีความยาวของแต่ละด้านยาวกว่าน้ำแข็งจากถาดเดิมกี่ซม.

วิธีทำ น้ำแข็งทรงลูกบาศก์ยาวด้านละ 2 ซม.

จำนวน 18 ก้อน

ปริมาตรของน้ำแข็ง $2^3 \times 18 = 144$ ลบ.ซม.

น้ำแข็งถาดใหม่ปริมาตรเท่าเดิม 12 ก้อน

$$\begin{aligned} \text{น้ำแข็งแต่ละก้อนจะมีปริมาตร} &= \frac{144}{12} \\ &= 12 \text{ ลบ.ซม.} \end{aligned}$$

$$\text{ความยาวของด้าน} = \sqrt[3]{12}$$

$$\approx 2.29$$

น้ำแข็งจากถาดใหม่จะยาวกว่าประมาณ $2.29 - 2 = 0.29$ ซม.

ตอบ ประมาณ 0.29 ซม.

3. ผู้เรียนจับคู่ทำแบบฝึกหัดที่ 2.4 ข ข้อ 4 – 5 พร้อมกับให้นักเรียนส่งจิวแทนออกมาเฉลย
4. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัด 2.4 ข ข้อที่ 6 – 7

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลของคำตอบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม แต่ความสมเหตุสมผลของคำตอบยังไม่ดีพอ และตรวจสอบความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มีผลสมเหตุสมผล และไม่มีการตรวจสอบความถูกต้อง	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ มีร่องรอยของการวางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทาง

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	คณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบความสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

เรื่อง แบบทดสอบท้ายบท

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้สมบัติของเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็มในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/1)

เข้าใจจำนวนจริงและความสัมพันธ์ของจำนวนจริงและใช้สมบัติของจำนวนจริงในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 1.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของรากที่สามของจำนวนจริง (K)
2. อ่านและใช้สัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$ ได้ถูกต้อง (K)
3. อธิบายความสัมพันธ์ของการยกกำลังสามและการหารากที่สามของจำนวนจริง (K)
4. หารากที่สามของจำนวนจริงที่กำหนดให้โดยการแยกตัวประกอบและนำไปใช้แก้ปัญห (K)
5. อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการหารากที่สามของจำนวนจริง (K)
6. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบของปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการแก้ไขปัญห (P)
8. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
9. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ (A)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. บทนิยาม ให้ a แทนจำนวนจริงบวกใด ๆ รากที่สามของ a คือ จำนวนจริงที่ยกกำลังสามแล้วได้ a เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $\sqrt[3]{a}$
8. รากที่สามของจำนวนเต็ม
  - ถ้าสามารถหาจำนวนเต็มจำนวนหนึ่งที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะที่เป็นจำนวนเต็ม
  - ถ้าไม่สามารถหาจำนวนเต็มที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ
9. รากที่สามของจำนวนตรรกยะอื่นๆที่ไม่ใช่จำนวนเต็ม
  - ถ้าสามารถหาจำนวนตรรกยะยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนตรรกยะ

- ถ้าไม่สามารถหาจำนวนตรรกยะที่ยกกำลังสาม แล้วเท่ากับจำนวนเต็มที่กำหนดให้ รากที่สามของจำนวนนั้นจะเป็นจำนวนอตรรกยะ

6. สารการเรียนรู้

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

แบบทดสอบท้ายบทเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบท้ายบทเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง	แบบทดสอบท้ายบทเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ มีร่องรอยของการ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสะดวกและเหตุผลของคำตอบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องได้	และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม แต่ความสะดวกและเหตุผลของคำตอบยังไม่ดีพอ และตรวจสอบความถูกต้องไม่ได้	และเลือกใช้วิธีการได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มีความสะดวกและไม่มีตรวจสอบความถูกต้อง	วางแผนแก้ปัญหาแต่ไม่สำเร็จ
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 23

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก

เรื่อง ปริซึม

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนกรูปเรขาคณิตสามมิติที่เป็นปริซึมและที่ไม่เป็นปริซึม (K)
2. อธิบายลักษณะและสมบัติของปริซึม (K)
3. หาพื้นที่ผิวของปริซึมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
4. หาปริมาตรของปริซึมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
5. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ (K)
6. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
7. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
9. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

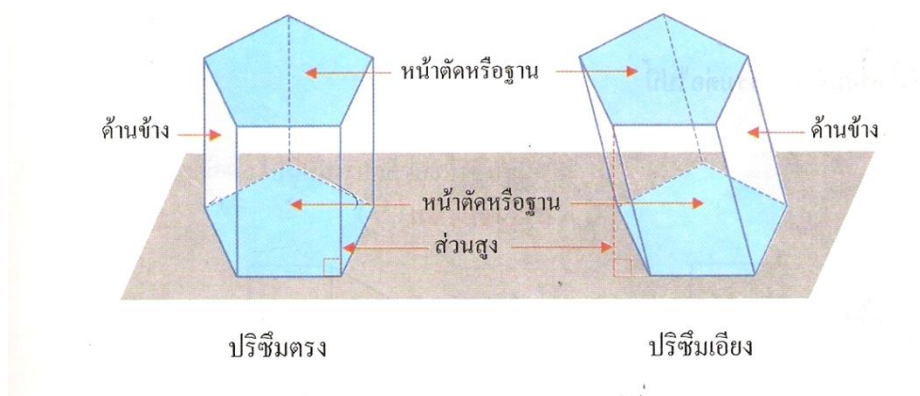
รูปเรขาคณิตสามมิติที่มีฐานทั้งสองเป็นรูปเหลี่ยมที่เท่ากันทุกประการ ฐานทั้งสองอยู่บนระนาบที่ขนานกัน และด้านข้างแต่ละด้านเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านขนาน เรียกว่า ปริซึม

6. สาระการเรียนรู้

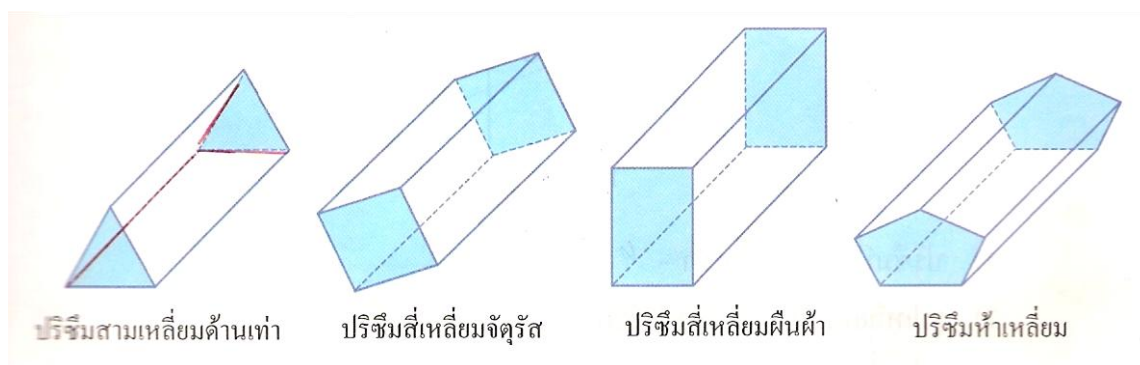
ปริซึม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนการหาพื้นที่ของรูปเรขาคณิตสองมิติ และการหาปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก โดยให้นักเรียนศึกษาในหนังสือเรียนหน้า 104 และ 105
2. ครูให้นักเรียนพิจารณาส่วนต่าง ๆ ของปริซึมตามภาพ พร้อมทั้งให้นักเรียนดูรูปคลี่ของปริซึม

3. ครูแนะนำนักเรียนว่า เราจะเรียกชื่อปริซึมชนิดต่าง ๆ ตามลักษณะของฐานของปริซึม ดังนี้

4. ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างปริซึมเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 106 และ 107 โดยมีครูคอยให้คำแนะนำและอธิบายเพิ่มเติมจนนักเรียนเข้าใจ

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า รูปเรขาคณิตสามมิติที่มีฐานทั้งสองเป็นรูปเหลี่ยมที่เท่ากันทุกประการ ฐานทั้งสองอยู่บนระนาบที่ขนานกัน และด้านข้างแต่ละด้านเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านขนาน เรียกว่า ปริซึม

6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3.1 ก ในหนังสือเรียน

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
		แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์		
3. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการให้ เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผล อ้างอิงหลัก วิชาการ	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผลแต่ ขาดหลักฐาน อ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผล ที่สมเหตุสมผล ประกอบการ ตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จงงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 24

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก

เรื่อง พื้นที่ผิวของปริซึม

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนกรูปเรขาคณิตสามมิติที่เป็นปริซึมและที่ไม่เป็นปริซึม (K)
2. อธิบายลักษณะและสมบัติของปริซึม (K)
3. หาพื้นที่ผิวของปริซึมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
4. หาปริมาตรของปริซึมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
5. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ (K)
6. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
7. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
9. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

พื้นที่ของพื้นที่ผิวทั้งหมดของวัตถุ จะเรียกว่า พื้นที่ผิว ของวัตถุ สำหรับการหาพื้นที่ผิวของปริซึม มีหลักการง่ายๆ คือการหาพื้นที่ของด้านข้างทั้งหมดตรงกับพื้นที่ของฐานทั้งสองข้าง โดยการคำนวณหาพื้นที่ผิวของปริซึมนั้น อาจารย์ภาพคลี ของปริซึม

6. สารการเรียนรู้

พื้นที่ผิวของปริซึม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่การเรียนรู้โดย ให้นักเรียนดูสิ่งของรูปทรงปริซึม

2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าพื้นที่ผิวของปริซึมได้อย่างไร

3. ให้นักเรียนวิเคราะห์การหาพื้นที่ผิวของปริซึม ดังนี้ พื้นที่ของพื้นที่ผิวทั้งหมดของวัตถุ จะเรียกว่า พื้นที่ผิว ของวัตถุ สำหรับการหาพื้นที่ผิวของปริซึมมีหลักการง่ายๆ คือการหาพื้นที่ของด้านข้างทั้งหมดตรงกับพื้นที่ของฐานทั้งสองข้าง โดยการคำนวณหาพื้นที่ผิวของปริซึมนั้น อาจารย์ภาพคลี ของปริซึม

4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน แล้วให้ศึกษาตัวอย่างการหาพื้นที่ผิวของปริซึมในหนังสือเรียนหน้า 111 - 113

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาพื้นที่ผิวของปริซึม ในแบบฝึกหัดที่ 3.1 ข ในหนังสือเรียนหน้า 113 ข้อ 1 ใหญ่

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการหาพื้นที่ผิวของปริซึม

7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปว่า

พื้นที่ของพื้นที่ผิวทั้งหมดของวัตถุ จะเรียกว่า พื้นที่ผิว ของวัตถุ สำหรับการหาพื้นที่ผิวของปริซึมมีหลักการง่ายๆ คือการหาพื้นที่ของด้านข้างทั้งหมดตรงกับพื้นที่ของฐานทั้งสองข้าง โดยการคำนวณหาพื้นที่ผิวของปริซึมนั้น อาจารย์ภาพคลี ของปริซึม

8. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3.1 ข ในหนังสือเรียนหน้า 114

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องแต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 25

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก

เรื่อง ปริมาตรของปริซึม

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนกรูปเรขาคณิตสามมิติที่เป็นปริซึมและที่ไม่เป็นปริซึม (K)
2. อธิบายลักษณะและสมบัติของปริซึม (K)
3. หาพื้นที่ผิวของปริซึมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
4. หาปริมาตรของปริซึมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
5. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ (K)
6. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
7. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
9. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

$$\begin{aligned}\text{ปริมาตรของปริซึมสี่เหลี่ยมมุมฉาก} &= \text{ความกว้าง} \times \text{ความยาว} \times \text{ความสูง} \\ &= \text{พื้นที่ฐาน} \times \text{ความสูง} \\ \text{ปริมาตรของปริซึม} &= \text{พื้นที่ฐาน} \times \text{ความสูง}\end{aligned}$$

6. สาระการเรียนรู้

ปริมาตรของปริซึม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่การเรียนรู้โดย ให้นักเรียนดูสิ่งของรูปทรงปริซึม เช่น ปริซึมสี่เหลี่ยมมุมฉาก ปริซึมสามเหลี่ยมด้านเท่า

2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าปริมาตรของปริซึม หาได้อย่างไร

3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างการหาปริมาตรของปริซึม ของสิ่งต่างๆ

4. ให้นักเรียนวิเคราะห์การหาปริมาตรของปริซึมพร้อมทั้งหาปริมาตรของปริซึมที่กำหนดให้

5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมตามรอยเส้นทแยงมุม ในหนังสือเรียนหน้า 116

6. สุ่มตัวแทนนักเรียนออกมานำเสนอผลงานของกลุ่มในกิจกรรมตามรอยเส้นทแยงมุม โดยสมาชิกทุกคนออกมานำเสนอ 2 กลุ่ม

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษาตัวอย่างการหาปริมาตรในหนังสือเรียนหน้า 117 – 119

8. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปว่า

$$\begin{aligned}1) \text{ ปริมาตรของปริซึมสี่เหลี่ยมมุมฉาก} &= \text{ความกว้าง} \times \text{ความยาว} \times \text{ความสูง} \\ &= \text{พื้นที่ฐาน} \times \text{ความสูง} \\ 2) \text{ ปริมาตรของปริซึม} &= \text{พื้นที่ฐาน} \times \text{ความสูง}\end{aligned}$$

9. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3.1 ค ข้อ 1 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด
3. กิจกรรม ตามรอยเส้นทแยงมุม

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
สามารถในการเชื่อมโยง	เรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	เรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	เรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	เรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบความสำเร็จอย่างควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 26

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก

เรื่อง ปริมาตรของปริซึม (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนกรูปเรขาคณิตสามมิติที่เป็นปริซึมและที่ไม่เป็นปริซึม (K)
2. อธิบายลักษณะและสมบัติของปริซึม (K)
3. หาพื้นที่ผิวของปริซึมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
4. หาปริมาตรของปริซึมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
5. ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ (K)
6. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
7. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
9. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

$$\begin{aligned}\text{ปริมาตรของปริซึมสี่เหลี่ยมมุมฉาก} &= \text{ความกว้าง} \times \text{ความยาว} \times \text{ความสูง} \\ &= \text{พื้นที่ฐาน} \times \text{ความสูง} \\ \text{ปริมาตรของปริซึม} &= \text{พื้นที่ฐาน} \times \text{ความสูง}\end{aligned}$$

6. สาระการเรียนรู้

ปริมาตรของปริซึม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่การเรียนรู้โดย ให้นักเรียนดูสิ่งของรูปทรงปริซึม เช่น ปริซึมสี่เหลี่ยมมุมฉาก ปริซึมสามเหลี่ยมด้านเท่า

2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าปริมาตรของปริซึม หาได้อย่างไร

3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างการหาปริมาตรของปริซึม ของสิ่งต่างๆ

4. ให้นักเรียนวิเคราะห์การหาปริมาตรของปริซึมพร้อมทั้งหาปริมาตรของปริซึมที่กำหนดให้

5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วให้แต่ละกลุ่ม ศึกษาตัวอย่างการหาปริมาตรในหนังสือเรียนหน้า 120 แล้วทำแบบฝึกหัดที่ 3.1 ค ในหนังสือเรียนข้อ 2 – 5 ใหญ่

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวงตัวแทนออกมานำเสนอแนวคิดในทำปริมาตรในแบบฝึกหัดที่ 3.1

ค

7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปว่า

$$\begin{aligned}1) \text{ ปริมาตรของปริซึมสี่เหลี่ยมมุมฉาก} &= \text{ความกว้าง} \times \text{ความยาว} \times \text{ความสูง} \\ &= \text{พื้นที่ฐาน} \times \text{ความสูง} \\ 2) \text{ ปริมาตรของปริซึม} &= \text{พื้นที่ฐาน} \times \text{ความสูง}\end{aligned}$$

8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3.1 ค ข้อ 6 - 10 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 27

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก

เรื่อง ทรงกระบอก

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายลักษณะและสมบัติของทรงกระบอก (K)
- หาพื้นที่ผิวของทรงกระบอกและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- หาปริมาตรของทรงกระบอกและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ (K)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา

3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สำคัญ

รูปเรขาคณิตสามมิติที่มีฐานสองฐานเป็นรูปวงกลมที่เท่ากันทุกประการและอยู่บนระนาบที่ขนานกัน และเมื่อตัดรูปเรขาคณิตสามมิตินั้นด้วยระนาบที่ขนานกับฐานแล้ว จะได้หน้าตัดเป็นวงกลมที่เท่ากันทุกประการกับฐานเสมอ เรียกรูปเรขาคณิตสามมิตินั้นว่า **ทรงกระบอก**

6. สำคัญ

ทรงกระบอก

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า ทรงกระบอก มีลักษณะอย่างไร และให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งของที่มีลักษณะคล้าย ทรงกระบอก

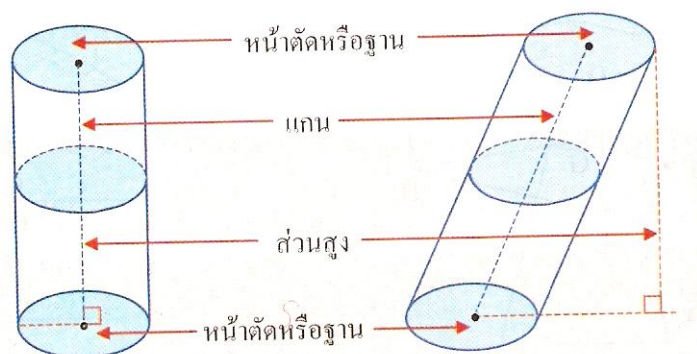
2. ให้นักเรียนดูภาพ และพิจารณาว่าเป็นทรงกระบอก ดังนี้

3. ครูอธิบายว่า รูปเรขาคณิตสามมิติที่มีฐานสองฐานเป็นรูปวงกลมที่เท่ากันทุกประการและอยู่บนระนาบที่ขนานกัน และเมื่อตัดรูปเรขาคณิตสามมิตินั้นด้วยระนาบที่ขนานกับฐานแล้ว จะได้หน้าตัดเป็นวงกลมที่เท่ากันทุกประการกับฐานเสมอ เรียกรูปเรขาคณิตสามมิตินั้นว่า **ทรงกระบอก**

4. ครูให้นักเรียนพิจารณาส่วนต่าง ๆ ของทรงกระบอก และพินิจ พร้อมทั้งให้นักเรียนดูรูปคลี่ของรูปเรขาคณิตสามมิติทั้งสองชนิด

ส่วนต่าง ๆ ของทรงกระบอก

ทรงกระบอกตรง

ทรงกระบอกเอียง

5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนทำกิจกรรม ตัดกระบอก ในหนังสือเรียน หน้า 126 และกิจกรรมตอบคำถามท้ายกิจกรรม

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอกิจกรรมตัดทรงกระบอก

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่องทรงกระบอก ดังนี้ รูปเรขาคณิตสามมิติที่มีฐานสองฐานเป็นรูปวงกลมที่เท่ากันทุกประการและอยู่บนระนาบที่ขนานกัน และเมื่อตัดรูปเรขาคณิตสามมิตินั้นด้วยระนาบที่ขนานกับฐานแล้ว จะได้หน้าตัดเป็นวงกลมที่เท่ากันทุกประการกับฐานเสมอ เรียกรูปเรขาคณิตสามมิตินั้นว่า ทรงกระบอก

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. กิจกรรมตัดทรงกระบอก

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจกิจกรรม	แบบกิจกรรม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องแต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา	มีความตั้งใจและพยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	ปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 28

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก

เรื่อง พื้นที่ผิวของทรงกระบอก

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายลักษณะและสมบัติของทรงกระบอก (K)
- หาพื้นที่ผิวของทรงกระบอกและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- หาปริมาตรของทรงกระบอกและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ (K)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

การหาพื้นที่ผิวของรูปเรขาคณิตสามมิติใดๆ เป็นการหาพื้นที่ของพื้นผิวทั้งหมดของปริซึมและทรงกระบอก

6. สาระการเรียนรู้

พื้นที่ผิวของปริซึม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่การเรียนรู้โดย ให้นักเรียนดูสิ่งของรูปทรงกระบอก
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าพื้นที่ผิวของทรงกระบอกได้อย่างไร
3. ให้นักเรียนวิเคราะห์การหาพื้นที่ผิวของทรงกระบอก ดังนี้ การหาพื้นที่ผิวของรูปเรขาคณิตสามมิติใดๆ เป็นการหาพื้นที่ของพื้นผิวทั้งหมดของปริซึมและทรงกระบอก
4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน แล้วให้ศึกษาตัวอย่างการหาพื้นที่ผิวของทรงกระบอก ในหนังสือเรียนหน้า 127 - 129
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาพื้นที่ผิวของปริซึม ในแบบฝึกหัดที่ 3.2 ก ในหนังสือเรียนหน้า 130 ข้อ 1 – 2 ใหญ่
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการหาพื้นที่ผิวของทรงกระบอก
7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปว่า
การหาพื้นที่ผิวของรูปเรขาคณิตสามมิติใดๆ เป็นการหาพื้นที่ของพื้นผิวทั้งหมดของปริซึมและทรงกระบอก
8. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3.2 ก ในหนังสือเรียนหน้า 130 ข้อ 3 - 4

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
สามารถในการ เชื่อมโยง	เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 29

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก

เรื่อง ปริมาตรของทรงกระบอก

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายลักษณะและสมบัติของทรงกระบอก (K)
- หาพื้นที่ผิวของทรงกระบอกและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- หาปริมาตรของทรงกระบอกและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ (K)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

ปริมาตรของทรงกระบอก = พื้นที่ฐาน $\times$ ความสูง

ปริมาตรของทรงกระบอก = $\pi r^2 h$

เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลมที่เป็นฐานของทรงกระบอก และ h แทนความสูงของทรงกระบอก

6. สารการเรียนรู้

ปริมาตรของทรงกระบอก

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่การเรียนรู้โดย ให้นักเรียนดูสิ่งของรูปทรงกระบอก เช่น แก้วน้ำ แกนทิชชู กระบอกไม้ไผ่ หรือ หลอดไฟ เป็นต้น

2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าปริมาตรของทรงกระบอกหาได้อย่างไร

3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างการหาปริมาตรของทรงกระบอก ของสิ่งต่างๆ

4. ให้นักเรียนวิเคราะห์การหาปริมาตรของทรงกระบอกพร้อมทั้งหาปริมาตรของทรงกระบอกที่กำหนดให้

5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วให้ศึกษาตัวอย่างการหาปริมาตรในหนังสือเรียนหน้า 132 – 133

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดที่ 3.2 ข ในหนังสือเรียนหน้า 133 ข้อ 1 – 3 แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอแนวคิดของตน

7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปว่า

1) ปริมาตรของทรงกระบอก = พื้นที่ฐาน $\times$ ความสูง

2) ปริมาตรของทรงกระบอก = $\pi r^2 h$

เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลมที่เป็นฐานของทรงกระบอก และ h แทนความสูงของทรงกระบอก

8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3.2 ข ข้อ 4 – 6 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องแต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
สามารถในให้ เหตุผล	อ้างอิงหลัก วิชาการ	ขาดหลักฐาน อ้างอิง		ประกอบการ ตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์			ประสบผลสำเร็จ อย่างเต็มที่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 30

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน	รหัสวิชา ค 22101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2		ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก		
เรื่อง ปริมาตรของทรงกระบอก (2)		เวลา 1 ชั่วโมง
ครูผู้สอน นางสาวศศิวิมล เอี่ยมแบน		

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายลักษณะและสมบัติของทรงกระบอก (K)
- หาพื้นที่ผิวของทรงกระบอกและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- หาปริมาตรของทรงกระบอกและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา (K)
- ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ (K)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)

6. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
7. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
8. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
9. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. ปริมาตรของทรงกระบอก = พื้นฐาน $\times$ ความสูง
2. ปริมาตรของทรงกระบอก = $\pi r^2 h$

เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลมที่เป็นฐานของทรงกระบอก และ h แทนความสูงของทรงกระบอก

6. สาระการเรียนรู้

ปริมาตรของปริซึม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่การเรียนรู้โดย ให้นักเรียนดูสิ่งของรูปทรงกระบอก เช่น แก้วน้ำ แกนทิศชี้ กระบอกไม้ไผ่ หรือ หลอดไปเป็นต้น
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าปริมาตรของทรงกระบอกหาได้อย่างไร
3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างการหาปริมาตรของทรงกระบอก ของสิ่งต่างๆ
4. ให้นักเรียนวิเคราะห์การหาปริมาตรของทรงกระบอกพร้อมทั้งหาปริมาตรของทรงกระบอกที่กำหนดให้
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วให้ศึกษาตัวอย่างการหาปริมาตรในหนังสือเรียนหน้า 132 – 133
6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดที่ 3.2 ข ในหนังสือเรียนหน้า 133 ข้อ 7 – 8 แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอแนวคิดของตน
7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปว่า

1) ปริมาตรของทรงกระบอก = พื้นที่ฐาน $\times$ ความสูง

2) ปริมาตรของทรงกระบอก = $\pi r^2 h$

เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลมที่เป็นฐานของทรงกระบอก และ h แทนความสูงของ

ทรงกระบอก

8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3.2 ข ข้อ 9 - 10 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อ	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ความหมาย ทาง คณิตศาสตร์	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ ให้ เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผล อ้างอิงหลัก วิชาการ	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผลแต่ ขาดหลักฐาน อ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่ สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผล ที่สมเหตุสมผล ประกอบการ ตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	คณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	คณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างสมควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 31

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน	รหัสวิชา ค 22101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2		ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปริซึมและทรงกระบอก		
เรื่อง แบบทดสอบท้ายบท		เวลา 1 ชั่วโมง
ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน		

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/1)

ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.1 ม.2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. หาพื้นที่ผิวและปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก (K)
2. ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ผิวและปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหา (K)
3. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
4. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
5. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
6. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. ปริมาตรของปริซึม = พื้นฐาน $\times$ ความสูง
2. ปริมาตรของทรงกระบอก = $\pi r^2 h$

เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลมที่เป็นฐานของทรงกระบอก และ h แทนความสูงของทรงกระบอก

6. สาระการเรียนรู้

ปริซึมและทรงกระบอก

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

แบบทดสอบเรื่องปริซึมและทรงกระบอก

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบเรื่องปริซึมและทรงกระบอก	แบบทดสอบเรื่องปริซึมและทรงกระบอก	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกแบบทดสอบ	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 32

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการเลื่อนขนานบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานรูปต้นแบบ (K)
3. หาเวกเตอร์ของการเลื่อนขนานเมื่อกำหนดรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดเป็นรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่มีเท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการเลื่อนขนานในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. สิ่งสำคัญของการแปลงคือ จุดทุกจุดของวัตถุที่อยู่เดิม (หรือขนาดเดิม) จะต้องมีการส่งไปยังวัตถุที่ตำแหน่งใหม่ (หรือขนาดใหม่) ทุกจุด จุดต่อจุด

2. เรียก GRUP เรขาคณิตก่อนการแปลงว่า รูปต้นแบบ เรียก GRUP เรขาคณิตหลังการแปลงรูปต้นแบบว่า ภาพที่ได้จากการแปลง และเรียกชื่อการแปลงว่า การแปลงทางเรขาคณิต แต่ในบางครั้งจะเรียกสั้นๆ ว่า การแปลง

6. สาระการเรียนรู้

ปริซึม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากสิ้นสุดกิจกรรมในชั่วโมงนี้แล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถามได้ โดยให้นักเรียนโดยให้นักเรียนสำรวจการเลื่อนขนาน จากรูปที่กำหนดให้

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการแปลงว่า ความเกี่ยวข้องระหว่างรูปเรขาคณิตก่อนการแปลงและรูปเรขาคณิตหลังการแปลง เราเรียก GRUP เรขาคณิตก่อนการแปลงว่า รูปต้นแบบ และเรียก GRUP เรขาคณิตหลังการแปลงว่า ภาพที่ได้จากการแปลง เช่น

กำหนดรูป ก เป็นรูปต้นแบบและรูป ข เป็นภาพที่ได้จากการแปลงของรูป ก

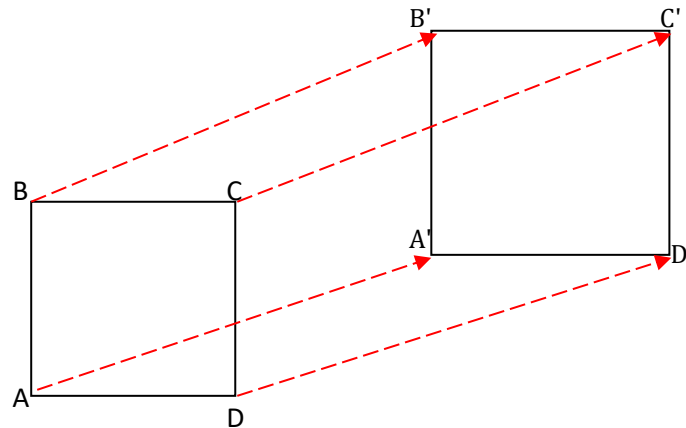

จากรูปถ้า P เป็นจุดจุดหนึ่งของรูป ก จุด P' (อ่านว่า พีไพร์ม) เป็นภาพที่ได้จากการแปลงจุด P เรากล่าวว่าจุด P และจุด P' เป็นจุดที่สมนัยกัน

แต่ละจุด P บนรูป ก จะมีจุด P' บนรูป ข เพียงจุดเดียวที่สมนัยกับจุด P และแต่ละจุด P' บนรูป ข จะมีจุด P บนรูป ก เพียงจุดเดียวที่สมนัยกันกับจุด P'

ตัวอักษรที่มีสัญลักษณ์ ' (อ่านว่า "ไพรม์") ปรากฏอยู่แทนจุดที่ได้จากการแปลง เช่น จุด A' เป็นจุดที่ได้จากการแปลงจุด A

3.ให้นักเรียนพิจารณารูปต่อไปนี้

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1) จงบอกจุดที่สมนัยกันทั้งหมด

ตอบ จุด A และจุด A' เป็นจุดที่สมนัยกัน จุด C และจุด C' เป็นจุดที่สมนัยกัน

จุด B และจุด B' เป็นจุดที่สมนัยกัน จุด D และจุด D' เป็นจุดที่สมนัยกัน

2) จงบอกด้านที่สมนัยกันทั้งหมด

ตอบ $\overline{AB}$ กับ $\overline{A'B'}$ เป็นด้านที่สมนัยกัน $\overline{CD}$ กับ $\overline{C'D'}$ เป็นด้านที่สมนัยกัน

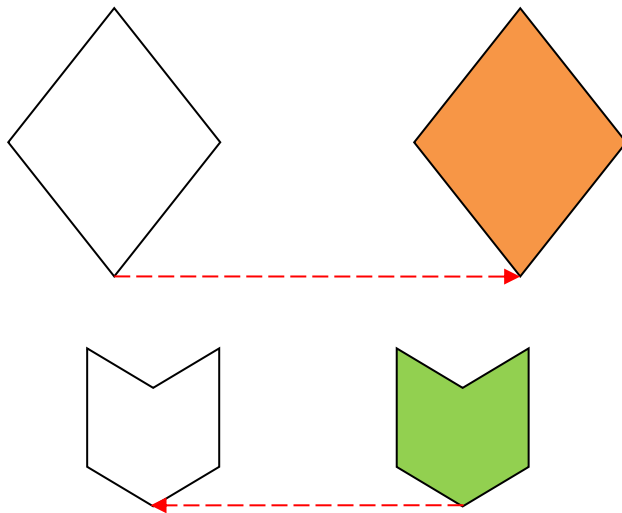
$\overline{BC}$ กับ $\overline{B'C'}$ เป็นด้านที่สมนัยกัน $\overline{DA}$ กับ $\overline{D'A'}$ เป็นด้านที่สมนัยกัน

4. ครูเสนอแนะกับนักเรียนว่า การแปลงทางเรขาคณิต 3 แบบ ได้แก่ การเลื่อนขนาน การสะท้อน และการหมุน การแปลงทางเรขาคณิตทั้งสามนี้จะได้ภาพที่มีรูปร่างเหมือนกันและขนาดเดียวกันกับรูปต้นแบบเสมอ

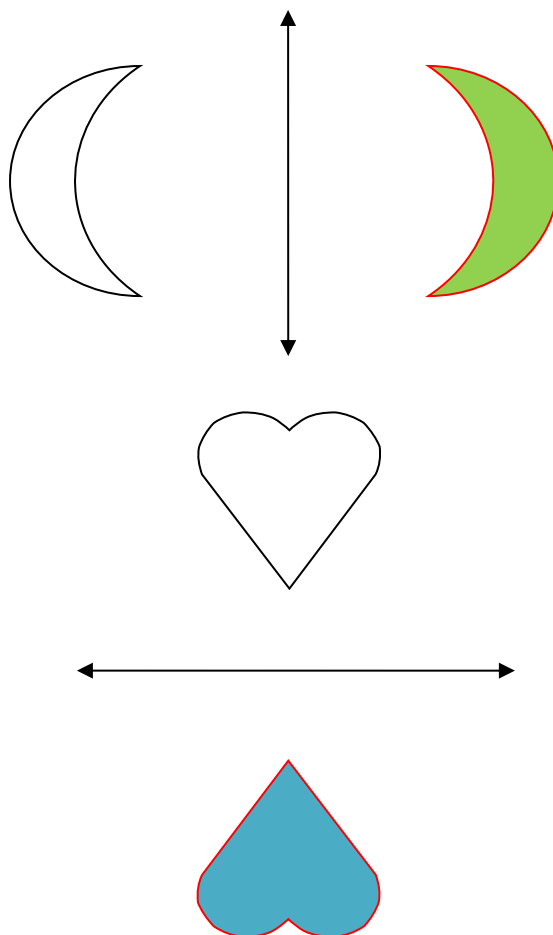
5. ครูยกตัวการแปลงแบบต่างๆ ให้นักเรียนดู ดังนี้

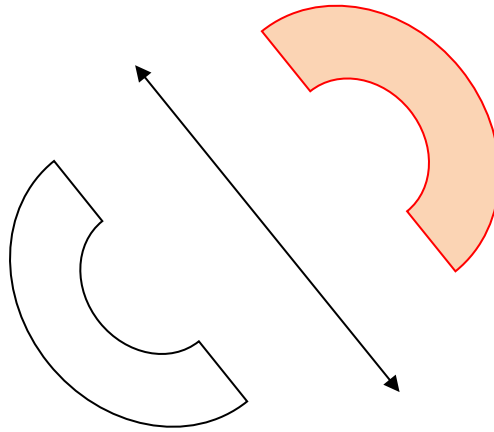
ตัวอย่างที่ 1 การแปลงที่เกิดจากการเลื่อนขนาน

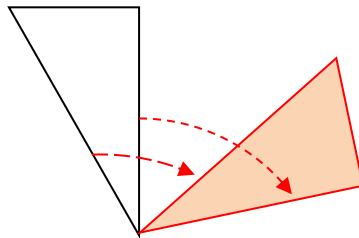

ตัวอย่างที่ 2   การแปลงที่เกิดจากการสะท้อน

ตัวอย่างที่ 3 การแปลงที่เกิดจากการหมุน

6. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน เพื่อศึกษาการแปลงเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 143 – 145

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกทักษะที่ 4.1 เพิ่มเติม

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการแปลง ดังนี้

1. สิ่งสำคัญของการแปลงคือ จุดทุกจุดของวัตถุที่อยู่เดิม (หรือขนาดเดิม) จะต้องมีการส่งไปยังวัตถุที่ตำแหน่งใหม่ (หรือขนาดใหม่) ทุกจุด จุดต่อจุด

2. เรียกชื่อเรขาคณิตก่อนการแปลงว่า รูปต้นแบบ เรียกชื่อเรขาคณิตหลังการแปลงรูปต้นแบบว่า ภาพที่ได้จากการแปลง และเรียกชื่อการแปลงว่า การแปลงทางเรขาคณิต

แต่ใน

บางครั้งจะเรียกสั้นๆ ว่า กราแปลง

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกทักษะที่ 4.1

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องแต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
สามารถในให้ เหตุผล	อ้างอิงหลัก วิชาการ	ขาดหลักฐาน อ้างอิง		ประกอบการ ตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์			ประสบผลสำเร็จ อย่างเต็มที่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 33

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน	รหัสวิชา ค 22101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2		ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต		
เรื่อง การเลื่อนขนาน		เวลา 1 ชั่วโมง
ครูผู้สอน นางสาวศศิวิมล เอี่ยมแบน		

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์
ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาใน
ชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการเลื่อนขนานบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานรูปต้นแบบ (K)
3. หาเวกเตอร์ของการเลื่อนขนานเมื่อกำหนดรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดเป็นรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่มีเท่ากันทุกประการให้ (K)

6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการเลื่อนขนานในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. การเลื่อนขนานบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีการเลื่อนจุดทุกจุดไปบนระนาบตามแนวเส้นตรงในทิศทางเดียวกันและเป็นระยะทางที่เท่ากันตามที่กำหนด

2. สมบัติของการเลื่อนขนาน ดังนี้

- รูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานสามารถทับกันได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป

หรือ

กล่าวว่า รูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานเท่ากันทุกประการ

- ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมระหว่างจุดที่สมนัยกันแต่ละคู่จะขนานกันและยาวเท่ากันทุก

เส้น

- ส่วนของเส้นตรงบนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานส่วนของเส้นตรงนั้นจะขนานกันและยาวเท่ากัน

6. สาระการเรียนรู้

การเลื่อนขนาน

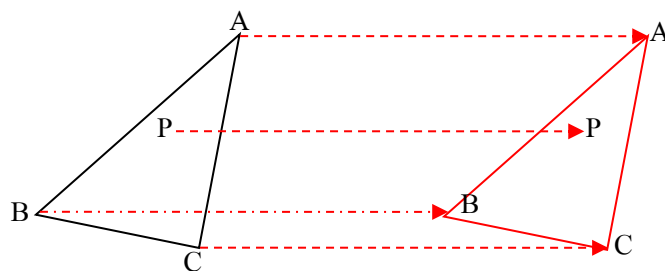
7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เพื่อทำกิจกรรมสำรวจการเลื่อนขนาน ในหนังสือเรียนหน้า 146 – 149

2. ครูสอนเรื่องการเลื่อนขนาน โดยแนะนำนักเรียนว่า ในชีวิตจริงสิ่งที่แสดงการเลื่อนขนาน เช่น การปิดประตูบานเลื่อน การเข็นรถยนต์ที่จอดอยู่ การดึงลิ้นชัก เพื่อเชื่อมโยงการเลื่อนในชีวิตจริงกับการเลื่อนขนานในทางคณิตศาสตร์ ครูอธิบายความหมายของการเลื่อนขนาน “การเลื่อนขนานบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีการเลื่อนจุดทุกจุดไปบนระนาบตามแนวเส้นตรงในทิศทางเดียวกันและเป็นระยะทางที่เท่ากันตามที่กำหนด”

3. ครูยกตัวอย่าง ดังนี้

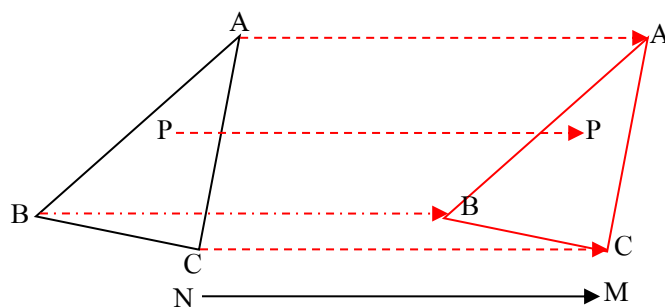
ตัวอย่างที่ 1 กำหนดให้ $\triangle ABC$ เป็นรูปต้นแบบ เมื่อเลื่อนขนาน $\triangle ABC$ ไปในทิศทางและระยะทางตามที่กำหนดดังรูป แล้ว $\triangle A'B'C'$ เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน

จากรูป จะเห็นว่า มีการเลื่อนจุด A ไปที่จุด A' เลื่อนจุด B ไปที่จุด B' และเลื่อนจุด C ไปที่จุด C' ในทิศทางเดียวกันและเป็นระยะทางเท่ากัน จะได้ว่า $\overline{AA'}$, $\overline{BB'}$ และ $\overline{CC'}$ ขนานกันและยาวเท่ากัน

ถ้า P เป็นจุดใดๆ บน $\triangle ABC$ แล้วจะมี P' บน $\triangle A'B'C'$ เป็นจุดที่สมนัยกันกับจุด P และ $\overline{PP'}$ จะขนานและยาวเท่ากันกับความยาวของ $\overline{AA'}$, $\overline{BB'}$ และ $\overline{CC'}$ ด้วย

การใช้ **เวกเตอร์** $\overrightarrow{MN}$ เพื่อบอกทิศทางและระยะทางของการเลื่อนขนาน ดังรูป

เวกเตอร์ MN อาจเขียนแทนด้วย $\overrightarrow{MN}$ ซึ่ง $\overrightarrow{MN}$ จะมีทิศทางจากจุดเริ่มต้น M ไปยัง จุดสิ้นสุด N และมีขนาดเท่ากับความยาวของ $\overline{MN}$

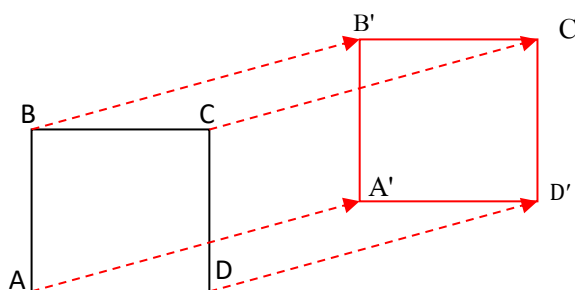
จากตัวอย่างการเลื่อนขนานข้างต้นจะได้ว่า

1. $\overline{AA'}$, $\overline{BB'}$, $\overline{CC'}$ และ $\overline{PP'}$ จะขนานกันกับ $\overline{MN}$
2. $AA' = BB' = CC' = PP' = MN$

การกำหนดเวกเตอร์ของการเลื่อนขนานอาจให้จุดเริ่มต้นอยู่บนรูปต้นแบบหรืออยู่นอกรูปต้นแบบก็ได้

ตัวอย่างที่ 2 กำหนดให้รูป $\square ABCD$ เป็นรูปต้นแบบ เมื่อเลื่อนขนาน $\square ABCD$ ไปในทิศทาง และ

ระยะทางตามที่กำหนดดังรูป แล้ว $\square A'B'C'D'$ เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน

จากรูปข้างต้นจึงตอบคำถามต่อไปนี้

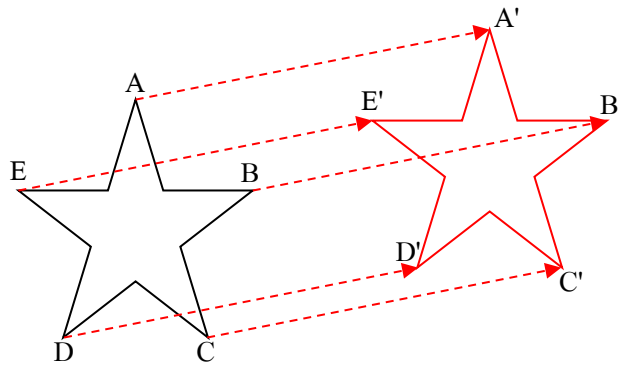
- 1) จุด A' , B' , C' และ D' เกิดจากการเลื่อนขนานจุดใด

ตอบ จุด A' เกิดจากจุด A จุด B' เกิดจากจุด B จุด C' เกิดจากจุด C และจุด D' เกิดจากจุด D

- 2) ด้านใดบ้างที่ยาวเท่ากันและขนานกัน

ตอบ $\overline{AA'} = \overline{BB'} = \overline{CC'} = \overline{DD'}$ และ $\overline{AA'} \parallel \overline{BB'} \parallel \overline{CC'} \parallel \overline{DD'}$

ตัวอย่างที่ 3 กำหนดให้รูป $\star ABCDE$ เป็นรูปต้นแบบ เมื่อเลื่อนขนาน $\star ABCDE$ ไปในทิศทางและระยะทางตามที่กำหนดดังรูป แล้ว $\star A'B'C'D'E'$ เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน

จากรูปข้างต้นจงตอบคำถามต่อไปนี้

1) จุด A' , B' , C' และ D' เกิดจากการเลื่อนขนานจุดใด

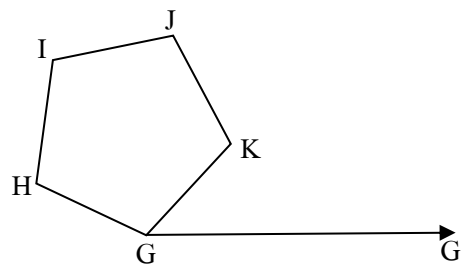
ตอบ จุด A' เกิดจากจุด A จุด B' เกิดจากจุด B จุด C' เกิดจากจุด C จุด D' เกิดจากจุด D
และ

จุด E' เกิดจากจุด E

2) ด้านใดบ้างที่ยาวเท่ากันและขนานกัน

ตอบ $\overline{AA'} = \overline{BB'} = \overline{CC'} = \overline{DD'} = \overline{EE'}$ และ $\overline{AA'} \parallel \overline{BB'} \parallel \overline{CC'} \parallel \overline{DD'} \parallel \overline{EE'}$

ตัวอย่างที่ 4 จงหาภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานของรูปห้าเหลี่ยม $GHIJK$ ด้วย $\overrightarrow{GG'}$

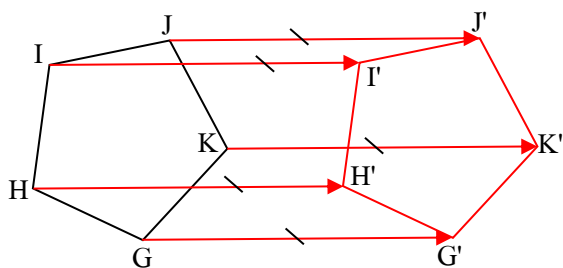

แนวคิด การหาภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานของรูปห้าเหลี่ยม $GHIJK$ ให้หาจุด H' , I' , J' และ K' ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานจุด H , I , J และ K ตามลำดับก็เป็นการเพียงพอที่จะได้ รูปห้าเหลี่ยม $G'H'I'J'K'$ ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานของรูปห้าเหลี่ยม $GHIJK$

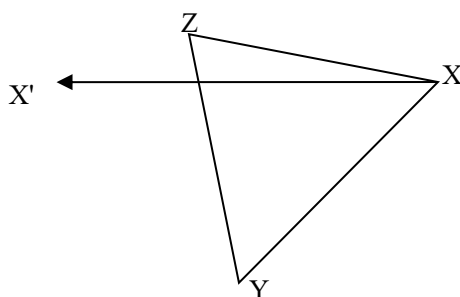
จากแนวคิด ทำให้ได้ดังนี้

1. ลาก $\overline{HH'}$, $\overline{II'}$, $\overline{JJ'}$ และ $\overline{KK'}$ ให้ขนานและยาวเท่ากับ $\overline{GG'}$
2. ลาก $\overline{G'H'}$, $\overline{H'I'}$, $\overline{I'J'}$, $\overline{J'K'}$ และ $\overline{K'G'}$

จะได้รูปห้าเหลี่ยม $G'H'I'J'K'$ เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานของรูปห้าเหลี่ยม $GHIJK$ ด้วย $\overrightarrow{GG'}$ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 5 จงหาภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน $\triangle XYZ$ ด้วย $\overrightarrow{XX'}$

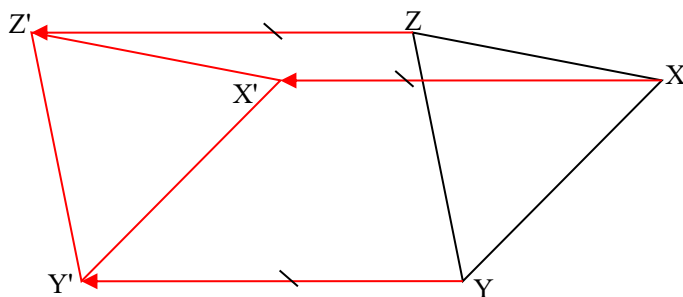

แนวคิด การหาภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน $\triangle XYZ$ ด้วยให้หาจุด Y' และ Z' ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานจุด Y และ Z ตามลำดับก็เป็นการเพียงพอที่จะได้ $\triangle X'Y'Z'$ ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน $\triangle XYZ$

จากแนวคิด ทำให้ได้ดังนี้

- 1) ลาก $\overrightarrow{YY'}$ และ $\overrightarrow{ZZ'}$ ให้ขนานและยาวเท่ากับ $\overrightarrow{XX'}$
- 2) ลาก $\overline{X'Y'}$, $\overline{Y'Z'}$ และ $\overline{Z'X'}$

จะได้ $\triangle X'Y'Z'$ เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน $\triangle XYZ$ ด้วย $\overrightarrow{XX'}$ ดังนี้

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปโดยการถามตอบดังนี้

- เราเรียกรูปเรขาคณิตก่อนการแปลงว่าอะไร และเรียกรูปเรขาคณิตหลังการแปลงว่าอะไร

(เราเรียกรูปเรขาคณิตก่อนการแปลงว่า รูปต้นแบบ และเรียกรูปเรขาคณิตหลังการแปลงว่า

ภาพที่ได้จากการแปลง)

- การแปลงทางเรขาคณิตมีกี่แบบอะไรบ้าง (การแปลงทางเรขาคณิต 3 แบบ ได้แก่ การเลื่อน

ขนาน การสะท้อน และการหมุน)

- การเลื่อนขนานหมายถึง “ การเลื่อนขนานบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีการ

เลื่อนจุดทุกจุดไปบนระนาบตามแนวเส้นตรงในทิศทางเดียวกันและเป็นระยะทางที่เท่ากัน

ตามที่กำหนด”

6. ให้แต่ละคนทำแบบฝึกหัดที่ 4.1 ข้อที่ 1 - 3 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 34

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การเลื่อนขนาน (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการเลื่อนขนานบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานรูปต้นแบบ (K)
3. หาเวกเตอร์ของการเลื่อนขนานเมื่อกำหนดรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดเป็นรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่มีเท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการเลื่อนขนานในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. การเลื่อนขนานบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีการเลื่อนจุดทุกจุดไปบนระนาบตามแนวเส้นตรงในทิศทางเดียวกันและเป็นระยะทางที่เท่ากันตามที่กำหนด

2. สมบัติของการเลื่อนขนาน ดังนี้

- รูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานสามารถทับกันได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป

หรือ

กล่าวว่า รูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานเท่ากันทุกประการ

- ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมระหว่างจุดที่สมนัยกันแต่ละคู่จะขนานกันและยาวเท่ากันทุก

เส้น

- ส่วนของเส้นตรงบนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานส่วนของเส้นตรงนั้น

จะขนานกันและยาวเท่ากัน

6. สาระการเรียนรู้

การเลื่อนขนาน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทบทวนสมบัติของการเลื่อนขนาน โดยการถามตอบดังนี้

- สมบัติของการเลื่อนขนานมีกี่ข้อ อะไรบ้าง

ตอบ สมบัติของการเลื่อนขนานดังนี้

- สามารถเลือกรูปต้นแบบทับภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป

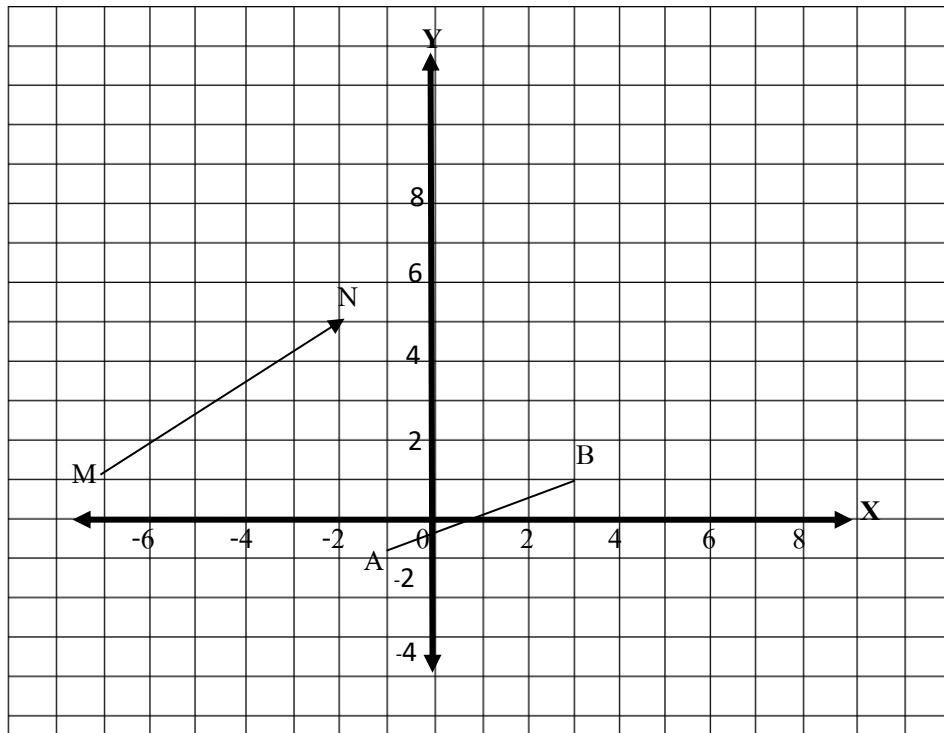
หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานจะเท่ากันทุกประการ

- ส่วนของเส้นตรงบนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานของส่วนของเส้นตรงนั้นจะขนานกัน

2. ครุสนทนาเกี่ยวกับเวกเตอร์การเลื่อนขนานบนแกน ว่าถ้าเวกเตอร์ของการเลื่อนขนานที่กำหนดให้ขนานกับแกน X และ Y การเลื่อนขนานรูปต้นแบบก็จะกระทำได้ง่าย แต่ถ้าเวกเตอร์ที่กำหนดให้ขนานกับแกน X และ Y ให้หาพิกัดจุดต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

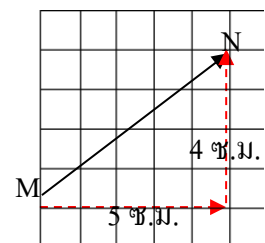
ตัวอย่างที่ 1 ให้จุด A (-7,1) และจุด B (-2,5) เป็นจุดปลายของ $\overline{AB}$ และ $\overrightarrow{MN}$ เป็นเวกเตอร์ของการเลื่อนขนาน จงหา

- 1) พิกัดของจุด A' และ B' ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานจุด A และจุด B ด้วย $\overrightarrow{MN}$
- 2) ภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน $\overline{AB}$ และ $\overrightarrow{MN}$

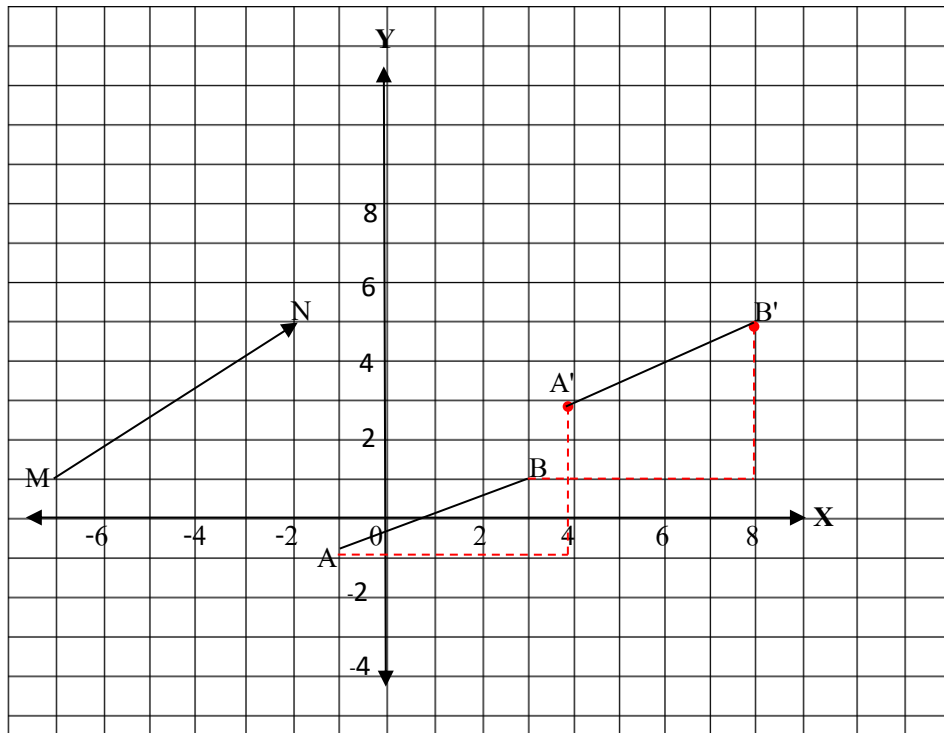

แนวคิด เมื่อพิจารณาทิศทางและระยะทางของการเลื่อนขนานด้วย $\overrightarrow{MN}$ จะได้ว่าต้องเลื่อนจุด A และจุด B แต่ละจุดไปทางขวาตามแนวแกน X 5 หน่วยและเลื่อนขึ้นไปตามแนวแกน Y 4 หน่วย

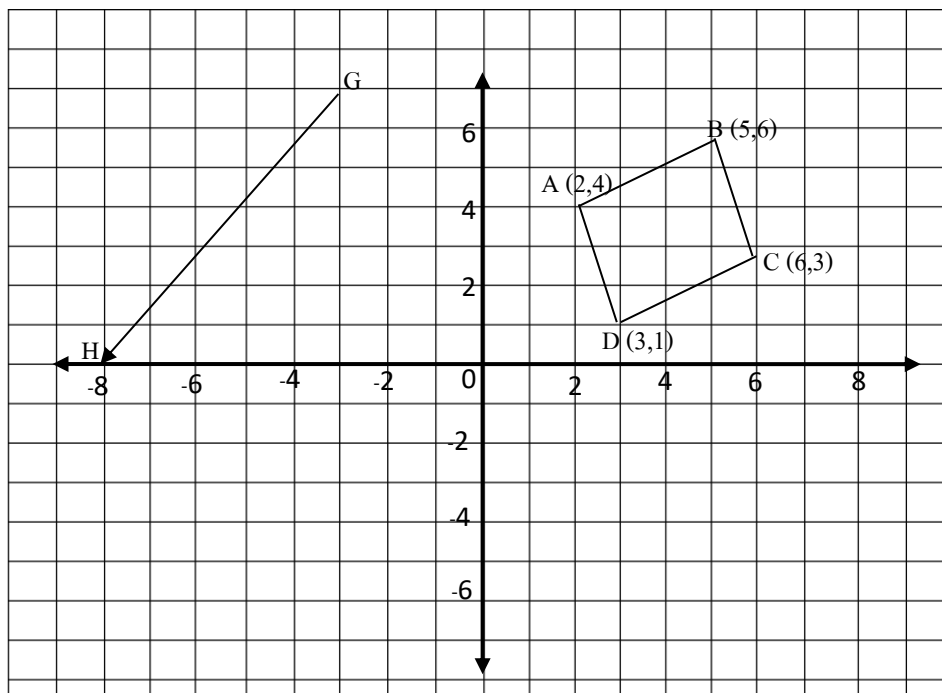
จากแนวคิด ทำได้ดังนี้

- 1) จากจุด A (-7,1) เลื่อนจุด A ไปทางขวาตามแนวแกน X 5 หน่วย และเลื่อนขึ้นไปตามแกน Y 4 หน่วย จะได้จุด A' เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนจุด A และมีพิกัดเป็น (4,3)
จากจุด B (-2,5) เลื่อนจุด B ไปทางขวาตามแนวแกน X 5 หน่วย และเลื่อนขึ้นไปตามแกน Y 4 หน่วย จะได้จุด B' เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนจุด B และมีพิกัดเป็น (8,5)
- 2) ลาก $\overline{A'B'}$ จะได้ $\overline{A'B'}$ เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน $\overline{AB}$ ด้วย $\overrightarrow{MN}$ จะได้ภาพดังนี้

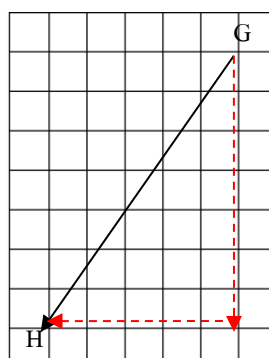
ตัวอย่างที่ 2 กำหนด $\square ABCD$ มีจุด A (2,4) , จุด B (5,6) , จุด C (6,3) และจุด D (3,1) จงเลื่อน $\square ABCD$ ด้วย $\overrightarrow{GH}$ ที่กำหนดให้ และหาพิกัดของจุด $\square A'B'C'D'$ ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน $\square ABCD$

แนวคิด เมื่อพิจารณาทิศทางและระยะทางของการเลื่อนขนานด้วย $\overrightarrow{GH}$ จะได้ว่าต้องเลื่อนจุด A

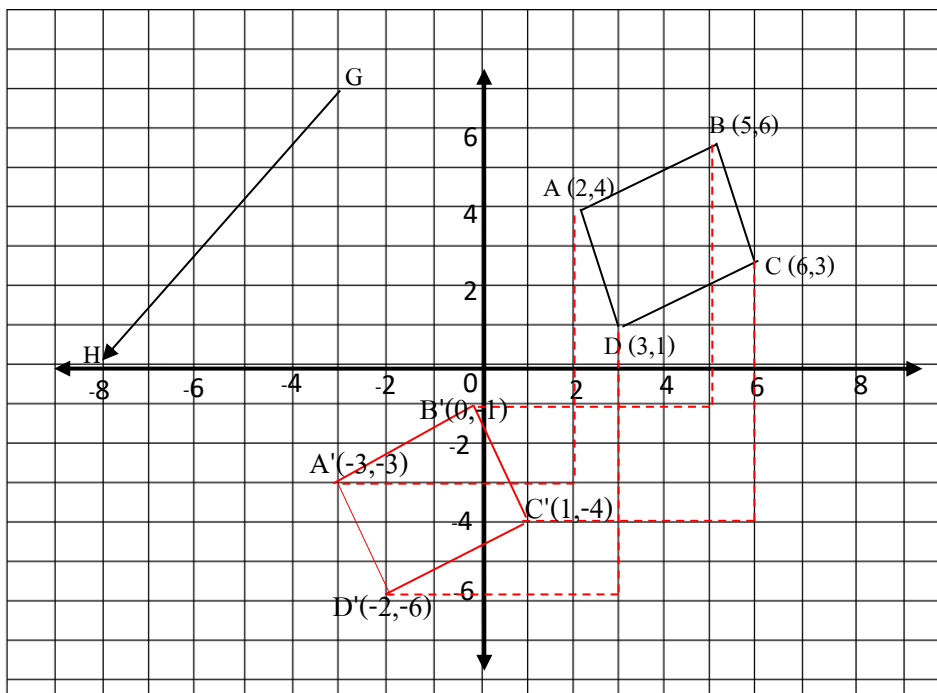
จุด

B จุด C และจุด D แต่ละจุดไปทางซ้ายตามแนวแกน X 5 หน่วยและเลื่อนลงไปตามแนวแกน Y 7 หน่วย

- 1) จากจุด A (2,4) เลื่อนจุด A ไปทางซ้ายตามแนวแกน X 5 หน่วย และเลื่อนลงไปตามแกน Y 7 หน่วย จะได้จุด A' เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนจุด A และมีพิกัดเป็น (-3,-3)
- 2) จากจุด B (5,6) เลื่อนจุด B ไปทางซ้ายตามแนวแกน X 5 หน่วย และเลื่อนลงไปตามแกน Y 7 หน่วย จะได้จุด B' เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนจุด B และมีพิกัดเป็น (0,-1)
- 3) จากจุด C (6,3) เลื่อนจุด C ไปทางซ้ายตามแนวแกน X 5 หน่วย และเลื่อนลงไปตามแกน Y 7 หน่วย จะได้จุด C' เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนจุด C และมีพิกัดเป็น (1,-4)

- 4) จากจุด D (3,1) เลื่อนจุด D ไปทางซ้ายตามแนวแกน X 5 หน่วย และเลื่อนลงไปตามแกน Y 7 หน่วย จะได้จุด D' เป็นภาพที่ได้จากการเลื่อนจุด D และมีพิกัดเป็น (-2,-6)

3. ให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรม “ภาพจากการเลื่อนขนาน”
4. ครูและนักเรียนสรุปสมบัติของการเลื่อนขนาน โดยให้นักเรียนอ่านพร้อมกันดังนี้
- สมบัติของการเลื่อนขนานดังนี้
- สามารถเลื่อนรูปต้นแบบทับภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป หรือกล่าวว่ารูปร่างต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานจะเท่ากันทุกประการ
  - ส่วนของเส้นตรงบนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานของส่วนของเส้นตรงนั้นจะขนานกัน
5. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัด 4.1 ข้อ 4 – 6

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องแต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลอ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลบางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 35

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การประยุกต์ของการเลื่อนขนาน

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาวศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการเลื่อนขนานบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานรูปต้นแบบ (K)
3. หาเวกเตอร์ของการเลื่อนขนานเมื่อกำหนดรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดเป็นรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนาน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่มีเท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการเลื่อนขนานในการแก้ปัญหา(K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการให้เหตุผล (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. การเลื่อนขนานบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีการเลื่อนจุดทุกจุดไปบนระนาบตามแนวเส้นตรงในทิศทางเดียวกันและเป็นระยะทางที่เท่ากันตามที่กำหนด

2. สมบัติของการเลื่อนขนาน ดังนี้

- รูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานสามารถทับกันได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป

หรือ

กล่าวว่า รูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานเท่ากันทุกประการ

- ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมระหว่างจุดที่สมนัยกันแต่ละคู่จะขนานกันและยาวเท่ากันทุก

เส้น

- ส่วนของเส้นตรงบนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานส่วนของเส้นตรงนั้นจะขนานกันและยาวเท่ากัน

6. สาระการเรียนรู้

การเลื่อนขนาน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทบทวนสมบัติของการเลื่อนขนาน โดยการถามตอบดังนี้

- สมบัติของการเลื่อนขนานมีกี่ข้อ อะไรบ้าง

ตอบ สมบัติของการเลื่อนขนานดังนี้

- สามารถเลือกรูปต้นแบบทับภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป

หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานจะเท่ากันทุกประการ

- ส่วนของเส้นตรงบนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานของส่วนของเส้นตรงนั้นจะขนานกัน

2. ครูแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างในหนังสือเรียนหน้า 160 – 161 โดยมีครูคอยให้คำแนะนำและอธิบายเพิ่มเติมจนนักเรียนเข้าใจ
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดข้อ 7 – 8 ใหญ่ ในหนังสือเรียนหน้า 165
4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเองโดยมีครูคอยตรวจสอบความถูกต้องในแต่ละขั้นตอน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสมบัติของการเลื่อนขนาน ดังนี้

- รูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานสามารถทับกันได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป
หรือ

กล่าวว่า รูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานเท่ากันทุกประการ

- ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมระหว่างจุดที่สมนัยกันแต่ละคู่จะขนานกันและยาวเท่ากันทุก
เส้น

- ส่วนของเส้นตรงบนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการเลื่อนขนานส่วนของเส้นตรงนั้น
จะขนานกันและยาวเท่ากัน

6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4.1 ข้อ 9 – 10 ในหนังสือเรียนหน้า 165

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในให้เหตุผล	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล อ้างอิงหลักวิชาการ	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลแต่ขาดหลักฐานอ้างอิง	มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล บางส่วน	ไม่มีการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจอ้างอิง
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	สอดคล้อง เหมาะสม			
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 36

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การสะท้อน

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการสะท้อนบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการสะท้อนรูปต้นแบบ (K)
3. หาเส้นสะท้อนของการสะท้อนเมื่อกำหนดรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการสะท้อนรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดแสดงการสะท้อน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่เท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการสะท้อนในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

การสะท้อนบนระนาบ เป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีการพลิกรูป โดยมีเส้นในแนวตรงเส้นหนึ่งเป็นเส้นสะท้อน

6. สารการเรียนรู้

การสะท้อน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วร่วมกันทำกิจกรรมสำรวจการสะท้อน ในหนังสือเรียนหน้า 168 – 171

2. ครูชี้แจงจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากสิ้นสุดกิจกรรมในชั่วโมงนี้แล้ว นักเรียนจะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปต้นแบบ เส้นสะท้อน และภาพที่ได้จากการสะท้อนชีวิตจริง โดยให้นักเรียนโดยให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดให้

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรม “สำรวจการสะท้อน” ซึ่งได้ข้อสรุปว่า

การสะท้อนเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีเส้นตรง l ที่ตั้งฉากเส้นหนึ่งเป็นเส้นสะท้อน แต่ละจุด P บนระนาบจะมีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการสะท้อนจุด P โดยที่

1) ถ้าจุด P ไม่อยู่บนเส้นตรง l แล้วเส้นตรง l จะแบ่งครึ่งและตั้งฉากกับ $\overline{PP'}$

2) ถ้าจุด P อยู่บนเส้นตรง l แล้วจุด P และจุด P' เป็นจุดเดียวกัน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมสำรวจการสะท้อน ในหนังสือเรียน หน้า 154 ได้ข้อสรุปเป็นสมบัติของการสะท้อน ดังนี้

สมบัติของการสะท้อน

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบทับภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูปหรือกล่าวว่า รูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
3. ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการ

สะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

5. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปสมมาตรและแกนสมมาตร ดังรูปนี้

รูปเรขาคณิตที่สามารถหารอยพับและพับทั้งสองข้างของรอยพับให้ ทับกันสนิทเรียกว่ารูปสมมาตรบนเส้น และเรียกรอยพับนี้ว่า แกนสมมาตร รูปสมมาตรบนเส้นบางรูปอาจมีจำนวนแกนสมมาตรไม่เท่ากัน

6. ครูแนะต่ออีกว่า “รูปสมมาตรบนเส้นเป็นรูปที่เกิดจากการสะท้อน โดยมีแกนสมมาตรเป็นเส้นสะท้อน”

7. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4.2 ข้อ 1 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และ	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และ	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	นำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	นำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลของสมเหตุสมผลของคำตอบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม แต่ความสมเหตุสมผลของคำตอบยังไม่ดีพอ และตรวจสอบความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มีผลของสมเหตุสมผล และไม่มีการตรวจสอบความถูกต้อง	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ มีร่องรอยของการวางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มี	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทน	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทน	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มี

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	ความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	และท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	และท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 37

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การสะท้อน (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์
ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาใน
ชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการสะท้อนบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการสะท้อนรูปต้นแบบ (K)
3. หาเส้นสะท้อนของการสะท้อนเมื่อกำหนดรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการสะท้อนรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดแสดงการสะท้อน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่เท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการสะท้อนในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

สมบัติของการสะท้อน

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบทับภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
3. ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

6. สารการเรียนรู้

การสะท้อน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

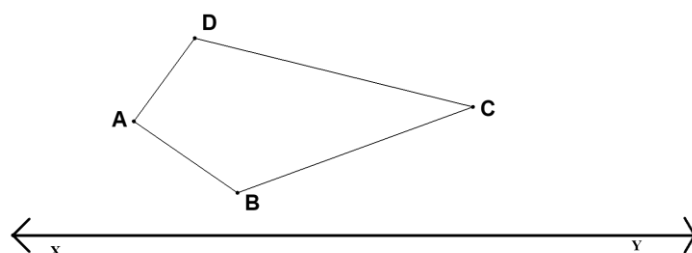
1. ครูทบทวนสมบัติการสะท้อน ดังนี้

สมบัติของการสะท้อน

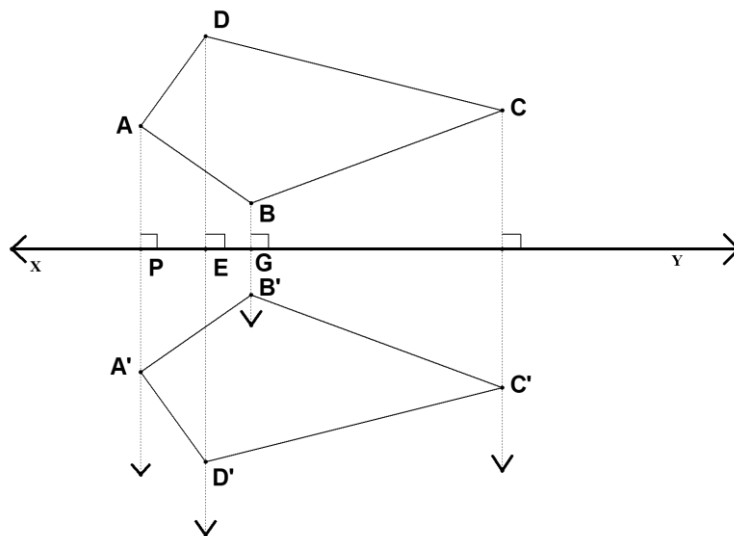
- 1) สามารถเลือกรูปต้นแบบทับภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ
- 2) ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
- 3) ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

2. ครูยกตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 กำหนด ABCD เป็นรูปต้นแบบและ XY เป็นเส้นสะท้อน จงหาภาพที่ได้จากการสะท้อน ABCD

แนวคิด   หาจุด A', B', C' และ D' ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการสะท้อนจุด A, B, C และ D ตามลำดับด้วยเส้นสะท้อน XY

จากแนวคิด ทำได้ดังนี้

1. ลาก $\overrightarrow{AP}$, $\overrightarrow{BQ}$, $\overrightarrow{CR}$ และ $\overrightarrow{DE}$ ตั้งฉากกับ XY ที่จุด P , Q , R และ E ตามลำดับ
2. หา A', B', C' และ D' บน $\overrightarrow{AP}$, $\overrightarrow{BQ}$, $\overrightarrow{CR}$ และ $\overrightarrow{DE}$ ตามลำดับ โดยให้

$$AP = PA', BQ = QB', CR = RC' \text{ และ } DE = ED'$$

3. ลาก $\overline{A'B'}$, $\overline{B'C'}$, $\overline{C'D'}$ และ $\overline{D'A'}$

จะได้ $\square A'B'C'D'$ เป็นภาพที่ได้จากการสะท้อน $\square ABCD$ ด้วยเส้นสะท้อน XY

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนแล้วศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 172 –

174

4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียนหน้า 187 ข้อ 2 ใหญ่

5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอแนวคิดในการสะท้อนรูปเรขาคณิตที่

กำหนด

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสมบัติของการสะท้อนดังนี้

สมบัติของการสะท้อน

- 1) สามารถเลือกรูปต้นแบบทับภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ
- 2) ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
- 3) ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
		แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์		
3. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ แก้ปัญหา	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้ วิธีการ ที่เหมาะสม โดย คำนึงถึงความ สมเหตุสมผลของ คำตอบพร้อมทั้ง ตรวจสอบความ ถูกต้องได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ที่เหมาะสม แต่ ความสมเหตุสมผล ของคำตอบยังไม่มี พอ และตรวจสอบ ความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มี ความสมเหตุสมผล และไม่มีการ ตรวจสอบความ ถูกต้อง	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ มี ร่องรอยของการ วางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	ความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	และท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	และท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 38

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การสะท้อน (3)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการสะท้อนบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการสะท้อนรูปต้นแบบ (K)
3. หาเส้นสะท้อนของการสะท้อนเมื่อกำหนดรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการสะท้อนรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดแสดงการสะท้อน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่เท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการสะท้อนในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

สมบัติของการสะท้อน

4. สามารถเลือกรูปต้นแบบทาบภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยต้องพลิกรูป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ
5. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
6. ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

6. สาระการเรียนรู้

การสะท้อน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนสมบัติการสะท้อน ดังนี้

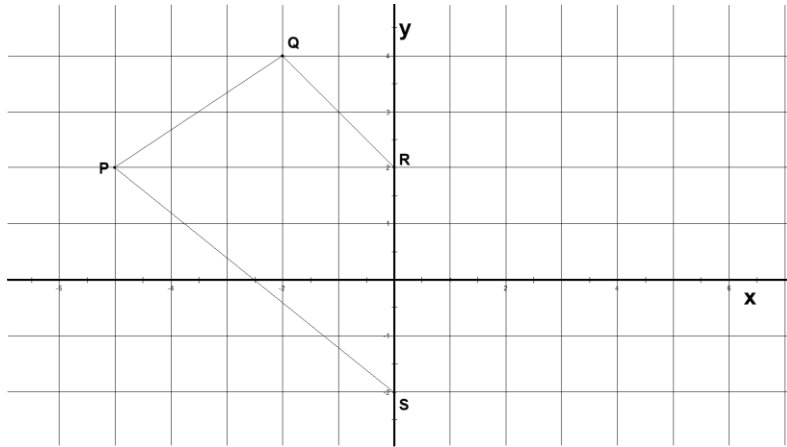
สมบัติของการสะท้อน

- 4) สามารถเลือกรูปต้นแบบทาบภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยต้องพลิกรูป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ
- 5) ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
- 6) ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

2. ครูยกตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 กำหนด PQRS และให้แกน Y เป็นเส้นสะท้อน จงหา

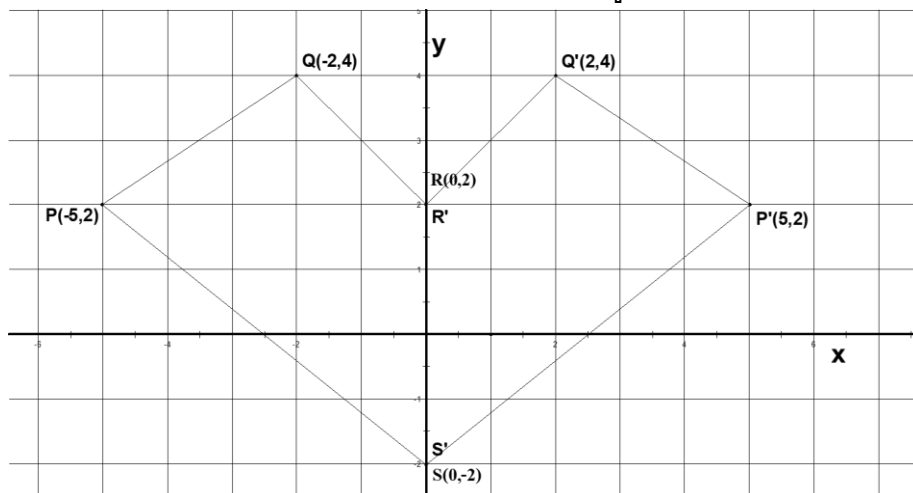
- 1.) พิกัดของจุด P', Q', R' และ S' ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการสะท้อนจุด P, Q, R และ S
- 2.) $\square P'Q'R'S'$ ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการสะท้อน $\square PQRS$

แนวคิด จากรูปจุด R และจุด S อยู่บนแกน Y ที่เป็นเส้นสะท้อน จะได้จุด R' เป็นจุดเดียวกัน

กับจุด R และจุด S' เป็นจุดเดียวกันกับจุด S

สำหรับจุด P และจุด Q จะมีจุด P' และจุด Q' เป็นภาพที่ได้จากการสะท้อนซึ่งจุดแต่ละคู่ที่สมนัยกันจะมีพิกัดที่หนึ่งเป็นจำนวนตรงข้ามกัน เพราะอยู่คนละข้างของแกน Y เป็นระยะที่เท่ากันและมีพิกัดที่สองเป็นจำนวนเดียวกัน เพราะอยู่ห่างจากแกน X เป็นระยะที่เท่ากัน

จากแนวคิด ทำได้ดังนี้

1) หาพิกัดของจุด P', Q', R' และ S' ได้ดังนี้

(1) จากรูป จุด R มีพิกัดเป็น $(0, 2)$ และจุด S มีพิกัดเป็น $(0, -2)$ เนื่องจากจุด R และจุด R' เป็นจุดเดียวกัน ดังนั้นจุด R' จึงมีพิกัดเป็น $(0, 2)$ และเนื่องจากจุด S และจุด S' เป็นจุดเดียวกัน ดังนั้น S' จึงมีพิกัดเป็น $(0, -2)$

(2) จากรูป จุด P มีพิกัดเป็น $(-5, 2)$ และจุด Q มีพิกัดเป็น $(-2, 4)$ จะได้จุด P' มีพิกัดเป็น $(5, 2)$ และจุด Q' มีพิกัดเป็น $(2, 4)$

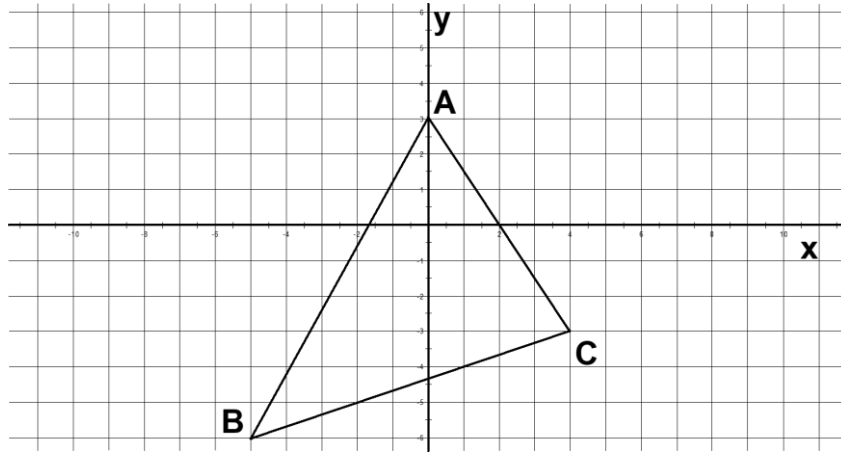
2) ลาก $\overline{RQ}, \overline{Q'P'}, \overline{P'S}$ จะได้ $\square P'Q'RS$ $\square P'Q'R'S'$ เป็นภาพที่ได้จากการ

สะท้อน

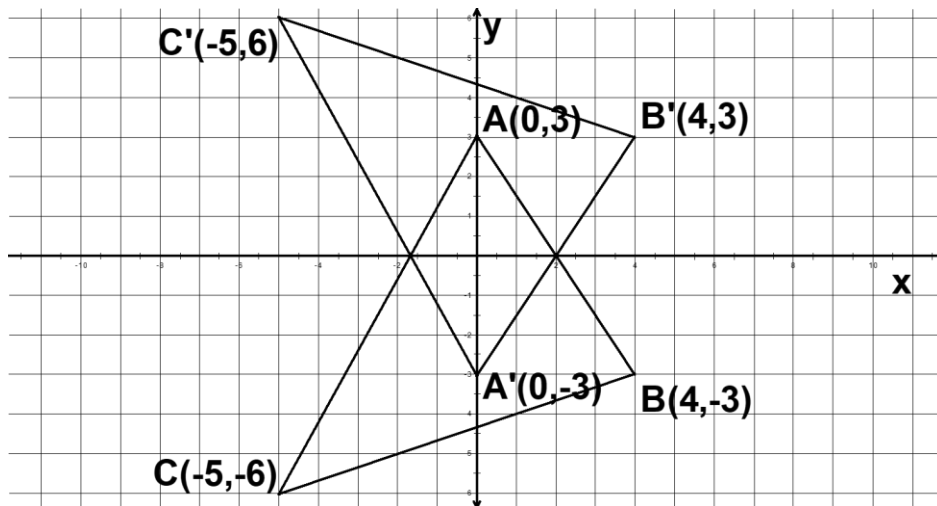
□ PQRS ด้วยเส้นสะท้อนแกน Y

ตัวอย่างที่ 3 กำหนด $\triangle ABC$ และให้แกน X เป็นเส้นสะท้อน จงหา

- 1.) พิกัดของจุด A', B' และ C' ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการสะท้อนจุด A , B และ C
- 2.) $\triangle A'B'C'$ ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการสะท้อน $\triangle ABC$

แนวคิด จากรูป $\triangle ABC$ มีแกน X เป็นเส้นสะท้อน จะมีจุด A', B' และ C' เป็นภาพที่ได้การสะท้อนจุด A , B และ C ตามลำดับ ซึ่งพิกัดของแต่ละคู่ที่สมนัยกันจะมีพิกัดที่หนึ่งเป็นจำนวนเดียวกัน เพราะอยู่ด้านเดียวกันและห่างจากแกน Y เป็นระยะที่เท่ากัน และมีพิกัดที่สองเป็นจำนวนตรงข้าม เพราะอยู่คนละด้านของแกน X เป็นระยะที่เท่ากัน

จากแนวคิด ทำได้ดังนี้

- 1.) หาพิกัดของจุด A', B' และ C' ได้ดังนี้

จากรูป จุด A มีพิกัดเป็น (0 , 3) จุด B มีพิกัดเป็น (4 , -3) และ จุด C มีพิกัดเป็น (-5 , -6) จะได้จุด A', B', C' เป็นภาพที่ได้จากการสะท้อนจุด A , B และ C และมีพิกัดเป็น (0 , -3) , (4 , 3) และ (-5 , 6) ตามลำดับ

2.) ลาก $\overline{A'B'}$, $\overline{B'C'}$ และ $\overline{A'C'}$ จะได้ $\triangle A'B'C'$ เป็นภาพที่ได้จากการสะท้อน $\triangle ABC$ ด้วยเส้นสะท้อนแกน X

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 175 – 179 แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดที่ 4.2 ข้อ 3 – 5 ใหญ่

4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอการสะท้อนรูปที่กำหนดในแบบฝึกหัดบนกระดาน

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับการสะท้อน ดังนี้

1) การสะท้อนเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีเส้นตรง l ที่ตรึงเส้นหนึ่งเป็นเส้นสะท้อน แต่ละจุด P บนระนาบจะมีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการสะท้อนจุด P โดยที่

1. ถ้าจุด P ไม่อยู่บนเส้นตรง l แล้วเส้นตรง l จะแบ่งครึ่งและตั้งฉากกับ $\overline{PP'}$

2. ถ้าจุด P อยู่บนเส้นตรง l แล้วจุด P และจุด P' เป็นจุดเดียวกัน

2) สมบัติของการสะท้อน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบทับภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป

หรือกล่าวว่า รูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ

2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของ

เส้นตรง

นั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

3. ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จาก

การสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4.2 ข้อ 6 – 8 ใหญ่

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน

2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของคำตอบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม แต่ผลสัมฤทธิ์ของคำตอบยังไม่ดีพอ และตรวจสอบความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มีผลสัมฤทธิ์ และไม่มีตรวจสอบความถูกต้อง	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ มีร่องรอยของการวางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 39

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การประยุกต์การสะท้อน

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการสะท้อนบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการสะท้อนรูปต้นแบบ (K)
3. หาเส้นสะท้อนของการสะท้อนเมื่อกำหนดรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการสะท้อนรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดแสดงการสะท้อน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่เท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการสะท้อนในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สารสำคัญ

สมบัติของการสะท้อน

7. สามารถเลือกรูปต้นแบบทึบภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ
8. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
9. ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

6. สารการเรียนรู้

การประยุกต์การสะท้อน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนสมบัติการสะท้อน ดังนี้

สมบัติของการสะท้อน

- 1) สามารถเลือกรูปต้นแบบทึบภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ
- 2) ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
- 3) ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เพื่อศึกษาตัวอย่างในหนังสือเรียนหน้า 180 – 181 โดยมีครูคอยให้คำแนะนำและอธิบายเพิ่มเติม

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมลงเขากลับเข้าเต็นท์ ในหนังสือเรียนหน้า 183 – 185

4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของตัวเองที่ได้จากกิจกรรมลงเขากลับเข้าเต็นท์

5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดที่ 4.2 ข้อที่ 9 – 10 ในหนังสือเรียนแล้วร่วมกันเฉลยบนกระดาน

6. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปสมบัติของการสะท้อน ดังนี้

สมบัติของการสะท้อน

- 1) สามารถเลือกรูปต้นแบบทึบภาพที่ได้จากการสะท้อนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบ และรูปที่ได้จากการสะท้อนเท่ากันทุกประการ

- 2) ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการสะท้อนของส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
- 3) ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมจุดแต่ละจุดบนรูปต้นแบบกับจุดที่สมนัยบนภาพที่ได้จากการสะท้อนจะขนานกัน และไม่จำเป็นต้องยาวเท่ากัน

7. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4.2 ในหนังสือเรียนหน้า 191 ข้อ 11 - 13

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด
3. กิจกรรมลงเขากลับเข้าเต็นท์

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความ	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทาง	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทาง	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทาง	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทาง

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
สามารถในการ สื่อสาร สื่อ ความหมาย ทาง คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์ใน การสื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน	คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์	คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ แก้ปัญหา	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้ วิธีการ ที่เหมาะสม โดย คำนึงถึงความ สมเหตุสมผลของ คำตอบพร้อมทั้ง ตรวจสอบความ ถูกต้องได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ที่เหมาะสม แต่ ความสมเหตุสมผล ของคำตอบยังไม่ดี พอ และตรวจสอบ ความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มี ความสมเหตุสมผล และไม่มีการ ตรวจสอบความ ถูกต้อง	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ มี ร่องรอยของการ วางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 40

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การหมุน

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการหมุนบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการหมุนรูปต้นแบบ (K)
3. หาจุดหมุน ขนาดของมุมที่เกิดจากการหมุน ทิศทางการหมุนเมื่อกำหนดรูปต้นแบบ และภาพที่ได้จากการหมุน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการหมุนรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดเป็นรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่เท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการหมุนในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. การหมุนบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีจุด O ที่ตรึงจุดหนึ่งเป็น จุดหมุน หรือจุดศูนย์กลางของการหมุน แต่ละจุด P บนระนาบมีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด P รอบจุด O ตามทิศทางที่กำหนดด้วยมุมที่มีขนาด k องศา โดยที่ $OP = OP'$

2. สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป หรือกล่าวว่ารูปร่างต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้น ไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

6. สาระการเรียนรู้

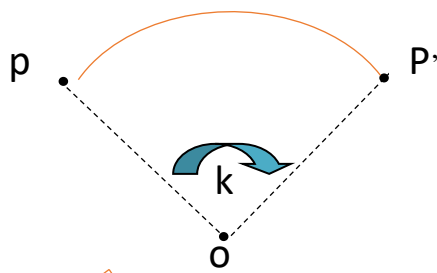
การหมุน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วร่วมกันทำกิจกรรมสำรวจการหมุน ในหนังสือเรียนหน้า 193 – 196

2. ครูชี้แจงจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ ว่า หลังจากสิ้นสุดกิจกรรมในชั่วโมงนี้แล้ว นักเรียนอธิบายการหมุนได้ พร้อมทั้งตอบคำถามท้ายกิจกรรม โดยให้นักเรียนสำรวจภาพการหมุนที่กำหนดให้

3. ครูสอนเรื่องการหมุน โดยอธิบายดังนี้

การหมุนบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีจุด O ที่ตรึงจุดหนึ่งเป็นจุดหมุน

แต่ละจุด P บนระนาบ มีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด P รอบจุด O ตามทิศทางที่กำหนดด้วยมุมที่มีขนาด K โดยที่

1. ถ้าจุด P ไม่ใช่จุด O แล้ว $OP = OP'$ และขนาดของมุม $\angle POP'$ เท่ากับ K
2. ถ้าจุด P เป็นจุดเดียวกันกับจุด O แล้ว P' กับ P เป็นจุดเดียวกันและเป็น

จุดหมุน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมได้ดังนี้

สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลื่อนรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุปหรือกล่าวว่ารูปต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
5. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4.3 ข้อ 1 ใหญ่ ในหนังสือเรียนหน้า 208

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด
3. กิจกรรมสำรวจการหมุน

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม แต่ความสมเหตุสมผลของคำตอบยังไม่ดีพอ และตรวจสอบความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มี ความสมเหตุสมผล และไม่มีการตรวจสอบความถูกต้อง	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ มีร่องรอยของการวางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ใน ชีวิตจริง ได้บางส่วน	ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ใน ชีวิตจริง	หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุมานะในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็น ส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 41

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การหมุน (2)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาวศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการหมุนบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการหมุนรูปต้นแบบ (K)
3. หาจุดหมุน ขนาดของมุมที่เกิดจากการหมุน ทิศทางการหมุนเมื่อกำหนดรูปต้นแบบ และภาพที่ได้จากการหมุน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการหมุนรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดเป็นรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่เท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการหมุนในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)

11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. การหมุนบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีจุด O ที่ตรึงจุดหนึ่งเป็น จุดหมุน หรือจุดศูนย์กลางของการหมุน แต่ละจุด P บนระนาบมีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด P รอบจุด O ตามทิศทางที่กำหนดด้วยมุมที่มีขนาด k องศา โดยที่ $OP = OP'$

2. สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูปหรือกล่าวว่ารูปต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

6. สาระการเรียนรู้

การหมุน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนสมบัติการหมุน ดังนี้

สมบัติของการหมุน มีดังนี้

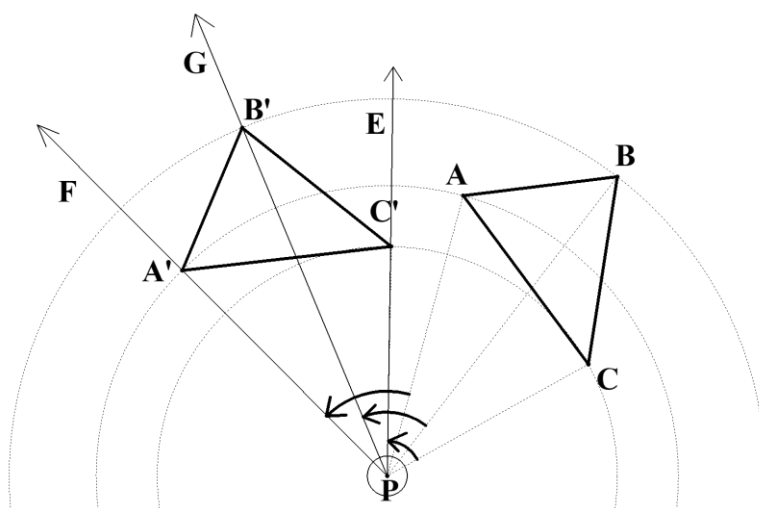
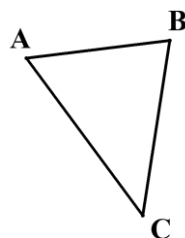
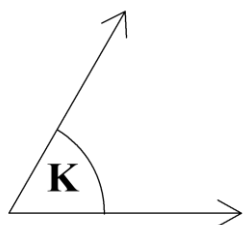
1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูปหรือกล่าวว่ารูปต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

2. ครูยกตัวอย่างการหมุนดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 กำหนด $\triangle ABC$ เป็นรูปต้นแบบ จุด P เป็นจุดหมุน จงหา $\triangle A'B'C'$ ซึ่งเป็น

ภาพที่ได้จากการหมุน $\triangle ABC$ ทวนเข็มนาฬิกาด้วยมุมที่มีขนาด K

แนวคิด สร้าง $\hat{A}PA'$, $\hat{B}PB'$ และ $\hat{C}PC'$ ทวนเข็มนาฬิกาให้มีขนาดเท่ากับ K และให้ $PA = PA'$, $PB = PB'$ และ $PC = PC'$

จากแนวคิด ทำได้ดังนี้

1. ลาก $\overline{PA}$
2. สร้าง $\hat{A}PF$ ให้มีขนาดเท่ากับ K
3. ใช้ P เป็นจุดศูนย์กลางรัศมี PA เขียนส่วนโค้งตัด $\overrightarrow{PF}$ ที่จุด A'
4. ลาก $\overline{PB}$
5. สร้าง $\hat{B}PG$ ให้มีขนาดเท่ากับ K
6. ใช้ P เป็นจุดศูนย์กลางรัศมี PB เขียนส่วนโค้งตัด $\overrightarrow{PG}$ ที่จุด B'
7. ลาก $\overline{PC}$
8. สร้าง $\hat{C}PE$ ให้มีขนาดเท่ากับ K

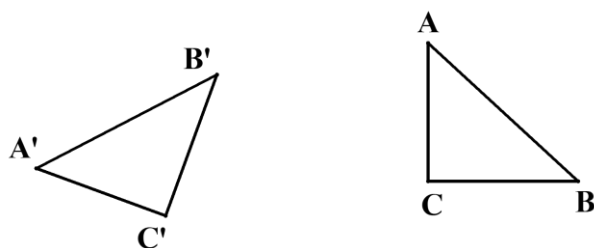
9. ใช้ P เป็นจุดศูนย์กลางรัศมี PC เขียนส่วนโค้งตัด $\overrightarrow{PE}$ ที่จุด C'

10. ลาก $\overline{A'B'}$, $\overline{B'C'}$ และ $\overline{A'C'}$

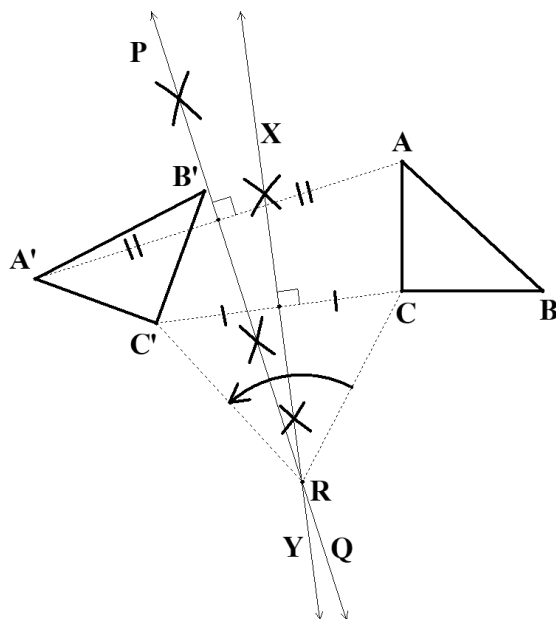
จะได้ $\triangle A'B'C'$ เป็นภาพที่ได้จากการหมุน $\triangle ABC$ ทวนเข็มนาฬิกาการรอบจุด P ด้วยขนาดมุมที่

มีขนาด K

ตัวอย่างที่ 2 กำหนด $\triangle A'B'C'$ เป็นภาพที่ได้จากการหมุน $\triangle ABC$ จงหาจุดหมุน ทิศทางการหมุนและขนาดของมุมที่ใช้ในการหมุน

เราอาจใช้การสร้างหาจุดหมุนได้ โดยสร้างเส้นตรงสองเส้น ให้แต่ละเส้นแบ่งครึ่งและตั้งฉากกับส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมระหว่างจุดที่สมนัยกันบนรูปต้นแบบและบนภาพที่ได้จากการหมุนจุดตัดของเส้นตรงทั้งสองคือจุดหมุน ดังรูป

จากรูปข้างต้นมีการสร้างดังนี้

1. ลาก $\overline{AA'}$
2. สร้าง $\overleftrightarrow{PQ}$ แบ่งครึ่งและตั้งฉากกับ $\overline{AA'}$
3. ลาก $\overline{CC'}$
4. สร้าง $\overleftrightarrow{XY}$ แบ่งครึ่งและตั้งฉากกับ $\overline{CC'}$

5. ให้ $\overleftrightarrow{PQ}$ ตัดกับ $\overleftrightarrow{XY}$ ที่จุด R จะได้จุด R เป็นจุดหมุน
6. ลาก $\overline{RC}$ และ $\overline{RC'}$ และได้ขนาดของ $\angle CRC'$ เป็นขนาดมุมที่ใช้ในการหมุน
นั่นคือ $\triangle ABC$ หมุนรอบจุด R ทวนเข็มนาฬิกาด้วยขนาดของมุมเท่ากับ $m(\angle CRC')$
3. ครูให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างเพิ่มเติมในหนังสือเรียนหน้า 197 – 200 โดยมีครูคอยแนะนำและอธิบายเพิ่มเติมจนนักเรียนเข้าใจ

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับการหมุน ดังนี้

การหมุนบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีจุด O ที่ตรึงจุดหนึ่งเป็นจุดหมุน
แต่ละจุด P บนระนาบ มีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด P รอบจุด O ตามทิศทางที่
กำหนดด้วยมุมที่มีขนาด K โดยที่

1. ถ้าจุด P ไม่ใช่จุด O แล้ว $OP = OP'$ และขนาดของมุม $\angle POP'$ เท่ากับ K
2. ถ้าจุด P เป็นจุดเดียวกันกับจุด O แล้ว P' กับ P เป็นจุดเดียวกันและเป็น

จุดหมุน

สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปหับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป
หรือกล่าวว่ารูปร่างต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้น
ไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

5. ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ 4.2 เรื่องการหมุน

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกทักษะที่ 4.2 เรื่องการหมุน

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกทักษะที่ 4.2 เรื่อง การหมุน	แบบฝึกทักษะที่ 4.2 เรื่องการ หมุน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการ ทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การ ประเมินการฝึก ทักษะและ แบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้ อย่างถูกต้องร้อย ละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่าง ถูกต้องต่ำกว่าร้อย ละ 60
2. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ สื่อสาร สื่อ ความหมาย ทาง คณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ใน การสื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	ใช้รูป ภาษา และ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ แก้ปัญหา	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้ วิธีการ ที่เหมาะสม โดย คำนึงถึงความ สมเหตุสมผลของ คำตอบพร้อมทั้ง ตรวจสอบความ ถูกต้องได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ที่เหมาะสม แต่ ความสมเหตุสมผล ของคำตอบยังไม่มี พอ และตรวจสอบ ความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มี ความสมเหตุสมผล และไม่มี การตรวจสอบความ ถูกต้อง	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ มี ร่องรอยของการ วางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
	หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ มี ความอดทนและ ไม่ท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ สำเร็จ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ แต่ ไม่มีความอดทน และท้อแท้ต่อ อุปสรรคจนทำให้ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ได้ไม่ สำเร็จเป็นส่วน ใหญ่	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ ปัญหาและ แก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ไม่มี ความอดทนและ ท้อแท้ต่ออุปสรรค จนทำให้แก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ ทำงาน	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานอย่าง รอบคอบ จนงาน ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นใน การทำงานแต่ไม่มี ความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ ประสบผลสำเร็จ อย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 42

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การหมุน (3)

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการหมุนบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการหมุนรูปต้นแบบ (K)
3. หาจุดหมุน ขนาดของมุมที่เกิดจากการหมุน ทิศทางการหมุนเมื่อกำหนดรูปต้นแบบ และภาพที่ได้จากการหมุน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการหมุนรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดเป็นรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่เท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการหมุนในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. การหมุนบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีจุด O ที่ตรึงจุดหนึ่งเป็น จุดหมุน หรือจุดศูนย์กลางของการหมุน แต่ละจุด P บนระนาบมีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด P รอบจุด O ตามทิศทางที่กำหนดด้วยมุมที่มีขนาด k องศา โดยที่ $OP = OP'$

2. สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป หรือกล่าวว่ารูปร่างต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้น ไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

6. สาระการเรียนรู้

การหมุน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนสมบัติการหมุน ดังนี้

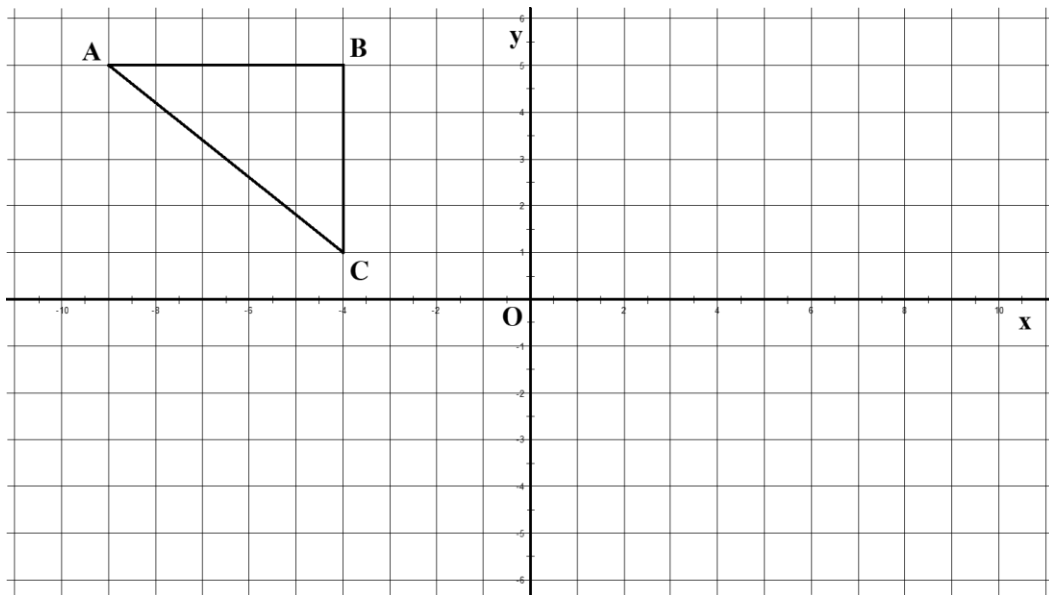
สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป หรือกล่าวว่ารูปร่างต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้น ไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

2. ครูยกตัวอย่างการหมุนดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 ถ้า $A'B'C'$ เป็นภาพที่ได้จากการหมุน ABC ที่กำหนดให้ รอบจุดกำเนิด O ตามเข็มนาฬิกาด้วยมุมขนาด 180 องศา จงหา

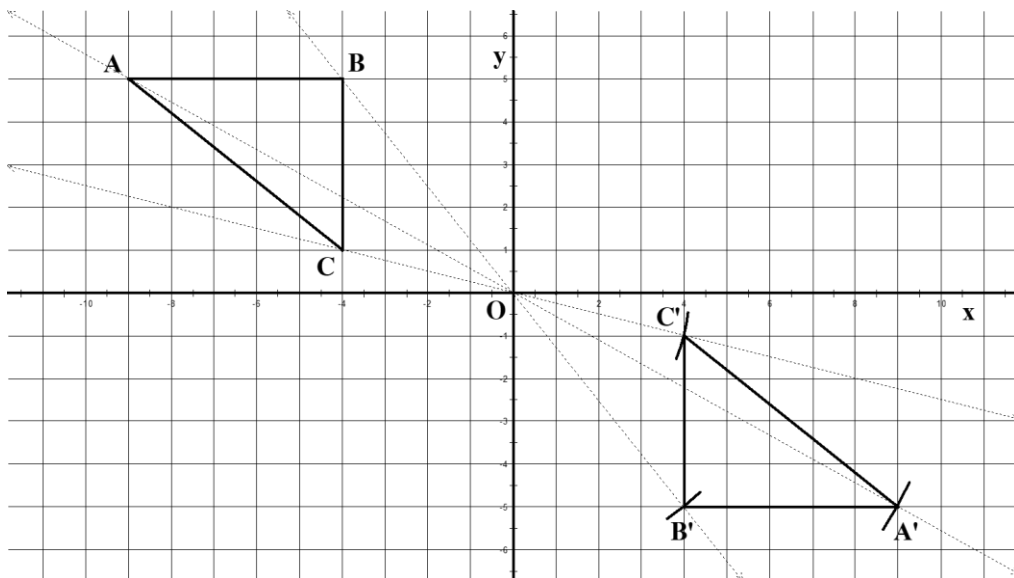
- 1.) พิกัดของจุด A', B' และ C' ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด A, B และ C ตามลำดับ
- 2.) $\triangle A'B'C'$ ซึ่งเป็นภาพที่ได้จากการหมุน $\triangle ABC$

แนวคิด เนื่องจากโจทย์กำหนดให้ O เป็นจุดหมุน และมุม $\triangle ABC$ ตามเข็มนาฬิกาด้วยมุมขนาด 180 องศา เราสามารถหาจุด A', B' และ C' ได้โดยการลากเส้นตรงผ่านจุดยอดมุมของ

$\triangle ABC$ กับจุดหมุน O เพื่อให้เกิดมุมตรงซึ่งมีขนาด 180 องศา

เมื่อลาก $\overleftrightarrow{AO}$, $\overleftrightarrow{BO}$ และ $\overleftrightarrow{CO}$ แล้วให้หาจุด A', B' และ C' ซึ่งแต่ละจุดจะอยู่ห่างจากจุด O เป็นระยะที่เท่ากับระยะที่จุด A, B และ C อยู่ห่างจากจุด O ตามลำดับ

จากแนวคิด ทำได้ดังนี้

1) หาพิกัดของจุด A', B' และ C' ดังนี้

(1) ลาก $\overleftrightarrow{OA}$, $\overleftrightarrow{OB}$ และ $\overleftrightarrow{OC}$

(2) ใช้จุด O เป็นจุดศูนย์กลางรัศมี OA เขียนส่วนโค้งตัด OA ที่จุด A' จะได้ $A'(9, -5)$

(3) ใช้จุด O เป็นจุดศูนย์กลางรัศมี OB เขียนส่วนโค้งตัด OB ที่จุด B' จะได้

$B'(4,-5)$

(4) ใช้จุด O เป็นจุดศูนย์กลางรัศมี OC เขียนส่วนโค้งตัด OC ที่จุด C' จะได้

$C'(4,-1)$

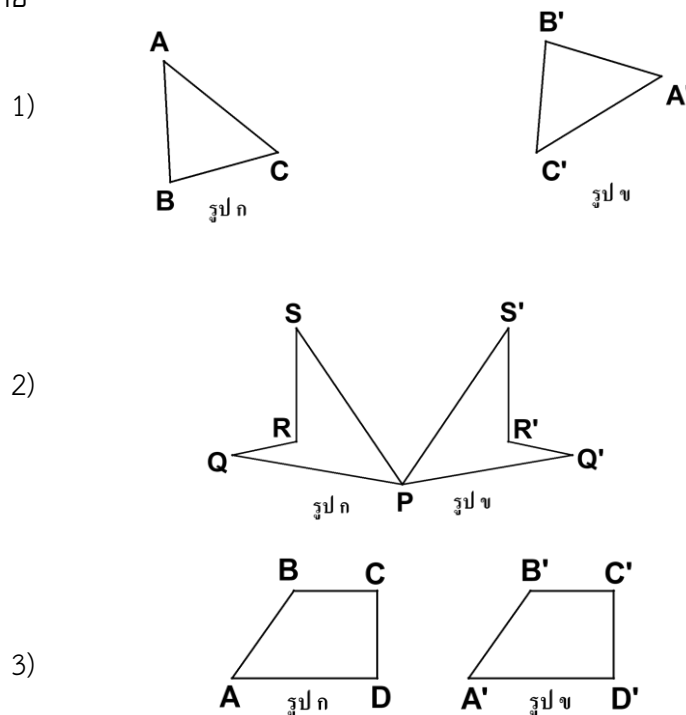
นั่นคือ A', B' และ C' มีพิกัดเป็น $(9,-5), (4,-5)$ และ $(4,-1)$ ตามลำดับ

2) ลาก $\overline{A'B'}, \overline{B'C'}$ และ $\overline{C'A'}$ จะได้ $\triangle A'B'C'$ เป็นภาพที่ได้จากการหมุน $\triangle ABC$ รอบ

จุดกำเนิด O ตามเข็มนาฬิกาด้วยมุมขนาด 180 องศา

ตัวอย่างที่ 2 จงพิจารณาว่ารูป ข ในแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นภาพที่ได้จากการหมุนรูป ก หรือไม่

จงอธิบาย

แนวคิด ในการวิเคราะห์ว่ารูปที่กำหนดให้รูปหนึ่งเป็นผลมาจากการแปลงแบบการหมุนของอีกรูปหนึ่งหรือไม่ ให้พิจารณาตามเงื่อนไข 2 ข้อ ดังนี้

1. สามารถเลือกรูปหนึ่งไปทับอีกรูปได้สนิทโดยไม่มีการพลิกรูป
2. สามารถหาจุดหมุน ทิศทางของการหมุน และขนาดของมุมที่หมุนได้

จากรูปที่กำหนดให้ อธิบายคำตอบได้ดังนี้

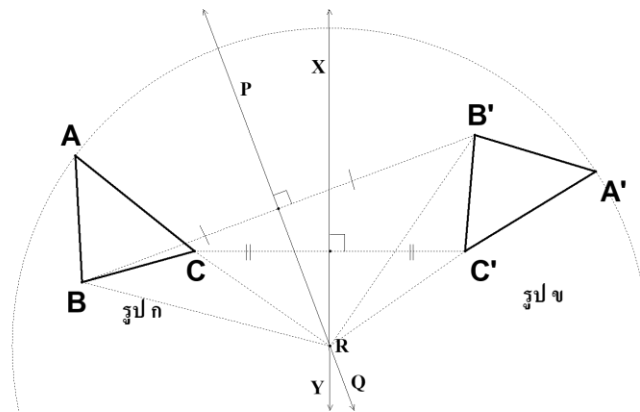
1) รูป ข เป็นภาพที่ได้จากการหมุนรูป ก เพราะว่า

(1) สามารถเลือกรูป ก ไปทับรูป ข ได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป ก

(2) เมื่อลาก XY และ PQ แบ่งครึ่งและตั้งฉากกับ $\overline{CC'}$ และ $\overline{BB'}$ ตามลำดับ และ

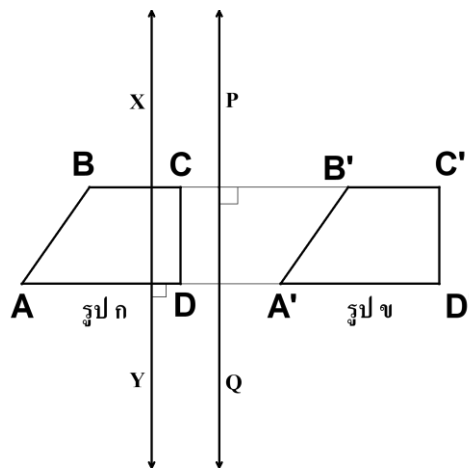
ให้ XY ตัดกับ PQ ที่จุด R แล้วได้จุด R เป็นจุดศูนย์กลางของวงกลมที่ผ่านจุด

A และจุด A' ด้วย ดังนั้นจึงได้จุด R เป็นจุดหมุน

2) รูป ข ไม่เป็นภาพที่ได้จากการหมุนรูป ก เพราะว่า จะต้องพลีรูป ก จึงสามารถทำให้รูป ก หับรูป ข ได้สนิท

3) รูป ข ไม่เป็นภาพที่ได้จากการหมุนรูป ก เพราะว่า จากการลาก XY ให้แบ่งครึ่งและตั้งฉากกับ $\overline{AA'}$ และลาก PQ ให้แบ่งครึ่งและตั้งฉากกับ $\overline{BB'}$ แล้วได้ XY ขนานกับ PQ จึงไม่สามารถหาจุดหมุนได้

3. ให้นักเรียนจับคู่กันแล้วทำแบบฝึกหัดที่ 4.3 ข้อ 2 – 3 ในหนังสือเรียนหน้า 208 – 209

4. ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเฉลยแบบฝึกหัดบนกระดานโดยมีครูและเพื่อนๆ ช่วยกันพิจารณาความถูกต้องของคำตอบ

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับการหมุน ดังนี้

การหมุนบนระนาบกันแลบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีจุด O ที่ตรึงจุดหนึ่งเป็นจุดหมุน แต่ละจุด P บนระนาบ มีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด P รอบจุด O ตามทิศทางที่กำหนดด้วยมุมที่มีขนาด K โดยที่

1. ถ้าจุด P ไม่ใช่จุด O แล้ว $OP = OP'$ และขนาดของมุม $\widehat{POP'}$ เท่ากับ K

2. ถ้าจุด P เป็นจุดเดียวกันกับจุด O แล้ว P' กับ P เป็นจุดเดียวกันและเป็นจุดหมุน

สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรูปหรือกล่าวว่ารูปต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 4.3 ข้อที่ 4 – 6 หน้า 209 - 210

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อ	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ความหมาย ทาง คณิตศาสตร์	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ แก้ปัญหา	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้ วิธีการ ที่เหมาะสม โดย คำนึงถึงความ สมเหตุสมผลของ คำตอบพร้อมทั้ง ตรวจสอบความ ถูกต้องได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ที่เหมาะสม แต่ ความสมเหตุสมผล ของคำตอบยังไม่มี พอ และตรวจสอบ ความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มี ความสมเหตุสมผล และไม่มีการ ตรวจสอบความ ถูกต้อง	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ มี ร่องรอยของการ วางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	ปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 43

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง การประยุกต์การหมุน

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและสมบัติของการหมุนบนระนาบ (K)
2. หาภาพที่ได้จากการหมุนรูปต้นแบบ (K)
3. หาจุดหมุน ขนาดของมุมที่เกิดจากการหมุน ทิศทางการหมุนเมื่อกำหนดรูปต้นแบบ และภาพที่ได้จากการหมุน (K)
4. บอกพิกัดของจุดบนภาพที่ได้จากการหมุนรูปต้นแบบที่กำหนดให้ (K)
5. บอกได้ว่ารูปคู่ใดเป็นรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุน เมื่อกำหนดรูปเรขาคณิตที่เท่ากันทุกประการให้ (K)
6. ใช้ความรู้เกี่ยวกับการหมุนในการแก้ปัญหา (K)
7. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
8. มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
9. มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
10. มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สาระสำคัญ

1. การหมุนบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีจุด O ที่ตรึงจุดหนึ่งเป็น จุดหมุน หรือจุดศูนย์กลางของการหมุน แต่ละจุด P บนระนาบมีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด P รอบจุด O ตามทิศทางที่กำหนดด้วยมุมที่มีขนาด k องศา โดยที่ $OP = OP'$

2. สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้น ไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

6. สาระการเรียนรู้

การประยุกต์การหมุน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนสมบัติการหมุน ดังนี้

สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลีกรุป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้น ไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เพื่อศึกษาตัวอย่างในหนังสือเรียนหน้า 205 – 207 โดยมีครูคอยให้คำแนะนำและอธิบายเพิ่มเติม

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดที่ 4.3 ข้อที่ 7 ในหนังสือเรียนแล้วร่วมกันเฉลยบนกระดาน

4. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปสมบัติของการหมุน ดังนี้

สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูปหรือกล่าวว่ารูปต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้นไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่
5. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4.3 ในหนังสือเรียนหน้า 211 ข้อ 8 - 9

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. แบบฝึกหัด

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะและแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบฝึกได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อ	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ความหมาย ทาง คณิตศาสตร์	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียด ที่สมบูรณ์	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอได้ถูกต้อง บางส่วน	สื่อความหมาย สรุปผล และ นำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ แก้ปัญหา	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้ วิธีการ ที่เหมาะสม โดย คำนึงถึงความ สมเหตุสมผลของ คำตอบพร้อมทั้ง ตรวจสอบความ ถูกต้องได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ที่เหมาะสม แต่ ความสมเหตุสมผล ของคำตอบยังไม่มี พอ และตรวจสอบ ความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการ ได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มี ความสมเหตุสมผล และไม่มีการ ตรวจสอบความ ถูกต้อง	ทำความเข้าใจ ปัญหา คิด วิเคราะห์ มี ร่องรอยของการ วางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การ ประเมินความ สามารถในการ เชื่อมโยง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสม	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง ได้บางส่วน	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือ ศาสตร์อื่น ๆ และ นำไปใช้ในชีวิตจริง	ใช้ความรู้ทาง คณิตศาสตร์เป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริง
5. เกณฑ์การ ประเมินความ มุ่งมั่นในการ	มีความตั้งใจและ พยายามในการ ทำความเข้าใจ	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา	มีความตั้งใจและ พยายามในการทำ ความเข้าใจปัญหา	ไม่มีความตั้งใจ และพยายามใน การทำความเข้าใจ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
ทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	ปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบผลสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 44

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

รหัสวิชา ค 22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การแปลงทางเรขาคณิต

เรื่อง แบบทดสอบท้ายบท

เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางศศิวิมล เอี่ยมแบน

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติ ของรูป เรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิตในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (ค 2.2 ม.2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายผลที่เกิดจากการเลื่อนขนาน การสะท้อน และการหมุนรูปต้นแบบบนระนาบ (K)
- อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นหรือภาพที่ได้จากการแปลงว่าเกิดจากการเลื่อนขนาน การสะท้อน หรือการหมุน (K)
- นำการเลื่อนขนาน การสะท้อน และการหมุน มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง (K)
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ (P)
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา (P)
- มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (A)
- มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา

3. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. สำคัญ

1. การหมุนบนระนาบเป็นการแปลงทางเรขาคณิตที่มีจุด O ที่ตรึงจุดหนึ่งเป็น จุดหมุน หรือจุดศูนย์กลางของการหมุน แต่ละจุด P บนระนาบมีจุด P' เป็นภาพที่ได้จากการหมุนจุด P รอบจุด O ตามทิศทางที่กำหนดด้วยมุมที่มีขนาด k องศา โดยที่ $OP = OP'$

2. สมบัติของการหมุน มีดังนี้

1. สามารถเลือกรูปต้นแบบไปทับภาพที่ได้จากการหมุนได้สนิทโดยไม่ต้องพลิกรูป หรือกล่าวว่ารูปต้นแบบกับภาพที่ได้จากการหมุนเท่ากันทุกประการ
2. ส่วนของเส้นตรงที่อยู่บนรูปต้นแบบและภาพที่ได้จากการหมุนส่วนของเส้นตรงนั้น ไม่จำเป็นต้องขนานกันทุกคู่

6. สำคัญ

การประยุกต์การหมุน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรื่องการแปลงทางเรขาคณิต เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องการแปลงทางเรขาคณิต

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

แบบทดสอบเรื่องการแปลงทางเรขาคณิต

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การวัดผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบเรื่องการแปลงทางเรขาคณิต	แบบทดสอบเรื่องการแปลงทางเรขาคณิต	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
1. เกณฑ์การประเมินการทำแบบทดสอบท้ายบท	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 80 - 89	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องร้อยละ 60 - 79	ทำแบบทดสอบได้อย่างถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 60
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้อง แต่ขาดรายละเอียดที่สมบูรณ์	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอได้ถูกต้องบางส่วน	ใช้รูป ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายสรุปผล และนำเสนอไม่ได้
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของคำตอบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม แต่ความสมเหตุสมผลของคำตอบยังไม่ดีพอ และตรวจสอบความถูกต้องไม่ได้	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการได้บางส่วน คำตอบที่ได้ยังไม่มีผลสัมฤทธิ์และไม่มีตรวจสอบความถูกต้อง	ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ มีร่องรอยของการวางแผนแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จ
4. เกณฑ์การประเมินความ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ	ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (กำลังพัฒนา)	1 (ต้องปรับปรุง)
สามารถในการเชื่อมโยง	เรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	เรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้บางส่วน	เรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง	เรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่าง ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
5. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเล็กน้อย	มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จเป็นส่วนใหญ่	ไม่มีความตั้งใจและพยายามในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความอดทนและท้อแท้ต่ออุปสรรคจนทำให้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ไม่สำเร็จ
6. เกณฑ์การประเมินความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยส่วนใหญ่	มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบ จนงานประสบความสำเร็จเรียบร้อยส่วนน้อย	มีความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ไม่มีความรอบคอบ ส่งผลให้งานไม่ประสบความสำเร็จอย่างควร